

МІНІСТЕРСТВО РОЗВИТКУ ГРОМАД, ТЕРИТОРІЙ ТА ІНФРАСТРУКТУРИ
УКРАЇНИДЕРЖАВНЕ ПІДПРИЄМСТВО
„УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ
ПРОЕКТУВАННЯ МІСТ «ДІПРОМІСТО» імені Ю.М. БЛОКОНЯ”

EN ISO 9001:2008 Реєстраційний номер: 12 100 45785/01 TMS

Державні ліцензії: топографо-геодезичні роботи Серія АВ №547484 від 03.08.2010); проведення робіт із землеустрою
(Серія АГ №583330); пожежна сигналізація та інші (Серія АГ №595095 від 20.05.2101)

арх. №92619

прим. №

ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО ГЕНЕРАЛЬНОГО ПЛАНУ м. ВІННИЦЯ**Розділи «ПРИРОДООХОРОННІ ТА ЛАНДШАФТНО-РЕКРЕАЦІЙНІ ТЕРИТОРІЇ»,
«ОБМЕЖЕННЯ У ВИКОРИСТАННІ ЗЕМЕЛЬ»**

Замовник: Департамент архітектури та містобудування Вінницької міської ради

Договір: від 24.04.2023 №27

В.о. директора

Іван Шпилевський

Заступник директора по науці,
головний економіст проекту

Юрій Палеха

Керівник проекту, начальник
архітектурно-планувальної
майстерні №1

Олена Малишева

Головний архітектор проекту,
відповідальний виконавець

Тамара Шидловська

Головний інженер проекту

Людмила Безкоровайна

В.о. начальника АПУ,
начальник відділу НМЗМП

Анатолій Економов

Київ. 2023 р.

Містобудівна документація «Внесення змін до Генерального плану м. Вінниця» розроблена ДП «ДІПРОМІСТО» відповідно до рішення 29 сесії Вінницької міської ради від 27.01.2023 №1459 про розроблення «Комплексного плану просторового розвитку Вінницької міської територіальної громади та Проекту внесення змін до Генерального плану м. Вінниця («Послуги у сфері містобудування ДК 021:2015-71410000-5)» та договору від 24.04.2023 із Департаментом архітектури та містобудування Вінницької міської ради.

Розділи «Природоохоронні та ландшафтно-рекреаційні території», «Обмеження у використанні земель» містобудівної частини «**Внесення змін до генерального плану м. Вінниця**» виконана авторським колективом архітектурно-планувальної майстерні №1 (начальник Олена Малишева) разом із фахівцями інженерно-планувального відділу (начальник Олег Головань):

Головний архітектор проекту	Тамара Шидловська .....
Головний фахівець	Наталія Сугак .....
Провідний науковий співробітник, к.г.н.	Ірина Соломаха .....
Архітектор	Катерина Рашківська .....
Головний економіст	В'ячеслав Сухина .....
Старший науковий співробітник, к.е.н.	Віталій Царьов .....

ЗМІСТ

ЧАСТИНА I. Комплексна оцінка території.....	4
6.5. Природоохоронні та ландшафтно-рекреаційні території.....	4
6.6. Обмеження у використанні земель.....	48
Інформація щодо меж відповідних обмежень у використанні земель, що визначаються нормативними показниками згідно з вимогами законодавства або встановлені на момент розроблення генерального плану населеного пункту, іншими документами.	48
Інформація щодо режимоутворюючих об'єктів, які обумовлюють наявність відповідних обмежень (в разі, коли відомості про такі режимоутворюючі об'єкти та обмеження ще не внесені до Державного земельного кадастру).	60
ЧАСТИНА III. Обґрунтування проектних рішень	66
6.15. Природоохоронні та ландшафтно-рекреаційні території.....	66
6.21. Обмеження у використанні земель.....	82
6.21.1. Проектні обмеження у використанні земель.....	82
Інформація та пропозиції щодо меж відповідних обмежень у використанні земель, що встановлюються згідно з вимогами діючого законодавства в результаті реалізації проектних рішень генерального плану.	82
Інформація та пропозиції щодо режимоутворюючих об'єктів, які обумовлюють наявність відповідних обмежень.	85
6.21.2. Встановлені обмеження у використанні земель.....	86
Пропозиції щодо обмежень у використанні земель, які встановлюються генеральним планом та режимоутворюючих об'єктів, які обумовлюють наявність відповідних обмежень.	86
Вплив проектних рішень на значення індикаторів розвитку території міста.	96
Пропозиції щодо послідовності реалізації заходів з охорони навколишнього природного середовища.	97
Додаток	102

ЧАСТИНА I. Комплексна оцінка території

6.5. Природоохоронні та ландшафтно-рекреаційні території

Характеристика природних умов

При розробленні проекту Внесення змін до генерального плану м. Вінниця аналізується територія проектування, яка відповідає існуючій площі міста. Характеристику природних умов території що проектується надано з використанням інформації наукового звіту про результати першого етапу науково-дослідної роботи «Послуги у сфері охорони довкілля (Розробка локальної схеми екомережі міста Вінниці)» (Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, Вінниця-2018р.).

Місцеположення, рельєф

Територія міста Вінниця відповідно до фізико-географічного районування розташована в Північній лісостеповій області Придніпровської височини, в фізико-географічному області Подільського Побужжя. За схемою геоморфологічного районування місто Вінниця знаходиться на Подільській височині, у межах геоморфологічного району Вінницької денудаційно-аккумулятивної слабохвилястої рівнини.

В орографічному відношенні територія міста являє собою полого-хвилясту рівнину, дренажу р. Південний Буг та розчленовану плоскими балками, ярами і прохідними долинами існуючої системи водотоків.

Абсолютні відмітки поверхні в межах існуючої площі міста становлять: мінімальні 230-235 мБС в заплаві р. Південний Буг, максимальні 285-319 мБС на вододільних ділянках, з максимальними відмітками на південній межі міста 319 мБС. Відносні висоти земної поверхні в основному не перевищують 30 м. Глибина розчленування рельєфу відрізняється у різних частинах Вінниці та варіює від 20 (правобережна частина міста) до 76 метрів (на Старому місті).

Розчленування міської території долинами річок, балками та ярами обумовило наявність схилів різної протяжності, висоти, експозиції, крутизни та форми.

Загальний нахил денної поверхні міста спрямований на південний захід. Крутизна схилів змінюється у діапазоні від 1° до 53° із переважанням схилів крутизною 1 – 5°, на бортах балок та ярів – переважають ухили з крутизною понад 10°. Середня висота схилів долини Південного Бугу 20–30 м, найбільші висоти 55 м.

Для Вінниці характерні заплавні ящикоподібні й трапецієподібні річкові долини. Переважним елементом рельєфу є долина р. Південний Буг, що перетинає місто з півночі на південь. Стік ріки зрегульований дамбою Сабарівського водосховища. Абсолютні висоти заплави ріки від 231-235 мБС вздовж Сабарівського водосховища; нижче дамби Сабарівського водосховища (південна частина міста) 231,5-234 мБС. Ширина заплави змінюється в параметрах 150-450 м.

В межах території проектування виділяються декілька виражених долин малих річок, серед них – річки Вишня, Вінничка, Тяжилівка, П'ятничанка, Лісова, Вельбешівка та інші, значна частина яких зарегульована ставками. Найбільш виражена з них це долина лівої притоки р. Південний Буг - р. Вишня. В межі міста річка зарегульована і на її руслі утворено три ставки. Ширина заплави в межах міста становить 350-450м, у пригирловій частині 40-100м, місцями заболочена.

Струмки, що протікають по днищам розгалуженої системи річок, струмків та балок на окремих ділянках забудованої частини міста взяті в підземні колектори. У північно-східній та східній частині вони частково перетворені на меліоративні канали.

Клімат

Територія міста розміщена в атлантико-континентальній області помірного кліматичного поясу.

Характеристика кліматичних умов, основних метеорологічних показників, необхідних для обґрунтування й прийняття планувальних рішень наведена за даними багаторічних спостережень по метеостанції "Вінниця" (285 мБС).

Температура повітря: середньорічна + 6,7°C, абсолютний мінімум (-36°C), абсолютний максимум + 38 °C .

Тривалість безморозного періоду: середня 160 днів, найменша 118 дні, найбільша 190 днів.

Розрахункова температура: самої холодної п'ятиденки (-21°C), зимова вентиляційна (- 9,8°C).

Опалювальний період: середня температура (-1,1 °C), період 189 діб.

Глибина промерзання ґрунту: середня 56 см, максимальна 90 см.

Середньорічна відносна вологість повітря - 77 %.

Атмосферні опади: середньорічна кількість - 544 мм: в т. ч. теплий період - 400 мм, холодний - 144 мм; середньодобовий максимум (за МС «Жмеренка») - 38 мм, спостережний максимум (за МС «Жмеренка») - 75 мм (18.08.1961 р.).

Висота снігового покриву: середньодекадна 21 см, максимальна 72 см.

Кількість днів із стійким сніговим покривом - 89.

Особливі атмосферні явища (прояв днів/рік – середнє число): тумани - 59 днів, заметілі - 12 днів, грози - 29 днів, град – 2,2 днів, пилові бурі – 0,9 днів.

Швидкість вітру середньорічна: 3,2 м/с.

Максимальна швидкість вітру (можлива): 18 м/с - кожний рік, 21-22 м/с - один раз в 5-10 років, 22-23 м/с – один раз в 15-20 років.

Таблиця. Повторюваність напрямків вітру й штилів, (%)

Період року	Пн	ПнС	С	ПдС	Пд	ПдЗ	З	ПнЗ	Штиль
Холодний період	10,2	11,6	9,0	13,4	15,2	12,8	13,8	14,0	6,6
Теплий період	16,1	14,4	7,7	10,6	12,1	8,0	12,3	18,7	10,1
Рік	13,7	13,2	8,2	11,8	13,4	10,0	12,9	16,8	8,7

У межах Вінниці можливі суми сумарної радіації при ясному небі в середньому складають 6464 МДж/м². Радіаційний баланс за рік у районі Вінниці складає 1760 МДж/м² (40 % сумарної радіації). Максимальні (323 МДж/м²) значення радіаційного балансу спостерігаються в червні, мінімальні – у грудні-січні (-3; -17 МДж/м²). Максимум атмосферного тиску в річному ході над Вінницею спостерігається в січні (983,2 гПа) та в жовтні (986,0 гПа), мінімум (980,3 гПа) – у липні. Середній річний атмосферний тиск складає 982,4 гПа, (згідно з інформації наукового звіту про результати першого етапу науково-дослідної роботи «Послуги у сфері охорони довкілля (Розробка локальної схеми екомережі міста Вінниці)», Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, Вінниця-2018р.).

На основі комплексного аналізу кліматичних параметрів, які використовуються при плануванні та забудові населених пунктів, та згідно архітектурно-будівельного кліматичного районування території України (ДСТУ-Н Б В.1.1-27:2010 «Будівельна кліматологія») територія віднесена до I архітектурно-будівельного кліматичного району - Північно-Західний.

Місто Вінниця розташоване на території з помірним потенціалом забруднення повітря та менш сприятливими умовами розсіювання промислових викидів в атмосфері, відповідно схеми «Районування України за потенціалом забруднення».

Кліматичні умови для планувальної організації території населеного пункту сприятливі. При прийнятті планувальних рішень щодо розміщення ділянок забудови та розвитку промислових зон населеного пункту важливим є врахування існуючого характеру вітрового режиму.

Геологічна будова

У тектонічному відношенні Вінниця розміщена в межах Українського кристалічного щита. Глибинні розломи земної кори розчленували Український кристалічний щит на тектонічні мегаблоки та блоки. Територія сучасного міста Вінниці знаходиться у межах Волино-Подільського мегаблоку Українського кристалічного масиву, зокрема у межах Вінницького його блоку.

Кристалічний фундамент Українського кристалічного щита сформований метаморфічними та магматичними кристалічними породами докембрію. Кристалічні породи залягають неглибоко 0,5 - 25,0 м. Найдавнішими гірськими породами земної кори у межах міста Вінниці є архейські відклади. Серед них виділяються породи подільського чарнокітового комплексу та гнейси.

У складі порід подільського чарнокітового комплексу на сучасній території Вінниці представлені гранат-біотитові граніти, апліт-пегматоїдні граніти та їх мігматити, чарнокіти, вінницити. Гнейсова серія порід у межах сучасної території Вінниці представлена гранат-біотитовими та біотит-амфібол-плагіоклазовими гнейсами.

Верхній шар метаморфічних та магматичних порід фундаменту Українського кристалічного щита у межах території міста Вінниці під впливом процесів хімічного, фізичного та біологічного вивітрювання перетворилась на кору вивітрювання, що представлена щебенем, жорствою, брилами.

Із дочетвертинних відкладів на території міста Вінниці також поширені неогенові відклади. Вони представлені кварцевими, слабо каоліністими пісками з прошарками кварцевого пісковика та зеленувато-сірої щільної глини; строкатими глинами; лінзами та прошарками глинистого піску; німою піщано-глинистою товщею.

За віком утворення окремих комплексів четвертинні відклади діляться на нижній, середній, верхній та сучасний відділи.

Відклади нижнього відділу представлені суглинками бурого, червоно-бурого кольору, делювіального, еолового, елювіального, походження. Залягають на горизонті червоно-бурих та бурих глин. Потужність товщі коливається від 0,8 до 12,0 м.

До середнього відділу віднесені моренні, флювіогляціальні, алювіальні, делювіальні та еолові відклади. Моренні відклади представлені суглинками жовто-бурими та червоно-бурими піщанистими з лінзами та гніздами різнозернистого піску з валунами граніту, кварцу, гнейсу, вапняку, піщанику та інших порід. Потужність моренних суглинків від 5,0 до 14,0 м. Флювіогляціальні відклади представлені світло-сірими та жовто-сірими середньозернистими пісками з рідкою галькою кварцу, гнейсу, граніту, кремнію та ін. порід. Потужність цих утворень становить 5,0- 25,0 м. Поширені ці відклади, в основному, в річкових долинах. До середнього відділу відносяться також алювіальні відклади других надзаплавних терас. Це піски та супіски потужністю в долині Південного Бугу до 15,0 м. Еолово-делювіальні відклади представлені лесоподібними суглинками, що вистилають більшу частину території міста Вінниці.

Верхньочетвертинні відклади представлені переважно алювієм і сформовані пісками з проверстками супісків, глинистих пісків чи суглинків. До верхнього відділу відноситься верхній ярус лесовидних суглинків, що залягають на плато, схилах долин, на річних терасах. На правобережжі Південного Бугу вони змінюються бурими важкими суглинками. Загальна потужність суглинків становить 10,0-15,0 м, на річних терасах не перевищує 1,0-2,0 м.

До сучасного відділу відносяться делювіальні, елювіальні і алювіальні відклади заплавих терас рік та днищ балок. Представлені вони пісками, суглинками, в межах долин рік піщано-гравійно-валунним матеріалом. Потужність сучасних відкладів річних заплавл досягає 20,0 м, балок 1,0-5,0 м. Сучасні алювіальні відклади сформовані пісками, супісками, суглинками, торфом, мулистим та грубоуламковим матеріалом. Елювіальні відклади представлені каоліном та ґрунтовим покривом. Сучасний делювій представлений переважно перевідкладеними лесоподібними суглинками.

Мінерально-сировинні ресурси

Територія сучасного міста Вінниці відносно не багата на корисні копалини. Промислове значення мають архейсько-протерозойські поклади гранітів, чарнокітів і мігматитів; неогенові та четвертинні родовища пісків і глин, води підземні. У долинах Південного Бугу та Вишні у невеликій кількості знайдені поклади торфу високої зольності.

На території м. Вінниця та її околиць в межа Вінницької МТГ наявні наступні детально розвідані родовища корисних копалин що числяться на державному балансі, де за останні 10-15 років видобувались корисні копалини:

1) *Південно-Вінницьке родовище* цегельної сировини (0,5км на північ від села Лука Мелешківська). Площа родовища 28,8га. Видобуток здійснювався підприємством ВАТ «Будматеріали» на землях Луко-Мелешківської сільради. Спецдозвіл з надрокористування №1150 виданий на 27 років з 21.11.1997 по 22.11.2024 року. Власник спецдозволу: 6959287 ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "БУДМАТЕРІАЛИ" (Адреса: м.Вінниця, Староміський р-н, вул. Данила Нечая, 55). Рішенням Вінницької обласної ради № 619 від 08.11.2013 «Про переоформлення Приватному акціонерному товариству „БУДМАТЕРІАЛИ“ гірничого відводу на промислову розробку Південно-Вінницького родовища цегельної сировини та продовження строку його дії» було вирішено: переоформити гірничий відвід, наданий рішенням 5 сесії Вінницької обласної Ради 3 скликання від 29 квітня 1999 року підприємству Відкрите акціонерне товариство „Будматеріали“ (м. Вінниця) на гірничий відвід Приватного акціонерного товариства „БУДМАТЕРІАЛИ“ у зв'язку із зміною організаційно-правової форми та продовжити строк його дії до 21 листопада 2024 року у зв'язку із продовженням строку дії спеціального дозволу від 21 листопада 1997 року №1150 до зазначеного строку; видати Приватному акціонерному товариству „БУДМАТЕРІАЛИ“ (м. Вінниця) акт про надання гірничого відводу на промислову розробку Південно-Вінницького родовища цегельної сировини (0,5км на північ від села Лука Мелешківська). Станом на 01.01.2023р. ділянка розташована на лівому схилі долини р. Лісова, неподалік міського кладовища і нині входить в межі м. Вінниця. Нині за даними ДЗК, відведені дві земельні ділянки загальною площею 21,3га з цільовим призначенням - для розміщення та експлуатації основних, підсобних і допоміжних будівель та споруд підприємствами, що пов'язані з користуванням надрами. Частина відпрацьованої ділянки відведена під категорію земель житлової та громадської забудови.

2) *Сабарівське родовище* мігматитів, Пд. Околиця м. Вінниці біля Сабарова. Площа родовища 30га. Родовище є сировинною базою щебеневого заводу ВАТ «Сабарівський кар'єр». Готова продукція щебеневого заводу забезпечує промислові підприємства, будівельні організації та місцеве населення м. Вінниці та області. Сабарівське родовище відоме з 1936 р. і експлуатується однойменним гранітним кар'єром. Гірничі породи, що складають родовище, представлені гранітами. Запаси сировини затверджені на засіданні Української ТКЗ протокол від 21.03.1968 р. №2600 станом на 1.01.1968 р. в кількості (за категоріями): $A = 4009$ тис. m^3 ; $B = 2332,2$ тис. m^3 ; $C_1 = 6863,3$ тис. m^3 . Всього за категоріями $A + B + C_1 = 13201,4$ тис. m^3 . У водоохоронній зоні та під промисловим майданчиком у 1992-1993 роках Вінницькою ГРП експедиції «Укргеолбудм» проведена дорозвідка Сабарівського родовища з метою ревізії наявних запасів та їх приросту за площею і на глибину. За підсумками виконаних робіт, розвідані запаси корисних копалин затверджені протоколом ЦКЗ від 25.06.1993 р. № 58 станом на 1.01.1993 р. в наступних обсягах: балансові: $A = 5381$ тис. m^3 , $B = 2851$ тис. m^3 , $C_1 = 5674$ тис. m^3 .

Всього за категоріями $A + B + C_1 = 13906$ тис. m^3 ; позабалансові (в охоронній зоні ЛЕП): $A = 2567$ тис. m^3 , $B = 1399$ тис. m^3 . Всього за категоріями $A + B = 3966$ тис. m^3 . Станом на 1.01.2012 р. балансові запаси склали: $A = 4656,8$ тис. m^3 , $B = 2851,0$ тис. m^3 , $C_1 = 5674,0$ тис. m^3 . Всього за категоріями $A+B+C_1 = 13181,8$ тис. m^3 ; позабалансові (в охоронній зоні ЛЕП): $A = 2567$ тис. m^3 , $B = 1399$ тис. m^3 .

Сабарівське родовище розробляється згідно з техніко-робочим проектом розробки і рекультивації родовища, виконаним Комплексною геологічною експедицією «Укргеолбудм» в 1978 р., та проектом доробки родовища, розробленим МПВП «Гірник РЕМО ЛТД» в 2005р. Станом на 01.06.2023р. відповідно до даних ДЗК земельна ділянка кар'єру не надана у користування.

3) *Тяжилівське родовище* мінеральних лікувально-столових вод, північно-східна околиця м. Вінниця, вул. Гонти 88Б. Запаси затверджені ДКЗ України, протокол від 18.05.2006р., № 1116. Призначення свердловини – лікувально-курортні та оздоровчі цілі. Тип води за використанням – розлив для лікувального пиття.

Тяжилівське родовище мінеральних вод, розвідане Правобережною геологічною експедицією, загальна потужність якого сягає до 86 m^3 /добу, розташоване на глибині 85 м і має цілющі властивості.

Родовище експлуатує ТОВ ТПФ "АВС-ЦИТРУС" яка видобуває мінеральну лікувально-столову воду для промислового розливу та реалізації під торговою маркою «Акваліта Плюс». Спецдозвіл з надрокористування №4486 виданий на 20 років з 05.11.2007 по 05.11.2027 року. Об'єкт ліцензування: Родовище – Тяжилівське (свердловинна - №2023). Власник спецдозволу: 23060418 ТОВ ТОРГОВО-ПРОМИСЛОВА ФІРМА "АВС-ЦИТРУС" (Адреса: м.Вінниця, Замостянський р-н, вул.Короленка, 7). Загальна кількість запасів на час видачі спеціального дозволу за кат. $B+C_1 = 30$ m^3 /добу (в т.ч. за кат. B- 8; C_1 - 22) .

Згідно низки досліджень «Акваліта Плюс» – це цілюща мінеральна гідрокарбонатна натрієво-магнієво-кальцієва вода слабкої мінералізації (0,4 - 0,7 г/дм³) з високою концентрацією цілющого біологічно активного мікроелемента – метакремнієвої кислоти, концентрація якої у воді від 58,95 мг/дм³ до 69,65 мг/дм³. Завдяки збалансованому рівню мінералізації (0,4-0,7 г/дм³), не перевантаженості складними сольовими компонентами, мінеральними сполуками та органічними складовими вода рекомендована для дитячого харчування, а також може використовуватись без будь-яких обмежень як для лікувальних, так і профілактичних цілей, щоденного безпечного вживання з гарантією того, що організм не завантажиться надлишком солей, не стане фільтром, на якому збиратимуться солі у вигляді каменів. Мінеральну питну лікувально-столову воду «Акваліта Плюс» лікарі рекомендують вживати при хронічних захворюваннях печінки та жовчовивідних шляхів, гепатитах, холециститах. Вона також корисна при хворобах обміну речовин: ожирінні, подагрі, при хронічному захворюванні нирок і сечовивідних шляхів.

4) *Родовище Вінницьке-1* води прісної, ділянка (свердловина - №1551(2)), південно-західна частина м.Вінниця, територія підприємства. Спецдозвіл з надкористування №5236 виданий на 20 років з 02.12.2010 по 02.12.2030 року. Об'єкт ліцензування: (свердловина - №1551(2)). Власник спецдозволу: 30453389 ПАТ "ВІННИЦЬКА ХАРЧОСМАКОВА ФАБРИКА" (Адреса: м.Вінниця, вул.Р.Скалецького, 15), що видобуває воду для виготовлення напоїв, продає бутильовану воду під ТМ «Струмок». Глибина свердловини 150м.

5) *Родовище - Вінницьке 2* води прісної (Свердловина - №337(1), південно-західна частина м.Вінниця. Спецдозвіл з надкористування №5338 виданий на 20 років з 13.01.2011 по 13.01.2031 року. Об'єкт ліцензування: (свердловина - №1551(2)). Власник спецдозволу: 30453415 ПАТ "ВІННИЦЬКИЙ ЗАВОД ФРУКТОВИХ КОНЦЕНТРАТІВ І ВИН" (Адреса: м.Вінниця, вул.Р.Скалецького, 15).

6) *Родовище Стрижавсько-Бузьке* води прісної (Свердловина - №8, Свердловина - №9, Свердловина - №9р), північно-східна, північна околиця міста Вінниця, урочище «Кабачок». Спецдозвіл з надкористування №5881 виданий на 20 років з 13.12.2013 по 13.12.2033 року. Об'єкт ліцензування: (свердловина - №1551(2)). Власник спецдозволу: 43770331 ПРИВАТНЕ МАЛЕ ПІДПРИЄМСТВО ВИРОБНИЧА ФІРМА "ПАНДА" (Адреса: Вінницька обл., Вінницький р-н, селище Стрижавка, вул. С. Зулінського (бувша Тарногородського), 46-Б).

7) *Прояв Лука-Мелешківський* вод прісних (Свердловина - № 10, Свердловина - № 11), південно-східна околиця м.Вінниця. Призначення свердловин – для водопостачання підприємства. Тип води за використанням – технічна вода. Спецдозвіл з надкористування № 5956 виданий на 20 років з 26.06.2014 по 26.06.2034 року. Об'єкт ліцензування: (свердловина - №1551(2)). Власник спецдозволу: 13304871 ТОВ ПІДПРИЄМСТВО "АВІС" (Адреса: м.Вінниця, вул.Пирогова, 150).

На території Вінницької МТГ:

8) *Стадницьке родовище* цегельної сировини розташоване на території Вінницької міської територіальної громади (3х ок. с. Стадниця,), основна корисна копалина суглинок. Площа родовища орієнтовно 22га. Видобуток у 2012р. здійснювався підприємством ППФ «Росток» на площі 13га. Станом на 01.06.2023р. відповідно до даних ДЗК земельна ділянка кар'єру не надана у користування. Спецдозвіл з надрокористування №5814 виданий на 20 років з 29.07.2013 по 29.07.2033 року. Власник спецдозволу: 34887094 ПП "КОМПАНІЯ "ВОЛОДИМИРСЬКИЙ МАСИВ" (адреса: м.Вінниця, вул.Соборна, 1). Останні роки цегельний завод не функціонує. З 16.06.2017р. компанія ПП "КОМПАНІЯ "ВОЛОДИМИРСЬКИЙ МАСИВ" в стані припинення через банкрутство.

Грунтовий покрив

Згідно зі схемою агрогрунтового районування територія міста знаходиться у Вінницькому районі сірих та світло-сірих опідзолених ґрунтів. Переважаючими ґрунтоутворюючими породами на території сучасного міста Вінниці є леси та лесоподібні суглинки. Поширені також давні алювіальні, сучасні алювіальні та делювіальні ґрунтоутворюючі породи.

За механічним складом ґрунти у межах сучасної території міста Вінниці крупнопилувато-легкосуглинкові, крупнопилувато-середньосуглинкові, піщано-легкосуглинкові, піщано-середньосуглинкові та супіщані.

Найпоширенішими ґрунтами на території міста Вінниці є світло-сірі, сірі лісові та чорноземи опідзолені. В північно-східній частині міста і на прилеглий території сформувались чорноземи опідзолені і реградовані. Зустрічаються також дерново-середньопідзолисті, лучно-чорноземні ґрунти.

У днищах ярів, балок, улоговин, в заплавах річок поширені лучні ґрунти, на перезволожених місцях – лучно-болотні, які потребують осушення.

З урахуванням інверсії рельєфу ґрунти частково знаходяться під впливом ерозійних процесів (круті схили рік, балок), що потребує проведення комплексу гідротехнічних та меліоративних заходів по озелененню та закріпленню, таких ділянок.

В цілому ґрунти мають хорошу природну родючість і придатні для широкого асортименту зелених насаджень, характерних для лісостепової зони України.

Виробнича цінність сільськогосподарських земель на території міста визначається в складі Технічної документації з нормативної грошової оцінки земель населеного пункту, що в останнє була розроблена Інститутом землеустрою та земельно-правових відносин, (м. Київ – 2021р.).

Враховуючи, що місто розташоване в межах Лісостепової правобережної провінції агрогрунтового районування України, та згідно Наказу Державного комітету України по земельних ресурсах від 6.10.2003 року № 245 "Про затвердження переліку особливо цінних груп ґрунтів" на території міста поширені наступні агровиробничі групи ґрунтів, які відносяться до особливо цінних груп ґрунтів: 41г – Чорноземи опідзолені і слабореградовані та темно-сірі сильнореградовані легкосуглинкові ґрунти (поширені на правобережжі р. П.Буг між річками П'ятничанка і Вишня, на схилах правого борту долини р. П. Буг північніше р. П'ятничанка, лівого борту долини р. П'ятничанка, на схилах долини р. Сониця що у північній частині міста та у східній частині міста, між річками Тяжилівка та залізницею); 41д - чорноземи опідзолені і слабореградовані та темно-сірі сильнореградовані середньосуглинкові ґрунти (поширені у північно-східній частині міста, між р. Тяжилівка і північно-східною межею міста що проходить по окружній дорозі). Вони переважно зайняті сільбищною та виробничою зонами міста, за винятком північно-східної частини території міста, що примикає до окружної дороги.

Бали бонітетів агровиробничих груп ґрунтів м. Вінниця визначені відповідно: рілля – 41, 45 (землі середньої якості); Багаторічні насадження – 49, 54; сіножаті – 12, 14; пасовища – 12, 14.

Питання щодо відведення земель сільськогосподарського призначення різних форм власності для потреб містобудівного розвитку знаходиться в компетенції міської ради відповідно вимог Земельного Кодексу України.

Гідрологічні умови

Згідно з гідрологічним районуванням України місто Вінниця знаходиться в межах Правобережної Дніпровської області достатньої водності.

Гідрографічна мережа міста представлена р. Південний Буг та водосховищем на ній. В межах існуючої території міста протікає багато річок, постійних та тимчасових струмків які належать до басейну Південного Бугу та є його притоками 1–3-го порядків. Мережа річок та струмків міста досить густа (1,05 км/км²). Найбільшими з них, що мають довжину понад 10 км і площу басейнів більше або майже 50 км² є: правобережні притоки р. П.Буг – Вишня (Вишенька); лівобережні притоки р. П.Буг – Тяжилівка, Вінничка. Також на території міста наявні озера та чисельні ставки, що створені на малих річках, чатськово для рибогосподарських цілей. Більшість річок, струмків і ставків протікають в інтенсивно забудованій території міста.

Річка Південний Буг має довжину 792 км, похил 0,43 м/км, площу водозбірного басейну 63700 км². За прийнятими відповідно до Водного кодексу України критеріями відноситься до категорії великої річки.

В межах міста р. Південний Буг протікає на протязі 15 км. Протяжність Південного Бугу у межах міста Вінниці 15 кілометрів. До створення Сабарівського водосховища у 1928 році ширина річки складала 50–70 м, пересічна глибина – 2–2,5 м, мінімальні глибини (0,1–0,2 м) були характерні для перекатів. Пересічна швидкість течії Південного Бугу 0,5 м/с, максимальна швидкість може досягати 2,5 м/с. На межі Староміського району міста та його правобережної частини річка прорізає міцні породи Українського кристалічного щита, береги стають крутішими. Їх висота над рівнем води у руслі 30 – 50 метрів. Ширина річкової долини тут коливається від 200 до 400 метрів. Такі параметри долини Південного Бугу простежуються вниз течією до південної межі міста. Лівий крутий берег річки, на південь від Старого міста, зайнятий Сабарівським лісом. Таке поєднання крутих гранітних берегів, густих лісів, річкового плеса надає цій місцевості привабливого для відпочинку та оздоровлення населення вигляду.

Долина Південного Бугу переважно V-подібна, у межах Вінниці вона має трапецієподібну форму. Ширина річкової долини від 200 метрів до 6 кілометрів. У північній частині міста тільки ширина всього комплексу надзаплавних терас досягає 5200 метрів. Ширина усієї річкової долини становить 6000 метрів. Тут долина Південного Бугу асиметрична, вужча на правому березі та ширша на лівому березі.

Ширина заплави Південного Бугу у межах міста Вінниці коливається від 15 до 400 метрів. Середня її ширина 100–200 м. Мінімальні значення ширина заплави річки Південний Буг 15–30 метрів. Заплави такої ширини відзначаються на правому березі річки, біля школи №3 та нижче Сабарівської гідроелектростанції; на лівому березі, в районі вулиці Зарічна, біля староміського мосту і поблизу Вінницької міської клінічної лікарні №3. Широка заплава (до 400 метрів ширини) Південного Бугу на території міста Вінниці спостерігається на лівому березі річки, в районі вулиці Стеценка.

Річка Вишня має довжину 22,7 км, похил 3,10 м/км, площу водозбірного басейну 142 км². Довжина Вишні у межах Вінниці – 6,25 км. За прийнятими відповідно до Водного кодексу України критеріями відноситься до категорії малої річки. В межах м. Вінниця річка зарегульована ставками «Вишенське озеро» (від вул. Пирогова до Проспекту Юності), «Озеро Нижнє» (від Проспекту Юності до дамби ставка Качатник), ставок «Качатник» (інша назва – став Поділля). Згідно з топогеодезичної зйомки, наданої замовником проекту містобудівної документації, ставки мають площу зазначених водойм відповідно 15га, 42,7га, 5,38га.

Річка Тяжилівка (Тяжилів) має довжину 14 км, із них у межах Вінниці 4,3 км, похил 3,40 м/км, площу водозбірного басейну 49,7 км². За прийнятими відповідно до Водного кодексу України критеріями відноситься до категорії малої річки. Її довжина у межах Вінниці близько 10 км. Найдовша притока річки – її правий доплив довжиною 6 км.

Річка Вінничка– ліва притока Південного Бугу. Її довжина 14,8 км, із них у межах Вінниці орієнтовно 3,6 км, в межах Вінницької МТГ близько 12,6км. Площа водозбору річки 48,2 км². На території міста річка приймає по дві правих та лівих притоки. Довжина однієї з правих приток (р. Скакунка) 2,3 км, іншої – 1,2 км. На річці та її притоках розташовані понад 20 ставків різної площі. Практично всі вони в значній мірі замулені, велику частку площі водойм займають зарості очерету, які є прихистком для водоплаваючих птахів, зокрема диких качок.

Для приток річки Південний Буг характерні незначні глибини (до 1–2 метрів) і ширина (0,5–4 м, у пригирловій частині річки Вишня – 15–25 м), невеликі швидкості течій (0,2–0,6 м/с). Натуральні русла цих річок мали звивистий характер. В сучасному стані вони частково, на окремих ділянках їх русла спрямлені, взяті в підземних колектор або є частиною гідромеліоративної мережі.

Річки Вінниці мають мішане живлення. Вони живляться переважно дощовими (близько 51 %), талими сніговими (близько 23 %) та підземними (близько 26 %) водами. У відповідності із характером живлення сформувався водний режим річок міста. Для нього характерні весняна повінь, дощові паводки протягом року, літня та зимова межені. На весну припадає в середньому близько 60 %, на літо – 10 %, на осінь – 18 %, на зиму – 12 % річного річкового стоку.

Весняна повінь найчастіше спостерігається в березні – на початку квітня. Проте, в останні десятиріччя вона не так чітко виражена, як в середині ХХ-го століття. Причинами цього є зменшення обсягів випадання снігу та часті відлиги, у результаті яких постійний сніговий покрив довго не тримається. Дощові паводки спостерігаються переважно влітку, після злив, або після тривалих осінніх дощів.

Під час весняної повені береги ріки розмиваються. Стік р. Південний Буг в межах міста зарегульований будівництвом Сабарівського водосховища для цілей енергетики та водопостачання, яке введено в експлуатацію у 1952 році. За даними БУВР р. Південний Буг площа водосховища 290 га, з неї в межах м. Вінниця перебуває 183га. Водосховище руслове, сезонного регулювання.

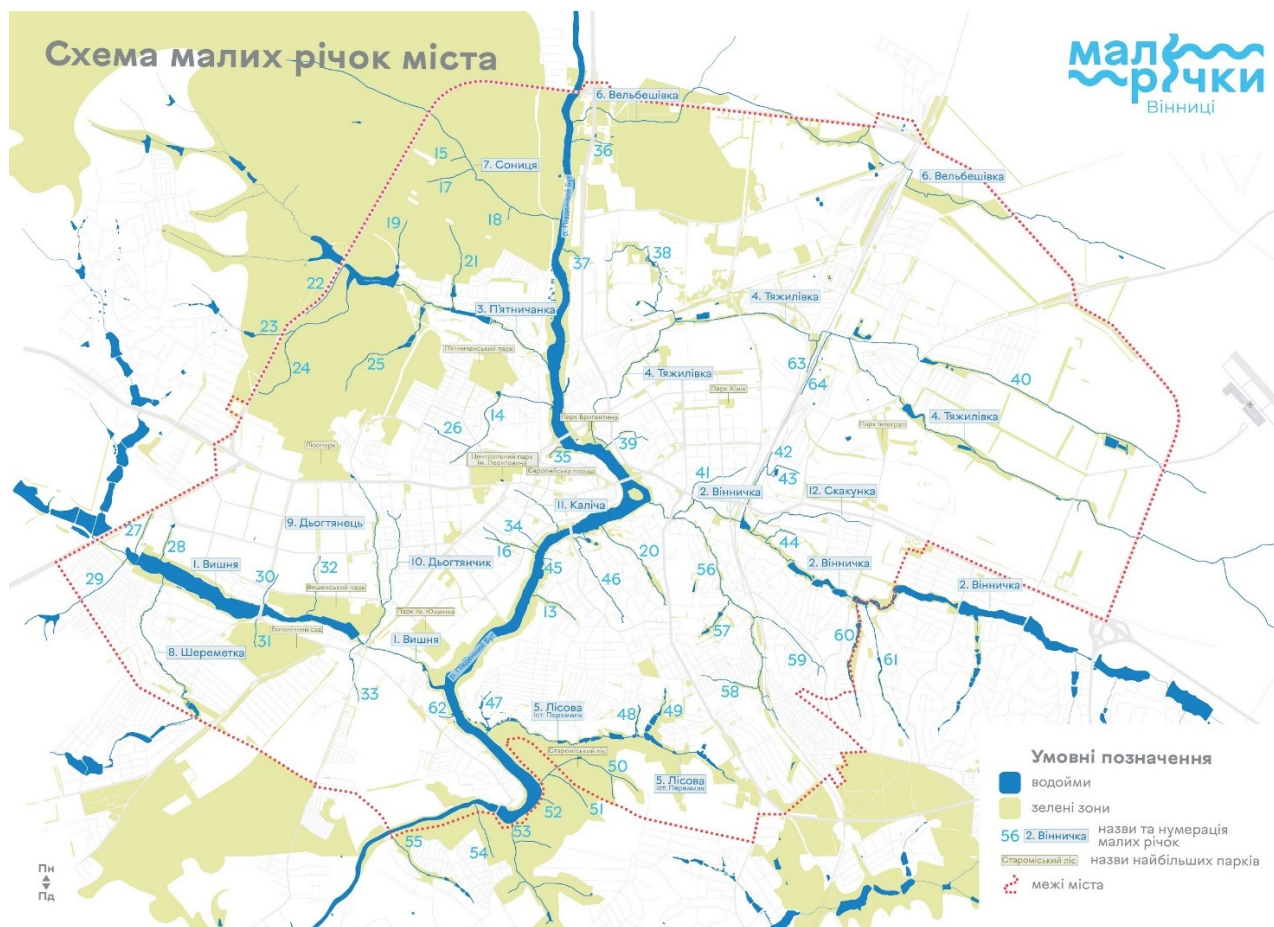
За даними БУВР р. Південний Буг характеристика затоплення паводково-повеневими водами має такі показники. Відмітка НПР Сабарівського водосховища 233,5 мБС, ФПР – 235,0 м БС (що становить затоплення 1%-ї забезпеченості). Нижче греблі водосховища відмітка затоплення при 1%-ї забезпеченості стоку на р. П.Буг становить – 234,64 мБС (визначена в Плані управління ризиками затоплення (ПУРЗ) Південного Бугу).

Взимку малі річки міста повністю, як правило, не замерзають. На ставках та Сабарівському водосховищі утворюється крига товщиною кілька десятків сантиметрів. Річка Південний Буг замерзає переважно в грудні, а скресає, як правило, у кінці березня. В останні десятиріччя у зв'язку із досить частими теплими зимами стійкого льодоставу не буває. Саме часті відлиги обумовлюють значний обсяг (12 %) річкового стоку взимку.

Відповідно до рекомендації БУВР басейну р. Південний Буг (лист №781/03 від 25.05.2023р. на лист №ППВ-321 від 17.04.2023р.) перелік річок, струмків та потічків на території сучасної площі м. Вінниця наведено з урахуванням напрацювань КП «Інститут розвитку міст» в рамках розроблення стратегічного документу «Концепція розвитку малих річок Вінниці 2035». Відповідно до зазначеного документу у Вінниці протікає щонайменше 64 річки, що належать до басейну Південного Бугу та є його притоками 1-3 порядків. Їх перелік наведений в таблиці, з порядковими номерами, що позначені на схемі «Мережа малих річок м.Вінниці» (мал. «Мережа малих річок Вінниці»). Довжини річок вказані з урахуванням ділянок, що протікають за межами м. Вінниця.

Таблиця. Перелік річок та струмків на території м. Вінниця

Назва річки, порядковий номер на схемі	Довжина, м	Назва річки, порядковий номер на схемі	Довжина, м
№1 р. Вишня	5085	безіменна річка №33	789
№2 р. Вінничка	5988	безіменна річка №34	271
№3 р. П'ятничанка	3580	безіменна річка №35	279
№4 р. Тяжилівка	11400	безіменна річка №36	1004
№5 р. Лісова (іст. Перемиля)	4396	безіменна річка №37	308
№6 р. Вельбешівка	8035	безіменна річка №38	2235
№7 р. Сониця	2620	безіменна річка №39	1026
№8 р. Шереметка	2971	безіменна річка №40	5048
№9 р. Дьогтянець	2729	безіменна річка №41	1067
№10 р. Дьогтянчик	1592	безіменна річка №42	147
№11 р. Каліча	1182	безіменна річка №43	1477
№12 р. Скакунка	2512	безіменна річка №44	458
безіменна річка №13	827	безіменна річка №45	178
безіменна річка №14	2308	безіменна річка №46	1648
безіменна річка №15	416	безіменна річка №47	702
безіменна річка №16	962	безіменна річка №48	450
безіменна річка №17	819	безіменна річка №49	770
безіменна річка №18	425	безіменна річка №50	2019
безіменна річка №19	649	безіменна річка №51	874
безіменна річка №20	1644	безіменна річка №52	382
безіменна річка №21	1216	безіменна річка №53	1450
безіменна річка №22	1050	безіменна річка №54	637
безіменна річка №23	118	безіменна річка №55	1660
безіменна річка №24	2540	безіменна річка №56	4150
безіменна річка №25	1930	безіменна річка №57	700
безіменна річка №26	514	безіменна річка №58	987
безіменна річка №27	1017	безіменна річка №59	1329
безіменна річка №28	550	безіменна річка №60	1812
безіменна річка №29	866	безіменна річка №61	2123
безіменна річка №30	455	безіменна річка №62	379
безіменна річка №31	541	безіменна річка №63	389
безіменна річка №32	948	безіменна річка №64	997

Малюнок. Мережа малих річок м. Вінниці

В межах Вінниці існує багато ставків, які створені на малих річках та їх притоках, переважно на водотоках які належать до басейнів річок Вишня, П'ятничанка, Тяжилівка, Вінничка, Лісова. За даними БУВР басейну р. Південний Буг в межах міста налічується 35 ставків руслового типу. Найбільші за площею водного дзеркала знаходяться та р. Вишня та р. П'ятничанка.

На території наявні озера. Два із них є річковими, за походженням озерних улоговин – старичними. Одне з них знаходиться неподалік від гирла річки Лісова, на правому її березі, має порівняно невеликі розміри (близько 500 м²). Інша стариця знаходиться неподалік від спортивної веслувальної бази «Динамо», має розміри орієнтовно (1600 м²). Всі інші озера розміщені на півночі лівобережної частини міста, у межах другої та третьої нерозчленованих надзаплавних терас Південного Бугу. Три озера знаходяться на хуторі Шевченка. Озера у межах надзаплавних терас є квазіприродними об'єктами із високою, порівняно із навколишніми антропогенізованими територіями, концентрацією видів тварин і рослин. Збереження та охорона їх природних умов дозволить поліпшити стан міського середовища, умови проживання місцевого населення.

Існуючі водні об'єкти є головними елементами екологічного каркасу міста. Планувальна організація та ландшафтне упорядкування прибережних територій має важливе значення для посилення рекреаційної, кліматорегуючої та екологостабілізуючої функції природний водних об'єктів.

Гідрогеологічні умови

Відповідно до схеми гідрогеологічного районування територія м.Вінниця знаходиться у гідрогеологічній провінції складчастої області Українського кристалічного масиву і характеризується неглибоким заляганням докембрійських кристалічних порід і приурочених до них підземних вод, Характерним є також досить значне обводнення розвинутих тут покривних осадових відкладів, відносно сприятливі умови живлення та накопичення підземних вод.

У відповідності з геологічною будовою та геоструктурними особливостями на території міста Вінниці виділяються такі водоносні горизонти: у сучасних болотних утвореннях; у сучасних алювіальних відкладах річкових заплав і днищ балок; у середньо- та верхньочетвертинних еолово-делювіальних відкладах; у середньочетвертинних алювіальних відкладах третьої надзаплавної тераси і прохідних долин, місцями у флювіогляціальних відкладах, на окремих ділянках у верхньочетвертинних алювіальних відкладах перших та других надзаплавних терас; у балтських відкладах; у середньосарматських відкладах; у кристалічних породах докембрію та у продуктах їх вивітрювання.

Води у сучасних болотних утвореннях не дуже розвинуті та приурочені в основному до річкових заплав. Породи, що вміщують ці води, представлені торфом та мулистими пісками. Глибина рівнів води змінюється від 0 до 1 метра. Живлення вод відбувається за рахунок інфільтрації атмосферних опадів, води з інших горизонтів, за рахунок поверхневих паводкових вод. Тому відзначається слабе насичення водами, їх рівень має різкі сезонні коливання. Води цього водоносного горизонту без напору.

Водоносний горизонт у сучасних алювіальних відкладах річкових заплав і днищ балок незначно поширений на території Вінниці та приурочений до заплави Південного Бугу. Рівні води найчастіше розміщуються на глибинах 1–2 метри. Живлення вод відбувається в основному за рахунок інфільтрації атмосферних опадів, води з нижчих горизонтів, особливо кристалічних порід докембрію та продуктів їх вивітрювання. Додаткове живлення відбувається за рахунок паводкових вод. Тому режим водоносного горизонту не постійний. Амплітуда сезонних та епізодичних коливань рівнів води 1–1,5 м. Води горизонту без напору. Розвантаження вод сучасних алювіальних відкладів відбувається в річки у межінь. Дебіти криниць змінюються від 0,06 до 0,09 л/с. Дебіт джерела, що витікає із сучасних алювіальних відкладів, – 0,25 л/с.

Води у середньо- та верхньочетвертинних еолово-делювіальних відкладах (лесоподібних суглинках) у залежності від рельєфу місцевості та ступеню дронування залягають на глибинах від 1,5 до 19,8 м, місцями до 25 м. Живлення водоносного горизонту відбувається за рахунок інфільтрації атмосферних опадів. Тому режим горизонту зазнає різких сезонних коливань від 0,5 до 1,5 м, зрідка до 2 м. Води горизонту без напору. Область живлення – вододільні місцевості, розвантаження відбувається у долинах річок та балках у вигляді малодобітних (від сотих часток до 0,2 л/с) джерел. Дебіти криниць 0,01–0,5 л/с.

Водоносний горизонт у середньочетвертинних алювіальних відкладах третіх надзаплавних терас і прохідних долин, місцями у флювіогляціальних відкладах, на окремих ділянках у верхньочетвертинних алювіальних відкладах перших та других надзаплавних терас незначний за водністю та у більшості випадків не має напору вод. Лише там, де у верхній частині розрізу наявні щільні суглинки, води набувають дуже слабого місцевого напору, висотою не більше кількох метрів. Рівень води, у залежності від рельєфу місцевості, знаходиться на глибинах від 1,6 до 8 м. Живлення водоносного горизонту відбувається в основному за рахунок інфільтрації атмосферних опадів, рідше за рахунок нижчих горизонтів. Тому режим не постійний, амплітуда коливань рівнів води складає 0,5–1,5 м. Розвантаження водоносного горизонту відбувається у долинах річок та глибоких балках у вигляді малодобітних (0,2 л/с) джерел і мочарів. Дебіти криниць змінюються від 0,01–0,3 л/с.

Джерелом живлення водоносного горизонту у балтських відкладах є атмосферні опади. Тому його рівневий режим зазнає сезонних коливань з амплітудою 0,5–1 м. У місцях відсутності нижнього водотривкого шару гірських порід можливе переливання води з нижніх напірних горизонтів. Глибина залягання вод у залежності від рельєфу місцевості та глибини ерозійного розчленування змінюється від 7,3 до 8 м. Води переважно без напору, лише на окремих ділянках набувають дуже слабого місцевого напору. Розвантаження водоносного горизонту відбувається у долинах річок та великих балках у вигляді джерел і мочарів. Дебіти джерел – 0,05–0,7 л/с.

Живлення водоносного горизонту у середньосарматських відкладах відбувається переважно за рахунок інфільтрації атмосферних опадів на ділянках неглибокого залягання пісків, а також за рахунок нижнього горизонту у кристалічних породах докембрію. Глибина залягання рівня водоносного горизонту залежить від рельєфу місцевості та змінюється від 23,7 до 78 м. Води не мають напору. Високе гіпсометричне положення цього горизонту сприяє його значному дронуванню річковими долинами та великими балками. У результаті, тут утворюються джерела та мочарі. Дебіти джерел 0,2–0,8 л/с, місцями 1 л/с. Дебіти свердловин від 0,4 л/с при пониженні 26 м, до 2,5 л/с при пониженні 9 м.

Основний експлуатаційний водоносний горизонт в межах даного району приурочений до тріщинуватої зони кристалічних порід докембрію та продуктів їх вивітрювання. Живлення вод тріщинуватої зони кристалічних порід докембрію та продуктів їх вивітрювання відбувається переважно за рахунок інфільтрації атмосферних опадів. Ступінь тріщинуватості кристалічних порід і стан тріщин є основними чинниками, що сприяють накопиченню та циркуляції підземних вод. Інтенсивна тріщинуватість відзначається у річкових долинах Вінниці, менша – на вододілах. Розвантаження водоносного горизонту відбувається в основному у долинах річок та у великих балках у вигляді численних джерел із дебітами 0,013–0,5 л/с. На ділянках відсутності водотривкої покрівлі розвантаження частково відбувається у вищі водоносні горизонти. Глибина залягання вод тріщинуватої зони, в залежності від рельєфу місцевості, коливається в досить значних межах. По долині річки Південний Буг води виходять у вигляді джерел або розкриваються криницями на глибинах не більше 5,5 м, а на вододільних ділянках – на глибинах 79,5 м, в одиничних випадках – 100–130 м. Води здебільшого напірні. Висота напору варіює від 8,2 до 61 м, в одиничних випадках досягає 88 м, в долинах рік – на глибині рівня ґрунтових вод, в заплавах – вище 1,0-2,0 м. Найчастіша продуктивність свердловин – від 0,5 до 3,0 л/с. Свердловини з максимальними значеннями дебітів до 5 л/с приурочені в основному до річкових долин міста Вінниці та зон тектонічних порушень. За хімічним складом води гідрокарбонатно-кальцієві з мінералізацією 0,2-0,9 г/л.

Безпосередньо територія міста знаходиться в несприятливих умовах для водопостачання із підземних джерел. Майже всі водоносні горизонти в місцях неглибокого залягання та областях живлення підлягають органічному забрудненню. Джерелом водопостачання міста є поверхневі води р. Південний Буг.

З метою використання підземних водоносних горизонтів для організації централізованого водопостачання необхідне проведення спеціальних гідрогеологічних та геофізичних досліджень для виявлення найбільш водонасичених ділянок, які зможуть забезпечити необхідні прогнози об'єми водоспоживання.

Рослинний та тваринний світ, ландшафт

За схемою геоботанічного районування територія міста Вінниці знаходиться у Центральноподільському окрузі грабово-дубових і дубових лісів та суходільних лук Східноєвропейської лісостепової провінції дубових лісів, остепнених лук та лучних степів.

У минулому ця місцевість була покрита переважно лісовою рослинністю. У річкових заплавах, балках, на надзаплавних терасах сформувалися лучні фітоценози, у руслах річок та у водоймах поширена водна рослинність. По річкових долинах, на гранітних виходах, сформувалася рослинність гранітних відслонень.

У складі рослинності лісостепової зони переважають діброви, які є характерною ознакою лісостепового ландшафту. Вони вкривають схили ярів, балок, річкових долин і підвищення з еродованими чорноземними ґрунтами.

Сучасні діброви представлені чисто дубовими і змішаними грабово-дубовими лісами. У сухих дібровах деревостан III – IV, у свіжих – I - II бонітету. Перший ярус утворюють дуб звичайний (*Quercus robur*), ясен високий (*Fraxinus excelsior*), явір (*Acer pseudoplatanus*), а другий – граб (*Carpinus betulus*), клен гостролистий (*Acer platanoides*), клен польовий (*A. campestre*). У підліску ростуть ліщина (*Corylus avellana*), бруслина (*Euonymus*), свидина (*Swidasanguinea*). Трав'яний ярус добре розвинений і різноманітний за видовим складом. Тут ростуть копитняк (*Asarum europaeum*), купина (*Polygonatum*), зірочник лісовий (*Stellariaholostea*), осока волосиста (*Carex pillosa*), підмаренник запашний (*Galium odoratum*). Ростуть грабово-дубові ліси на сірих і світло-сірих опідзолених лісових суглинкових ґрунтах. Малоґумусовані світло-сірі ґрунти займають чисто грабові ліси, а темніші сірі лісові ґрунти займають грабово-дубові ліси.

Обмежене поширення мають чисті діброви, утворені дубом звичайним (*Quercus robur*) з домішкою ясена (*Fraxinus excelsior*), береста (*Ulmus carpinifolia*), клена польового (*A. campestre*). У травостої присутні осока гірська (*Carex montana*), куцоніжка лісова (*Brachypodium sylvatica*), конвалія (*Convallaria majalis*), тонконіг гайовий (*Poa nemoralis*), копитняк (*Asarum europaeum*), фіалка запашна (*Violaodorata*).

Для ландшафтних комплексів території міста Вінниці властиві лучні степи, які поєднують ознаки луків і степів. Тому тут трапляються різнотравно-ковиліві, різнотравно-типчакково-ковиліві, типчакково-тонконогові, різнотравно-куничниково-стokolосові угруповання, в яких домінують ковила волосиста (*Stipa capiliata*), ковила пірчаста (*Stipa pennata*) і ковила вузьколиста (*Stipa tirsia*), типчак (*Festuca rupicola*), північностепове різнотрав'я гадючник (*Fili pendula*), шавлія лучна (*Salvia pratensis*) і шавлія поникла (*Salvia nutans*), шолудивник чубатий (*Pedicularis comosa*).

Лучна рослинність у межах території міста Вінниці трапляється на пониженнях терас великих і середніх річок. Це низинні мітлицеві, кострицеві та покісницеві луки, які розвиваються на прісних і засолених ґрунтах.

У заплавах Південного Бугу та його приток, у Вінниці, поширені заплавні луки. Тут в умовах перемінного водного режиму, у прирусловій частині, розвиваються високопродуктивні лучнокострицеві, повзучопирійні, лучнолисохвостові справжні луки, а на притерасних ділянках – водно-лепешнякові, лисячоосокові і гостроосокові болотисті відміни.

Болота в лісостеповій зоні займають не значні площі. Типові низинні болота, які за геоморфологічною приуроченістю належать до староруслових, прируслових, притерасних і долинних. В умовах близького залягання лесових карбонатних порід виникають алкалітрофні болота, покриті трав'яними, трав'яно-гіпновими ценозами, а в притерасі – вільховими. Особливістю алкалітрофних боліт є висококарбонатні торфи, які зовні схожі на туфи. У моховому покриві домінують гіпнові види – *Drepanocladus sendneri*, *Drepanocladus aduncus*, *Calliergonella cuspidata*, *Calliergon giganteum*. На низинних болотах типовими є трав'янисті осокові, осоково-різнотравні, осоково-гіпнові та високотравні очеретові, рідше рогозові, угруповання.

Водна рослинність властива природним і штучним водоймам. Типовими гідрофітами є стрілолист звичайний, очерет, комиш озерний, латаття жовте, рдесник блискучий, які є домінантами одноіменних гідрофільних фітоценозів.

Тваринний світ

За схемою зоогеографічного районування Вінниця розміщена у лісостеповій ділянці правобережжя Дніпра Центральнолісостепового зоогеографічного округу.

У межах сучасної території міста до початку її значного антропогенного перетворення були сформовані водний, лісовий та лучний фауністичні комплекси, а у процесі розбудови міста – ще й синантропний комплекс.

Риби Південного Бугу та його приток належать головним чином до родин коропових (карась, краснопірка, короп, лин, лящ), окуневих (окунь, йорж) та щукових (щука). З водними об'єктами Вінниці пов'язане життя таких видів земноводних: жаби ставкова, озерна, їстівна, кумка звичайна, тритони гребенястий та звичайний, а серед плазунів – вуж звичайний, черепаха болотяна. Для міської території характерні такі водні птахи: шипун, чапля сіра, крижень, рибалочка, курочка водяна, лиска, крячки чорний та річковий. З ссавців для водойм Вінниці звичайними є ондатра та водяна полівка.

У лісі серед земноводних характерними є звичайна та зелена ропухи, квакша звичайна, кумка звичайна, трав'яна та гостроморда жаби, часничниця звичайна, тритони звичайний та гребенястий. Плазуни лісу представлені ящірками (прудка, зелена, живородна, веретільниця ламка) та вужем звичайним.

У лісових масивах поширені такі види птахів: синиці блакитна та велика, дятли звичайний, малий та сірійський, жовна зелена та сива, зозуля, вівсянка звичайна, сови вухата та сіра, шпак звичайний, сойка, сорока, сорокопуд сірий, щиглик, чечітка звичайна, галка, крук, вільшанка, дрозди чорний та співочий, зяблик, чиж, підкоришник звичайний, вівчарик-ковалик та вівчарик жовтобровий, коноплянка, костогриз, шишкар ялиновий.

Типовими для фауни ссавців у лісах Вінниці є мишовидні гризуни (жовтогорлий та лісовий мишаки, лісові полівки), їжаки, кроти, білки, заець сірий, ліскулька звичайна, мідія звичайна, мідія мала, нориця руда.

Хребетні тварини луків представлені такими видами птахів: горобець польовий, жайворонок польовий, посмітюха, лелека білий, пліски біла та жовта, вівсянка звичайна, ворона сіра, грак, яструби малий та великий, коноплянка, канюк звичайний.

На сучасній території міста Вінниці мешкають види тварин, що занесені до Європейського Червоного списку, додатку 2 Бернської конвенції, Червоної книги України, Червоної книги Вінницької області. У місті Вінниця зазначені види мешкають або зустрічаються переважно у ботанічному саду Поділля, Центральному парку культури і відпочинку, у парку лікарні ім. Ющенко та міських лісах (П'ятничанський та Сабарівський).

Тварини Європейського Червоного списку: вовчок ліщиновий (осілий), слимак виноградний, вусач великий дубовий західний, синявець аргірогномон, аріон, сінниця Геро.

Із Червоної книги України у межах території Вінниці зустрічаються: бражник Мертва голова, райдужниця велика, вусач мускусний, джміль глинистий, джміль моховий, ведмедиця гера, вусач великий дубовий західний, сінниця Геро, подалірій, стрічкарка тополева, махаон, сколія-гігант, ксилокопа звичайна, борсук звичайний (на трофічних міграціях), хом'як звичайний.

На території міста Вінниці зустрічаються такі види тварин, що занесені до додатку 2 Бернської конвенції: яструб малий, яструб великий, канюк звичайний, аріон, білозір, лелека білий, вусач великий дубовий західний, шуліка чорний, зимня, підсоколик великий, сова сіра, сова вухата, одуд, дятел звичайний, дятел сірійський, дятел середній, крутиголовка, плиска біла, волове очко, сорокопуд терновий, омелюх, вільшанка, соловейко східний, синьошийка, горихвістка звичайна, горихвістка чорна, берестянка звичайна, кропив'янка садова, сіра та чорноголова, вівчарик-ковалик, вівчарик жовтобровий, вівчарик весняний, мухоловка білошия, мухоловка строката, мухоловка сіра, золотомушка жовточуба, синиця велика, синиця блакитна, синиця чорна, синиця довгохвоста, гаїчка болотяна, повзик, підкоришник звичайний, вівсянка звичайна, щиглик, зеленяк, чечітка звичайна, чиж, коноплянка, костогриз, зяблик, шишкар ялиновий, в'юрок звичайний, ящірка прудка, часничниця звичайна, кумка червоночерева, квакша.

На території міста Вінниці мешкають такі тварини із Червоної книги Вінницької області: бабки, богомол звичайний, ведмедиця гера, джміль глинистий, джміль моховий, махаон, бражник Мертва голова, павине око денне, подалірій, вусач великий дубовий західний, лелека білий, лелека чорний, канюк звичайний, сапсан, кібчик, боривітер звичайний, куріпка сіра, сич хатній, рибалочка, бджолоїдка звичайна, жовна чорна, ремез, борсук звичайний.

Ландшафти

Територія м. Вінниця відноситься до Лісостепової природної зони.

За схемою фізико-географічного районування територія сучасного міста Вінниці знаходиться у межах Середньобузької височинної фізико-географічної області, Подільсько-Придніпровського краю лісостепової зони, Східноєвропейської рівнинної ландшафтної країни.

Це територія поширення лісостепових ландшафтів. Зокрема, відповідно до Національного атласу України, в районі м. Вінниця сформувались:

- на правобережжі р. Південний Буг - лесові височини, розчленовані ярами та балками, врізаними до кристалічних порід, із сірими і темно-сірими опідзоленими ґрунтами, з грабовими дібровами;
- на лівобережжі р. Південний Буг – лесові денудаційні височини з чорноземами типовими малогумусними, сірими опідзоленими ґрунтами, з дубово-грабовими дібровами, лучними степами;

- у заплаві р. Південний Буг – лісові, лучно-остепнені та осолонені заплави.

Природні ландшафти на урбанізованих територіях неминуче зазнають змін в тій чи іншій мірі. Через високий рівень господарського освоєння території природні ландшафти в м. Вінниця змінені господарською діяльністю. Центральна, більша частина території що оцінюється, представляє собою антропогенний тип ландшафту у виді забудованої сельбищної та виробничої зон міста.

Характеристику ландшафтної структури території що проектується надано з використанням інформації наукового звіту про результати першого етапу науково-дослідної роботи «Послуги у сфері охорони довкілля (Розробка локальної схеми екомережі міста Вінниці)» (Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, Вінниця-2018р.).

У межах сучасної території міста Вінниці виділено п'ять типів місцевостей і ряд урочищ, що визначають їх характерні особливості. До теперішнього часу натуральні урочища збереглись лише частково.

У межах міста Вінниці добре виражені русловий, заплашний, надзаплавно-терасовий, схиловий та плакорний типи місцевостей. Вони визначають зовнішній вигляд різних частин міста та їх ландшафтні особливості. Нижче наведено характеристику цих типів місцевостей та натуральних урочищ, що їх складають.

Русловий тип місцевостей сформувався у руслах Південного Бугу та його приток – річок Вишня, Вінничка, Тяжилів, П'ятничанка, Лісова, а також – у руслах річок Скакунка, Дьогтянець. Цей тип місцевостей займає близько 2 % від площі міста.

У структурі русла річки Південний Буг, у межах міської території Вінниці, аналогічно урочищам і складним урочищам наземних ландшафтів, виділяються природні аквальні комплекси. Переважають такі два типи аквальних ділянок: перекати та плеса. Вони закономірно змінюють одна одну вздовж річкового русла, тісно взаємопов'язані між собою та відрізняються глибиною, швидкістю течії, складом відкладів, характером рослинного і тваринного світу.

Перекати Південного Бугу сформувались на відрізках річкового русла, що часто мають (або мали) тенденцію до підняття, із незначною кривизною, значними кутами нахилу (до 2–3°). Саме цим обумовлені характерні риси аквальних урочищ на перекатах: незначні глибини, швидка течія та кам'янисто-гравійне днище. У ландшафтній структурі перекатів раніше виділялись чотири типи натуральних урочищ: центральне русло, острови, мілководні русла і рукави, пороги. Усі вони до 1950-х років ще були добре виражені у межах Вінниці, на Південному Бузі. Основними ділянками перекатів були П'ятничани, центральна частина міста (великий меандр річки) та Сабарів.

Урочища островів формуються переважно на ділянках перекатів у межах руслового типу місцевостей.

У межах міста Вінниця, на Південному Бузі, було щонайменше 10 островів. Найбільші острови мали площі кілька гектарів. Вони були зайняті заростями верби білої, вільхи клейкої, осоками, рогозом вузьколистим та очеретом звичайним. Деякі острови були зайняті лучною різнотравно-злаковою рослинністю.

У межах ставу Поділля, що на річці Вишня, неподалік від мосту у створі проспекту Юності, є острів С-подібної форми. Всередині він зайнятий водоймою. Поверхня острова зайнята переважно трав'янистою рослинністю. Проте, є тут і кущі та окремі дерева.

Міське населення використовує острови у межах руслового типу місцевостей для відпочинку, випасу худоби, заготівлі дров, збору лікарських рослин.

Плеса у межах руслового типу місцевостей приурочені до рівних або опуклих берегів річкових заворотів. Плеса – найглибші ділянки Південного Бугу між перекатами. Їх характерні риси – більші, ніж на перекатах, глибини (більше трьох метрів), невелика швидкість течії, мулисте, мулисто-піщане або піщане днище, неоднорідність водної товщі за температурою та вмістом біомаси. Зимом плеса повністю замерзають (товщина криги до 1 м). У ландшафтній структурі плесових ділянок виділяються три типи водно-річкових урочищ: центральне глибоководдя з небагатим рослинним світом; центральне мілководдя; прибережні відмілини частіше без рослинності.

Ландшафтну структуру плес і перекатів ускладнює ще один тип урочищ – конуси виносу делювіальних відкладів постійних і тимчасових водостоків. Вони утворюють широкі обмілини, які заростають осоками, рогозом, очеретом і вербами, змінюють напрям і швидкість водної течії, інколи утворюють острови. Такі конуси виносу сформувалися у гирлі річок Вінничка, Тяжилів, П'ятничанка, а також деяких струмків міста.

Проте, створення Сабарівського водосховища та поглиблення русла Південного Бугу для потреб судноплавства призвели до зникнення натуральних урочищ перекатів і перетворення плесових аквальних ділянок.

Заплавний тип місцевостей займає особливе місце в структурі сучасних ландшафтів і житті людини будь-якого регіону. Натуральні урочища заплавних лук міста Вінниці нараховують до 50 видів трав, тоді як штучні посіви створюють не більше ніж з чотирьох, максимум шести видів.

Заплава – це частина дна річкової долини, що лежить вище меженного рівня води в річці та періодично затоплюється за час повені. Заплави утворюються на всіх річках території міста Вінниці. Формуються вони завдяки боковій ерозії річища.

Для заплав Південного Бугу та його приток характерні заплавні ліси з осоком, осикою, вербами, вільхою сірою, грабом. Вони мають острівний характер розповсюдження. Заплавні ліси властиві для тих ділянок, де низькі заплави розширюються. Там, де заплава відносно вузька, на її притерасну частину насуваються грабово-дубові ліси з участю ліщини, білої акації, клена польового, в'язу, глоду, які ростуть на схилах берегових терас.

Морфологічно на заплавному типі місцевостей Південного Бугу виділяється низька заплава – відділена від русла річки достатньо крутим і високим (1-2м) береговим схилом; середня заплава – виражена фрагментарно і не на всіх ділянках річкової долини; притерасна заплава – вузька смуга шириною в 12-20 метрів.

В умовах зарегульованості річкового стоку в межах території міста Вінниці, значення рельєфу в формуванні якісного складу і структури рослинних угруповань заплавного типу місцевостей суттєво посилюється. Останнє пов'язане зі збільшенням перепадів в рівнях залягання ґрунтових вод у верхніх та нижніх б'єфах гідровузлів.

У північній частині сучасної території міста Вінниці, у районі Водоканалу, збереглися ділянки заплавних місцевостей, для яких характерні всі риси натуральних заплав.

На заплавному типі місцевостей Південного Бугу зустрічаються натуральні урочища стариць. Типовим прикладом може бути стариця біля об'їзної дороги. Вона розташована на лівобережній заплаві, розміри сягають 400 м в довжину і 60-70 м в ширину.

Заплавні місцевості сформувались на всіх річках міста, але найкраще вони виражені у долині Південного Бугу. Ширина заплав малих річок Вінниці – до кількох десятків метрів, а Південного Бугу – 15–400 м. На ділянках крутих корінних схилів річкових долин заплави слабо виражені або майже відсутні. Заплави займають 5 % від площі міста.

Для заплавного типу місцевостей характерними є натуральні урочища лук різного висотного рівня та зволоженості. Тут під різнотравно-злаковою рослинністю сформувались лучні ґрунти. На заболочених ділянках поширені зарості осок, рогузу та очерету. У притерасових заболочених частинах, а місцями і в інших ділянках заплав, сформувались урочища чорновільшаників та вербняків.

Найбільш поширеним (47,5 %) у межах Вінниці є **надзаплавно-терасовий тип** місцевостей. На Південному Бугу, у межах міста Вінниці нараховується три надзаплавні тераси. У межах міста Вінниці найбільш поширені річкові та частково водосховищні акумулятивні тераси.

У межах сучасної території міста Вінниці надзаплавно-терасовий тип місцевостей розповсюджений фрагментарно. Тераси приурочені, здебільшого, до лівобережжя річок.

Добре простежується по три тераси у долинах річок Південного Бугу та Вишні, у межах сучасної території міста Вінниці. Найкраще тераси виражені у північній частині лівобережжя міста. Тут виділяються перша та нерозчленовані друга і третя надзаплавні тераси Південного Бугу. Загальна їх ширина у різних частинах змінюється від 3800 до 5200 м. Нерозчленовані перша і друга надзаплавні тераси Південного Бугу сформувалися в районі Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу та санаторію «імені Коцюбинського». Загальна ширина цих терас від 500 до 900 м. За походженням вони ерозійно-аккумулятивні. На Південному Бузі висота першої надзаплавної тераси над рівнем води від 8 до 14 м, другої - 18 - 32 м, може бути і більшою.

У долині річки Вишня сформувалися три надзаплавні тераси. Загальна їх ширина на лівому березі – 850–1600 м, на правому березі – 500–1250 м.

Надзаплавно-терасовий тип місцевостей складений пісками, супісками і лесоподібними суглинками, здебільшого зайняті багатопверховими житловими комплексами, частково зайняті дубово-грабовими лісами, розорані під сільськогосподарські культури. У межах надзаплавно-терасових місцевостей, у Вінниці, розміщені промислові об'єкти (комбінати, заводи, фабрики, залізнична станція).

Для надзаплавно-терасового типу місцевостей території міста Вінниці у первісному стані були характерними натуральні урочища рівних (до 1°), відлогих (1–3°) та пологих (3–5°) поверхонь із грабово-дубовими лісами на сірих, світло-сірих лісових ґрунтах та чорноземах опідзолених; урочища западин із лучною рослинністю на лучно-чорноземних ґрунтах, із озерами на днищах.

На особливу увагу заслуговують піщані, або борові тераси. Борові тераси найнижчі і наймолодші за геологічним віком надзаплавні річкові тераси.

Для борових (перших) терас Південного Бугу на території міста Вінниці були характерними натуральні урочища борових лісів на дерново-підзолистих ґрунтах. У борових лісах домінувала сосна звичайна. Крім неї були поширені береза повисла, осика, штучні насадження ялини звичайної.

До борових терас приурочені найбільші родовища пісків. Тепер піщані кар'єри тут частково рекультивовані.

Борові тераси – унікальні для Побужжя природні об'єкти. Вони надзвичайно вразливі. Після знищення рослинності, під дією вітру піски починають переміщуватися, інколи засипають прилеглі території. Відновлення рослинності на таких "рухливих" піщаних ділянках потребує багато часу і значних коштів. Борові тераси краще оберігати, переводити у ранг заповідних, ніж потім відновлювати. За останні десятиріччя борові тераси стали улюбленим місцем відпочинку жителів Вінниці. У майбутньому частину з них можна буде включити до складу регіонального ландшафтного парку.

Протягом ХХ ст. в межах Вінниці створено багато штучних (нарізних, вироблених, насипних, намивних) терас. Вони є зручними формами рельєфу для будівництва житлових кварталів, промислових споруд, агропромислових об'єктів, сільськогосподарської та лісогосподарської діяльності, рекреації. На насипних та намивних терасах міста Вінниця створені рекреаційні комплекси (пляжі, парки, атракціони), будуються культові споруди. Вироблені днища піщаних та глиняних кар'єрів рекультивовані під городи, зайняті під дачі, лісонасадження, іноді водойми. Їх кількість та площі у межах Вінниці будуть збільшуватись і в майбутньому.

Значне ерозійне розчленування території Вінниці призвело до формування **схилкових місцевостей**. У долинах Південного Бугу та річки Вишня поширені натуральні урочища "стілки". Це схили річкових долин крутизною більше 35°.

Схилкові місцевості займають 30 % від площі Вінниці та визначають характерні особливості Староміського та бувшого Ленінського (нині мрн Вишенька) її районів. До антропогенного перетворення для схилів були характерними натуральні урочища відлогих (1–3°), пологих (3–5°), покатих (5–8°) і крутих (більше °) лесових поверхонь з сірими та світло-сірими лісовими ґрунтами під відповідно дубовими, дубово-грабовими, грабово-дубовими та грабовими лісами. Були поширені також урочища балок і ярів у лесоподібних суглинках; крутих (близько 90°) граніто-гнейсових схилів із мохами та лишайниками. Круті лісисті та безлісі схили у поєднанні з розсипами та брилами гранітів у заплавах та на пологих схилах, плесами та перекатами у руслі створили неповторні «швейцарські» ландшафти долини Південного Бугу. Вони виділяються в районі ЗОСШ № 3, на Старому місті, Свердловському масиві, в Сабарові та на його околицях.

Прирічкові схилкові місцевості міста Вінниці включають неширокі смуги корінних схилів річкових долин різної крутизни і ступеня розчленування ерозійно-балковою мережею. В будові схилів беруть участь кристалічні породи та четвертинні суглинки, рідше глини, піски.

Схилова частини долини Південного Бугу виділяється не тільки надзвичайно цікавою і своєрідною геоморфологією, але й мікрокліматичними особливостями. Це пов'язано з більшою врізаністю долини та специфікою нагрівання і випромінювання оголеної поверхні, а також з впливом водної поверхні річки. У весняний та літній періоди для долини річок характерна відносно більша вологість повітря, часті тумани, протягом усього року характерним є менші температурні коливання.

Вплив кристалічних порід на мікрокліматичні умови долини проявляється таким чином: вони швидко нагріваються, але й швидко віддають своє тепло навколишньому повітрю. Тому тут і виявлені значні температурні відмінності між днем і ніччю, літом і зимою, які хоч і згладжуються впливом водної поверхні, проте проявляються на ділянках суцільних відслонень кристалічних порід і мають вплив на утворення мікроформ рельєфу.

Плакорний тип місцевостей сформувався на хвилястих межиріччях та займає близько 15,5% від площі Вінниці. Плакори займають значні ділянки в центрі міста, Сабарові, Пирогово, на П'ятничанах, «Кореї», Старому місті, Малих Хуторах і Тяжیلіві. У минулому на плакорах були сформовані натуральні урочища дуже пологих лесових поверхонь зі світло-сірими та сірими лісовими ґрунтами під дубовими та грабово-дубовими лісами. Саме вони є типовими та фоновими для території міста і відбивають характер ландшафтів Подільсько-Придніпровського краю лісостепової фізико-географічної зони. Крім того, у межах плакорного типу місцевостей сформувались натуральні урочища лощин у лесоподібних суглинках зі світло-сірими та сірими лісовими ґрунтами під дубовими та грабово-дубовими лісами.

Сучасний стан природоохоронних територій

Відповідно до «Порядку розроблення, оновлення, внесення змін та затвердження містобудівної документації», затвердженого Постановою КМУ від 1.09.2021 № 926, підпункту 26) , п. 2, природоохоронні території та об'єкти - території та об'єкти природно-заповідного фонду, їх функціональні та охоронні зони, території, зарезервовані з метою наступного їх заповідання, об'єкти екомережі, території Смарагдової мережі, водно-болотні угіддя міжнародного значення, біосферні резервати програми ЮНЕСКО «Людина і біосфера», об'єкти всесвітньої спадщини ЮНЕСКО.

Об'єкти природно-заповідного фонду міста та перспектива їх розвитку

За даними Управління розвитку територій та інфраструктури Вінницької ОВА на території м. Вінниця, станом на 01.01.2023 р. наявні 12 об'єктів природно-заповідного фонду, в тому числі 2 об'єкти загальнодержавного значення. Перелік об'єктів міста наведений в таблиці нижче.

Примітка до таблиці «Об'єкти природно-заповідного фонду м. Вінниця»: відповідно до Охоронного зобов'язання на ботанічну пам'ятку природи місцевого значення «Алея горіха Зібольда», виданий Міністерством екології та природних ресурсів України за №103/555 БПМ від 25.12.2003, об'єкт площею 1 га перебуває у віданні АВО «Вінницязеленбуд» і розташований в м. Вінниця, по вул. Пирогова, від №60 до №148. У 2012 році охоронне зобов'язання переоформлено на Міське комунальне підприємства «Вінницязеленбуд». Фактично об'єкт був створений на ділянці по вул. Пирогова, від №60 до №148. Але останніми роками багато дерев засохло і були зрізані. Станом на 30 травня 2017 року залишилось 9 дерев по парній стороні вулиці Пирогова. В даний час також наявні поодинокі насадження на ділянці вздовж будинків по вул. Пирогова № 115-129, яку було і визначено за місце розташування об'єкту ПЗФ органами місцевого самоврядування на етапі розроблення науково-технічної документації «Розроблення (коригування) історико-архітектурного опорного плану м. Вінниці» (2021). Даний об'єкти потребує виконання процедури зміни меж та площі на підставі відповідного експертного висновку, з внесенням відповідних змін до Держаного кадастру територій та об'єктів ПЗФ, яка проводиться відповідно до вимог Закону України «Про природно-заповідний фонд України».

Таблиця. Об'єкти природно-заповідного фонду м. Вінниця

Назва	Площа, га	Установчий документ	Коротка характеристика об'єкту	Користувачі	Місце знаходження
Парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва загальнодержавного значення					
Ботанічний сад "Поділля	72,0	Постанова Держкомприроди УРСР від 30.08.1990 №18	На території ботанічного саду зростає понад 900 видів і форм дерев і чагарників. Особливу цінність мають лжетсуги, туї гігантські, платани західні, а також лікарські рослини	Вінницький Державний аграрний університет, ботанічний сад "Поділля"	м. Вінниця, Пирогова, 155
Центральний парк ім. М. Леонтовича	30,0	Постанова Держкомприроди УРСР від 30.08.1990 №18	Парк створений в 1-й половині 19 ст. на основі природної грабової діброви. Насадження парку мають багатий дендрологічний склад, серед яких є декілька 300-х річних дубів	Центральний парк ім. М. Леонтовича	м. Вінниця, Хлібна, 1
Пам'ятки природи місцевого значення					
Красень дуб	0,01	Рішення облвиконкому №371 від 29.08.1984	Красивий екземпляр дуба звичайного віком понад 100 років	АВО "Вінниця зеленбуд".	м. Вінниця 9-го Січня, 24
Дуб велетень	0,01	Рішення облвиконкому №371 від 29.08.1984	300-річний екземпляр дуба звичайного	АВО "Вінниця зеленбуд"	м. Вінниця, Хмельницьке Шосе, 6
Сосна веймутова (8 од.)	0,05	Рішення облвиконкому №371 від 29.08.1984	Група рідкісної сосни віком понад 80 років	АВО "Вінницязеленбуд"	м. Вінниця, вул. Князів Кориатовичів, 106
Алея горіха Зібольда (див. примітку)	1,0	Рішення облвиконкому №371 від 29.08.1984	Алея рідкісних плодоносних дерев - горіха Зібольда. Є окремі дерева горіха серцелистого.	АВО "Вінницязеленбуд"	м. Вінниця, вул. Пирогова, від №154 до "Електромережі"
Алея вікових лип	3,8 (140)	Рішення облвиконкому №371 від 29.08.1498	Дворядна алея вікових дерев. (загальна протяжність 140 км, площа 140 га, в т.ч. у Вінницькому р-ні 27 га, Літинському 29,8 га, Немирівському 57,6 га, Тульчинському 21,8 га, м. Вінниці 3,8 га)	Служба автомобільних доріг у Вінницькій	с. Дяківці -м. Вінниця (Хмельницьке шосе) - м. Тульчин протягом 140 км

Назва	Площа, га	Установчий документ	Коротка характеристика об'єкту	Користувачі	Місце знаходження
Музей-садиба М. Коцюбинського	0,6	Рішення 13 сесії 22 скликання облради від 26.12.1997	Садиба заснована в 1855 р. На території зростають: туя, липи віком понад 250 років, рідкісний тамариск.	Меморіальний музей ім. М. Коцюбинського	м. Вінниця, пл. М. Коцюбинського
Дуб Гаврило	0,01	Рішення 41 сесії Вінницької обласної ради 7 скликання від 17.12.2019 № 918	Екземпляр дуба звичайного віком близько 200 років.	Вінницька громада	м. Вінниця вул. Миколи Оводова, 89
Парки-пам'ятники садово-паркового мистецтва місцевого значення					
П'ятничан-ський парк	32,0	Рішення облвиконкому №187 від 13.05.1996, №335 від 22.06.1972	Красивий ландшафтний парк, заснований в 2-й половині 19 ст. В парку зростає 80 видів дерев і чагарників, в т.ч. - модрина поліська, дуб червоний, берека, катальпа, горіх чорний	Обласний ендокринологічний диспансер	м. Вінниця, вул. Мічуріна, 32
Парк ім. О.І. Ющенка	15,0	Рішення облвиконкому №441 від 30.07.1969, №335 від 22.06.1972	Ландшафтний парк, розташований на березі р. Південний Буг. Заснований в 1902 році. В парку - алеї вікових дубів, модрина європейська, дуб червоний, горіх Зібольда, каштан, березовий гай, масив ялини звичайної	Обласна психоневроло гічна лікарня	м. Вінниця, вул. Пирогова, 109
Музей-садиба М. І. Пирогова	18,7	Розпорядження Вінницької облдержадміністративної ради від 22.12.95 р. №200	Музей складається з будинку вченого, музею-аптеки, парку та яблуневого саду. Липова алея 300 річного віку.	Музей М.І. Пирогова	м. Вінниця, вул. Пирогова, 155
Дендрарій лісово- дослідної станції	5,8	Рішення облвиконкому №441 від 30.07.1969, №335 від 22.06.1972 та №371 від 29.08.1984	Створений в 1958-1959 роках, 160 цінних видів дерев і чагарників, в т.ч. - горіхи Зібольда, серцевидний, чорний, гіркорі, маньчжурський	Вінницька лісово- дослідна станція	м. Вінниця, вул. Максимовича, 39

Назва	Площа, га	Установчий документ	Коротка характеристика об'єкту	Користувачі	Місце знаходження
Інші об'єкти					
Пам'ятки природи місцевого значення (ботанічні)					
Еталонна діброва	1,3	Рішення облвиконкому від 18.08.1983 №384	Цінне високопродуктивне еталонне насадження дуба звичайного з домішкою ясена звичайного	ДП "Вінницьке ДЛМГ"	Вінницька міська громада, Вінницьке лісництво кв.72 д.4
Горіх чорний	0,9	Рішення облвиконкому від 18.08.1983 №384	Цінне лісонасадження горіха чорного, дуба червоного	ДП "Вінницьке ДЛМГ"	Вінницька громада, Вінницьке лісництво кв.69, в.10
Горіх маньчжурський	0,5	Рішення облвиконкому від 18.08.1983 №384	Рідкісне в області лісонасадження горіха маньчжурського, віком 25 років	ДП "Вінницьке ДЛМГ"	Вінницька громада, Вінницьке лісництво кв.69, в.9
Одинокий дуб	0,01	Рішення облвиконкому від 13.05.1964 №187 та рішення від 29.08.1984 №371	Могутній екземпляр дуба звичайного віком біля 300 років	ДП "Вінницьке ДЛМГ"	Вінницька міська громада, Якушинецьке лісництво кв.65, д.17
Горіх грецький	0,1	Рішення облвиконкому від 18.08.1983 №384	Цінне лісонасадження горіха грецького віком 40 років	ДП "Вінницьке ДЛМГ"	Вінницька громада, Вінницьке лісництво, кв.59, в.6
Круглиця	3,6	Рішення облвиконкому від 22.06.1972 №335 та від 29.08.1984 №371	Цінна ділянка діброви з участю 190-річних дубів	ДП "Вінницьке лісове господарство"	Вінницька міська громада, Вінницьке лісництво, кв.37, діл.5; діл. 22
Кабачок	3,5	Рішення облвиконкому від 13.05.1964 №187 та рішення від 29.08.1984 №371	Ціна 80-літня діброва, де в складі лісонасаджень зростають 170-річні дуби звичайні – 6 екземплярів	ДП "Вінницьке ДЛМГ"	Вінницька міська громада, Михайлівське лісництво, кв.36, д.3
Михайлівська бучина	0,1	Рішення облвиконкому від 18.08.1983 №384	Продуктивне насадження з участю бука європейського віком 28 років з домішкою дуба звичайного	ДП "Вінницьке ДЛМГ"	Вінницька міська громада., Михайлівське лісництво, кв.37, д.12

Назва	Площа, га	Установчий документ	Коротка характеристика об'єкту	Користувачі	Місце знаходження
Бук європейський	0,3	Рішення облвиконкому від 18.08.1983 №384	Цінне високопродуктивне лісонасадження бука європейського віком 43 роки та запасом дерев 50кбм. на гектар	ДП "Вінницьке лісове господарство"	Вінницька міська громада., Михайлівське лісництво, кв.40, д.5
Пам'ятки природи місцевого значення (геологічні)					
Скеля М. Коцюбинського	1,0	Рішення облдержадміністрації від 22.07.1976 №310	Мальовничий вихід скелі на березі річки Південний Буг, що була улюбленим місцем відпочинку видатного українського письменника М.М. Коцюбинського	Вінницьке державне підприємство "Вінлісгосп"	Південна частина м. Вінниця, Прибузьке лісництво кв. 27, вид.11; лівий берег Сабарівського вдсх., поблизу греблі ГЕС.

Також в існуючій межі м. Вінниця є інші об'єкти ПЗФ, що відображені на «Схемі існуючих обмежень у використанні земель».

Слід зазначити, що межі територій та об'єктів ПЗФ відображені на схемі умовно. Вони потребують розроблення технічної документації із землеустрою щодо встановлення меж та винесення в натуру відповідно до законодавства, з внесенням відповідних змін до містобудівного та земельного кодексів.

Функціональні та охоронні зони об'єктів ПЗФ

Виділення функціональних зон передбачено для окремих категорій територій та об'єктів ПЗФ, згідно з ЗУ «Про природно-заповідний фонд України». До таких категорій із наявних об'єктів ПЗФ на території м. Вінниця належить 6 парків-пам'яток садово-паркового мистецтва.

Відповідно до вимог закону на території парків-пам'яток садово-паркового мистецтва може проводитися зонування відповідно до вимог, встановлених для ботанічних садів. Відповідно до вимог закону у межах ботанічних садів для забезпечення необхідного режиму охорони та ефективного використання можуть бути виділені зони: експозиційна; наукова; заповідна; адміністративно-господарська.

Зонування території ботанічних садів проводиться відповідно до Положення про ботанічний сад та Проекту організації території ботанічного саду, що розробляється спеціалізованими науковими та проектними установами і затверджується органом, у підпорядкуванні якого перебуває ботанічний сад, за погодженням з: центральним органом виконавчої влади в галузі охорони навколишнього природного середовища - щодо ботанічних садів загальнодержавного значення; органами центрального органу виконавчої влади в галузі охорони навколишнього природного середовища на місцях - щодо ботанічних садів місцевого значення.

Відповідно до Положення про парк-пам'ятку садово-паркового мистецтва Ботанічний сад «Поділля» Вінницького державного аграрного університету територія ботанічного саду поділяється на такі зони: ділянки лікарських рослин; садово-паркове господарство (Дендрарій); теплично-парникове господарство; лісові асоціації. Інформація щодо меж та площ зазначених зон відсутня і графічно в складі проекту містобудівної документації не відображалась.

Відповідно до Положення про Дендрарій лісово-дослідної станції функціональні зони не виділені, проте об'єкт створювався для виконання функції наукової бази лісової дослідної станції.

Відповідно до Положення про Парк ім. О. І. Ющенка функціональні зони не виділені.

Відповідно до Положення про Музей-садиба М. І. Пирогова функціональні зони не виділені

Дані щодо наявності Положень про Центральний парк ім. М. Леонтовича та П'ятничанський парк відсутні.

При прийнятті рішень щодо просторового розвитку території міста необхідно враховувати існуючі площі та межі територій і об'єктів ПЗФ з метою збереження їх цілісної площі. Врахування функціональних зон окремих територій та об'єктів ПЗФ має значення при розробленні детальних планів територій що включають в себе ділянки територій та об'єктів ПЗФ де передбачається прийняття рішень щодо проведення планової діяльності безпосередньо в межах територій та об'єктів ПЗФ.

Згідно з інформації наукового звіту про результати першого етапу науково-дослідної роботи «Послуги у сфері охорони довкілля (Розробка локальної схеми екомережі міста Вінниці)» (Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, Вінниця-2018р.) для більшості існуючих об'єктів ПЗФ встановлені охоронні зони у відповідності з рішенням Вінницької обласної ради від 29.04.1999.

Охоронна зона навколо парку-пам'ятки садово-паркового мистецтва загальнодержавного значення «Ботанічний сад "Поділля"» має ширину 10 м навколо меж заповідного об'єкту і включає ландшафтні комплекси, що створюють поступовий перехід від господарсько освоєних ділянок до ключової території та поступово ослаблюють антропогенний вплив на екосистеми заповідного парку-пам'ятки садово-паркового мистецтва.

Навколо парку-пам'ятки садово-паркового мистецтва загальнодержавного значення Центральний парк ім. М. Леонтовича («Центральний парк культури і відпочинку ім. Горького») створено охоронну зону, шириною 10 м. Вона встановлена з метою забезпечення необхідного режиму охорони природних комплексів, захисту від негативного впливу господарської діяльності на прилеглих до парку територіях.

Для захисту парку-пам'ятки садово-паркового мистецтва місцевого значення «П'ятничанський» від негативного впливу господарської діяльності на прилеглих до нього територіях, а також з метою забезпечення необхідного режиму охорони парку-пам'ятки, створено охоронну зону, що має ширину 10 м навколо меж заповідного об'єкту. У межах цієї зони навколо парку-пам'ятки садово-паркового мистецтва забороняється сінокосіння, випасання худоби, мисливство та рибальство.

Парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва місцевого значення «ім. О.І. Ющенка» також має охоронну зону, шириною 10 м навколо меж заповідного об'єкту. Вона створена задля захисту заповідного об'єкту від негативного впливу господарської діяльності на прилеглих до нього територіях, а також з метою забезпечення необхідного режиму охорони парку-пам'ятки.

Охоронна зона навколо парку-пам'ятки садово-паркового мистецтва місцевого значення “Дендрарій лісової дослідної станції ” має ширину 10 м навколо меж заповідного об'єкту. Ця зона покликана забезпечити захист унікального рослинного світу парку-пам'ятки садово-паркового мистецтва від антропогенного впливу сусідніх селитебних ландшафтів.

Охоронна зона навколо парку-пам'ятки садово-паркового мистецтва місцевого значення «Музей-садиба М.І.Пирогова» має ширину 10 м навколо меж заповідного об'єкту. Ця зона покликана забезпечити захист унікального рослинного світу парку-пам'ятки садово-паркового мистецтва від антропогенного впливу сусідніх агропромислових, дорожніх та селитебних ландшафтів.

Охоронна зона навколо ботанічної пам'ятки природи місцевого значення ”Красень дуб” встановлена шириною 10 м навколо заповідного об'єкту з метою забезпечення необхідного режиму охорони рідкісного біологічного об'єкту від негативного впливу господарської діяльності на прилеглих до нього територіях.

Охоронна зона навколо ботанічної пам'ятки природи місцевого значення «Дуб велетень» встановлена шириною 10 м навколо заповідного об'єкту з метою забезпечення необхідного режиму охорони рідкісного біологічного об'єкту від негативного впливу господарської діяльності на прилеглих до нього територіях.

Охоронна зона навколо ботанічної пам'ятки природи місцевого значення «Сосна веймутова» створена шириною 10 м навколо заповідного об'єкту з метою забезпечення необхідного режиму його охорони від негативного впливу господарської діяльності на прилеглих до нього територіях.

Охоронна зона навколо ботанічної пам'ятки природи місцевого значення «Алея горіха Зібольда» встановлена шириною 10 м навколо заповідного об'єкту з метою забезпечення необхідного режиму його охорони від негативного впливу господарської діяльності на прилеглих до нього територіях.

Охоронна зона навколо комплексної пам'ятки природи місцевого значення «Музей-садиба М.М.Коцюбинського» встановлена шириною 10 м навколо заповідного об'єкту з метою забезпечення необхідного режиму охорони природних комплексів від негативного впливу господарської діяльності на прилеглих до нього територіях.

Ботанічна пам'ятка природи місцевого значення «Алея вікових лип» розташована на смузі автодороги Стрий-Тернопіль-Кіровоград –Знам'янка, від с. Дяківці Літинського району через м. Вінниця до м. Тульчин протягом 140 км. Охоронна зона навколо заповідного об'єкту встановлена шириною 10 м. Вона створена з метою забезпечення необхідного режиму охорони природних комплексів від антропогенного впливу.

Охоронна зона навколо ботанічної пам'ятки природи місцевого значення ”Круглиця” встановлена шириною 10 м навколо заповідного об'єкту з метою забезпечення необхідного режиму охорони рідкісного біологічного екземпляру від негативного впливу господарської діяльності.

Охоронна зона навколо ботанічної пам'ятки природи місцевого значення "Горіх чорний" встановлена шириною 10 м навколо заповідного об'єкту з метою забезпечення необхідного режиму охорони природних комплексів від негативного впливу господарської діяльності на прилеглих до нього територіях.

Охоронна зона навколо ботанічної пам'ятки природи місцевого значення "Одинокий дуб" простягається на 10 м навколо заповідного об'єкту. Охоронна зона створена для охорони природних комплексів від негативного впливу господарської діяльності на прилеглих до нього територіях.

Охоронна зона навколо ботанічної пам'ятки природи місцевого значення «Еталонна діброва» створена шириною 10 м навколо заповідного об'єкту з метою забезпечення необхідного режиму охорони природних комплексів від антропогенного впливу на прилеглих до нього територіях.

Охоронна зона навколо ботанічної пам'ятки природи місцевого значення «Горіх маньчжурський» встановлена шириною 10 м навколо заповідного об'єкту з метою забезпечення необхідного режиму охорони природних комплексів від негативного впливу господарської діяльності на прилеглих до нього територіях.

Охоронна зона навколо ботанічної пам'ятки природи місцевого значення «Горіх грецький» встановлена шириною 10 м навколо заповідного об'єкту з метою забезпечення необхідного режиму охорони природних комплексів від негативного впливу господарської діяльності на прилеглих до нього територіях.

Охоронна зона навколо ботанічної пам'ятки природи місцевого значення «Бук європейський», шириною 10 м, має на меті охорону рідкісного ботанічного об'єкту від негативного впливу господарської діяльності на прилеглих до нього територіях.

Охоронна зона навколо ботанічної пам'ятки природи місцевого значення «Михайлівська бучина», встановлена шириною 10 м навколо заповідного об'єкту. Охоронна зона створена з метою забезпечення необхідного режиму охорони природного комплексу від негативного впливу господарської діяльності на прилеглих до нього територіях.

Охоронна зона навколо ботанічної пам'ятки природи місцевого значення «Кабачок» встановлена шириною 10 м навколо заповідного об'єкту з метою забезпечення необхідного режиму охорони ботанічної пам'ятки від антропогенного впливу на прилеглих до неї територіях.

Регіональна та місцева екомережа

Відповідно до ЗУ «Про екологічну мережу України» регіональні та місцеві схеми формування екомережі, програми у сфері формування, збереження та використання екомережі є основою для розроблення усіх видів проектної документації при здійсненні землеустрою, розробці містобудівної документації, а також здійсненні господарської та іншої діяльності.

Регіональна екомережа

З метою збереження та відновлення природних екосистем розроблена Регіональна схема екологічної мережі Вінницької області, що затверджена рішенням 10 сесії 6 скликання Вінницької обласної ради № 282 від 14.02.2012р.

Характеристика регіональної екомережі надана за матеріалами Звіту наукових розробок зі створення карти регіональної екомережі Вінницької області. Згідно із зазначеного звіту на території проектування (на території м. Вінниця) знаходяться частини таких елементів регіональної екомережі, як:

- Галицько-Слобожанський національний субширотний екокоридор (поширюється на всю територію проектування), поширюється на площі 4841га;
- Національний субмеридіональний коридор Південнобузький (пролягає вздовж р. Південний Буг та її прибережних зон охоплюючи лівобережну північну частину території міста), поширюється на площі 3799га;
- регіональний центр біорізноманіття Вінницький (відноситься до лісової групи ландшафтних комплексів) поширюється на площі 967га;
- буферні зони Національного субмеридіонального коридору Південнобузький і регіонального центру біорізноманіття Вінницький, поширюється на площі 1565га;
- зони потенційної ренатуралізації (між південною межею міста на р.Лісова, в районі міського кладовища та кар'єру цегельно-черепичної сировини; на лівобережній частині вздовж південної межі міста між вул. Лірницька та пров. Гетьманський), поширюються на площі 142,8га.

Галицько-Слобожанський субширотний екокоридор займає найбільші площі (1039199 га або 39,2 % від території області), в т.ч. в межах м. Вінниця 4841га. Його основу складають теперішні лісостепові ландшафтні утворення, тобто поєднання лісових урочищ і місцевостей із супутними лучностеповими.

У межах Вінницької області проходить широколистяно-лісова (або південна) вітка Галицько-Слобожанського субширотного національного екокоридору. Його довжина із заходу на схід 165 км. Мінімальна ширина цього природного коридору 45 км, максимальна – 73 км. Галицько-Слобожанський субширотний національний екокоридор має звивистий характер.

Ландшафтна структура території Галицько-Слобожанського субширотного національного екокоридору сформована здебільшого лісостеповими ландшафтними комплексами, які виникли на місці широколистяно-лісових і лучно-степових. Значно поширені тут привододільні хвилясті й пасмові місцевості з сірими і ясно-сірими лісовими ґрунтами, які в минулому майже повністю були вкриті грабовими і дубовими лісами. Великі площі зайняті структурно-ерозійними хвилястими плато з темно-сірими ґрунтами й чорноземами опідзоленими, в минулому з лучно-степовими асоціаціями, що зростали на типових чорноземах. Ландшафтні комплекси широколистяних лісів займають серед них найбільші схили.

Для Галицько-Слобожанського субширотного національного екокоридору типовими є розташовані на березі р. Південний Буг біля м. Вінниці широколистяно-лісові місцевості з сірими і ясно-сірими лісовими ґрунтами. Тут ростуть дубові ліси, вік яких 180 – 200 років. У лісах поширені дуб черешчатий, явір, граб звичайний, липа, клен, в'яз, ясен, а переважають грабово-дубові ліси. Є урочища, утворені 160 – 200-річними липово-грабово-дубовими, ясенево-кленово-дубовими, грабово-в'язово-кленовими лісами. За своїм складом і віком ці ліси цінні для наукових досліджень. Тут достатньо передумов для організації державного заказника.

Південнобузький субмеридіональний екокоридор має площа 141973,3 га, тобто 5,4% від території області, в т.ч. в межах м. Вінниця 3799га. Він поєднує елементи регіональних екомереж Вінницької області з такими Хмельницької та Кіровоградської областей. Даний екокоридор приурочений до річкової долини і відзначається значною мозаїчністю та неоднорідністю. У його межах зосереджена значна частина водно-болотних угідь, які є місцями тимчасового перебування мігруючих видів птахів. Екокоридор суцільний, займає русло Південного Бугу, заплави та надзаплавні тераси його річкової долини, частково схилів місцевості. Його мінімальна ширина 1 км, а максимальна ширина – 13 км.

У межах Південнобузького субмеридіонального екокоридору розміщуються Буго-Деснянське національне природне ядро, а також регіональні центри біорізноманіття, в т.ч. Вінницький регіональний центр біорізноманіття.

На відтинку Південнобузького субмеридіонального екокоридору між гирлами річок Десна і Шпиківка Південний Буг стає значно повноводнішим, зростає глибина врізу річкової долини, ширина долини зростає до 9-10 км. У структурі землекористування збільшується частка лісів до 12%, різко зростає частка забудованих і орних земель (до 64 %).

У межі м. Вінниця ширина коридору змінюється від 5,6км у північній частині міста (переважно на лівобережній частині р. П.Буг від північної межі до впадіння р. Вінничка) до 0,5-1км у південній частині міста. В структурі землекористування тут переважають сільбицна і виробнича зони міста.

Вінницький регіональний центр біорізноманіття сформувався у межах Вінницького адміністративного району та займає площу 4623,5 га, в т.ч. в межах м. Вінниця 967га. Він охоплює лісові масиви між Вінницею, селами Лисогора, Мізяківські Хутори, Переорки та селище Стрижавка.

Ключові території локального рівня сформувались на основі заповідного урочища «П'ятничанське» (6,2 га), ботанічного заказника місцевого значення «П'ятничанський» (6,6 га), ботанічних пам'яток природи місцевого значення «Круглиця» (3,6 га), «Культура горіха чорного» (1 га), «Горіх чорний» (0,9 га), «Еталонна діброва» (1,3 га), «Горіх грецький» (0,1 га), «Горішина» (1 га), «Горіховий гай» (5,3 га), «Маленька біданка» (1,5 га), «Якушинецька бучина» (2,2 га).

На території Вінницького регіонального центру біорізноманіття зростають такі види Червоної книги України: зозулині сльози яйцевидні, скополія карніолійська, цибуля ведмежа, коручка пурпурова, коручка чемерниковидна, підсніжник білосніжний, гніздівка звичайна.

До обласного Червоного списку занесені такі рідкісні для Вінницької області види рослин: проліска дволиста, черемха звичайна, фіалка запашна, конвалія звичайна, печіночниця звичайна, барвінок малий.

У межах Вінницького регіонального центру біорізноманіття зустрічаються регіонально-рідкісні види рослин, що не внесені до обласного Червоного списку: актея колосиста, арум Бессерів, вороняче око чотирилисте, зубниця залозиста, зубниця бульбиста.

На його території виявлено такі рослинні угруповання Зеленої книги України:

- асоціації грабово-дубового лісу волосисто-осокового та яглицевого (старі типові насадження);
- група асоціацій дубових лісів ліщинових (типові старі ліси);
- асоціація мішаних дубових лісів левурдових (з цибулею ведмежою).

На території Вінницького регіонального центру біорізноманіття мешкають такі види тварин, занесені до Європейського Червоного списку: вовчок ліщиновий та слимак виноградний.

До Червоної книги України занесені такі види тварин: вусач мускусний, ведмедиця гера, стрічкарка блакитна, стрічкарка тополева, бражник скабіозовий, подалірій, борсук звичайний, ведмедиця велика, ксилокопа звичайна.

Буферні території представлені буферними (охоронними) зонами навколо регіональних центрів біорізноманіття, національних і регіональних екокоридорів. Їх загальна площа 1194872 га, тобто 45,1 % території області. В межах м. Вінниця вони визначені в параметрах радіусом 500м і займають площу 1565га.

Відновлювальні території представлені зонами потенційної ренатуралізації. В межах області виділено 31 таку зону загальною площею 73857,1 га, тобто 2,8 % від території області. В межах м. Вінниця наявні дві ділянки загальною площею 142,8га.

Ці дві зони потенційної ренатуралізації знаходяться на південний захід від міста Вінниці. Одна із них розміщується між Вінницею, селами Лука-Мелешківська та Прибузьке площею 289,4га, в т.ч. в м. Вінниця 135,4га; друга – між селами Агрономічне, Бохоники та Прибузьке площею 514га, в т.ч. в м. Вінниця 7,4га. Це переважно лісові масиви, а також пологі схили долини Південного Бугу. Відновлення тут природних комплексів дозволить збільшити ширину буферної зони Південнобузького національного екокоридору.

Слід зазначити, за результатом наукових розробок було відібрано лісові, лісостепові, лучні, аквальні, прибережно-водні, болотні екосистеми як основу національних природних ядер, регіональних центрів біорізноманіття, екокоридорів, відновлювальних територій та розроблено карту регіональної екомережі Вінницької області. Проте, в зазначеному звіті не було розроблено низку заходів, які передбачені вимогами ст. 14, ст. 18 п.3 ЗУ «Про екологічну мережу України», а саме:

- визначення режимів охорони та використання буферних зон, сполучних і відновлювальних територій екомережі;
- введення обмежень (обтяжень) для відновлюваних, буферних та сполучних територій для забезпечення формування екомережі як єдиної просторової системи;
- розроблення рекомендацій щодо визначення режиму інших територій, що підлягають особливій охороні, відновлюваних, буферних та сполучних територій, які пропонується створити, а також щодо необхідності вилучення і викупу земельних ділянок;
- узгодження регіональної схем формування із затвердженою проектною документацією з урахуванням державних, громадських і приватних інтересів, визначення перспективних напрямів забезпечення збереження та невиснажливого використання цінних ландшафтів та інших природних комплексів, об'єктів і територій.

Відсутність зазначених розробок нівелює практичне значення для врахування розробленої регіональної схеми екомережі в складі проектів містобудівної документації на місцевому рівні.

Також слід зазначити, що станом на 01.06.2023р. запропоновані в роботі ділянки структурних елементів регіональної екомережі Вінницької області не внесені до Переліків територій та об'єктів екологічної мережі, відповідно до вимог пунктів 3, 5 та ін. «Порядку включення територій та об'єктів до переліків територій та об'єктів екологічної мережі», затвердженого Постановою КМУ від 16.12.2015 № 1196.

Таким чином, відображені межі складових елементів екомережі в графічній частині проекту містобудівної документації «Внесення змін до генерального плану м.Вінниця» є умовними, носять ескізний характер задуму, який для втілення потребує виконання вищезазначених процедур відповідно до вимог чинного законодавства з послідуочим внесенням до земельного та містобудівного кадастрів. В Звіті науково-дослідної роботи надана повна та достатня характеристика визначених складових елементів екомережі щодо їх цінності та функції, яка має бути врахована при прийнятті рішень щодо перспективного функціонального використання територій в їх межах, яке має відповідати цілям та завданням створення екомережі з метою забезпечення збалансованого розвитку території.

Локальна екомережа

Для території м. Вінниця у 2018р. була розпочата робота зі створення локальної екомережі міста (Науковий звіт Про результати другого етапу науково-дослідної роботи «Послуги у сфері охорони довкілля (розробка локальної схеми екомережі міста Вінниця)», Том I, II, Вінницький державний педагогічний університет імені М. Коцюбинського, м. Вінниця – 2018р.). Виконавцями науково-дослідної роботи були проведені дослідження та аналіз стану екосистем території та запропоновано формувати екомережу як парадинамічну антропогенну ландшафтну систему ключових, сполучних, відновлювальних і буферних територій, екотехнічних розв'язок та інтерактивних елементів. Вони пов'язані між собою спільністю генези, одночасністю або послідовністю виникнення та розвитку, динамічними зв'язками. Завдяки такому підходу до структури екомережі були включені цінні, у різному ступені антропогенізовані території, що дозволяє забезпечити генетичну, динамічну та ландшафтну цілісність спроектованих екомереж.

Відповідно до зазначеної науково-дослідної роботи з розробки локальної схеми екомережі на території міста виділені: 1 регіональний центр біорізноманіття, 31 біоцентр локального рівня, 25 локальних екокоридорів, 13 відновлювальних територій (зон потенційної ренатуралізації), 7 інтерактивних елементів, буферні зони.

Враховуючи що станом на 01.06.2023 запропоновані в роботі ділянки структурних елементів локальної екомережі міста не внесені до Переліків територій та об'єктів екологічної мережі, відповідно до вимог пунктів 3, 5 та ін. «Порядку включення територій та об'єктів до переліків територій та об'єктів екологічної мережі», затвердженого Постановою КМУ від 16.12.2015 №1196, визначені науково-дослідною роботою межі складових елементів є умовними, носять ескізний характер задуму, який для втілення потребує виконання вищезазначених процедур, як і для створення регіональної екомережі, відповідно до вимог чинного законодавства з послідуочим внесенням до земельного та містобудівного кадастрів.

При розробленні проектів містобудівної документації найбільше значення має визначення перспективного функціонального використання ділянок які розташовані в межах структурних елементів екомережі, що мають цілісну структуру полігональної форми – ключові та відновлювальні території. Якщо ключові території як правило мають вже сформовану містобудівну ситуацію та усталене землекористування (лісові масиви, парки, сквери, заклади рекреації і туризму тощо), то відновлювальні території представлені переважно ділянками екстенсивного використання, заболочені, кам'янисті місцевості, заплави річок із дренажними системами в поганому технічному стані, бедленди (порушені ділянки колишніх кар'єрів або місць видалення відходів), пустирі тощо. Саме вони потребують особливого аналізу щодо визначення перспективного функціонального використання.

У структурі природоохоронної парадинамічної антропогенної ландшафтної системи локальної екомережі міста Вінниці виділено тринадцять відновлюваних територій (зон потенційної ренатуралізації): Успенська, Дубовецька, Привокзальна, Вінничківська, Дьогтянецька, Озерна, Батозька, Об'їзна, Миколаївська, Паліївська, Південно-Східна, Заводська та Гонтівська. Вони посилять парадинамічні зв'язки між ключовими і сполучними територіями та підвищать ступінь зв'язності структурних елементів парадинамічної антропогенної ландшафтної системи локальної екомережі міста Вінниці. Вони охоплюють загальну площу 104,4га. Найбільша з них «Озерна» площею 51га основою якої є озеро, що розташована у північній промисловій зоні міста, на пониженій підтопленій, частково заболоченій місцевості. Вони частково розташовані на земельних ділянках, що не надані у землекористування, часто в їх межах розташовані водні об'єкти. Це як правило території, що не мають в даний час великого значення для інших суспільних функцій, окрім природоохоронної. При визначенні перспективного функціонального використання їх доцільно відносити до зелених насаджень з відповідною категорією (загального користування, обмеженого користування спеціального призначення) в залежності від оточуючих ділянок та містобудівної ситуації.

Виділення об'єктів для створення Смарагдової мережі України.

На території що проектується знаходиться частина території об'єкту “Долина Південного Бугу та Сливоди у Вінницькій області”, що прийнято до переліку об'єктів для створення Смарагдової мережі України і є важливими для збереження видів і оселищ із Резолюцій №4 та №6 Бернської конвенції. Загальна площа об'єкту 45099,3 га, в межах м. Вінниця наявні ділянки, що є частиною території об'єкту Смарагдової мережі які поширюються на заліснені ділянки зелених зон північної та північно-західної частини території і прибережні ділянки р.Південний Буг загальною площею орієнтовно 2039га.

Межі ділянки об'єкту відображені на графічних матеріалах проекту містобудівної документації орієнтовно, за даними офіційного веб-ресурсу <http://emerald.net.ua>.

Долина річки Південний Буг у Вінницькій області поєднує в собі риси типових лісових ландшафтів, а також ландшафтів, характерних для Поліського регіону. Особливу цінність становлять відслонення Українського кристалічного щита, які виходять на денну поверхню в долинах Південного Бугу і Сниводи у вигляді гранітних скель, або ж утворюють пороги та перекати на багатьох відрізках течії річок.

В долині річки Снивода збереглися унікальні малопорушені ландшафти через те, що гранітні скелі на великій території підходять близько до поверхні, що унеможлиблює їх сільськогосподарське освоєння. На цій території знаходиться *locus classicus* ендемічного виду спірея піківська (*Spiraea pikoviensis* Besser).

В межах території об'єкту наявне 21 оселище, із переліку визначених Резолюцією 4 Бернської конвенції. Серед видів Резолюції 6 Бернської конвенції, в межах об'єкту поширені 19 видів, що віднесені до різних груп, в тому числі 9 видів птахів. Окрім того в межах території об'єкту інші види флори та фауни, що є важливими для збереження біорізноманіття.

Територія має важливе значення як екокоридор птахів. На території зареєстровані такі види птахів: ластівка міська (*Delichon urbicum*), плиска жовта (*Motacilla flava*), плиска біла (*Motacilla alba*), костогриз (*Coccothraustes coccothraustes*), зеленяк (*Carduelis chloris*), вівсянка звичайна (*Emberiza citrinella*), щурка європейська (*Merops apiaster*), соловейко східний (*Luscinia luscinia*), вівчарик середньоазіатський (*Sylvia collybita*), велика синиця (*Parus major*), ластівка сільська (*Hirundo rustica*), вивільга (*Oriolus oriolus*). Наступні безхребетні були також зареєстровані під час польових досліджень: вуховертка звичайна (*Forficula auricularia*), красуня діва (*Calopteryx virgo*).

На території об'єкту виявлені види з Червоної книги України: водяний горіх плаваючий (*Trapa natans*), зіновать біла (*Chamaecytisus albus*), сон лучний (*Pulsatilla pratensis*), ковила волосиста (*Stipa capillata*), зозульки м'ясо-червоні (*Dactylorhiza incarnata*), лебідь-шипун (*Cygnus olor*), лиска (*Fulica atra*), чапля сіра (*Ardea cinerea*), бистрянкa звичайна (*Alburnoides bipunctatus*), махаон (*Papilio machaon*), ксилокопа фіолетова (*Xylocopa violacea*), дозорець-імператор (*Anax imperator*), жаба прудка (*Rana dalmatina*).

В долині річки було виявлено види, для збереження популяцій яких згідно з висновками біогеографічного семінару (Emerald Biogeographical Seminar ALP (Carpathians) – CON – PAN, 11-13 May 2016, Chisinau, Moldova) до Смарагдової мережі в Україні мають бути додані нові території, а саме об'єкт “Долина Південного Бугу та Сниводи у Вінницькій області”. Серед них *Marsilea quadrifolia* (оцінка IN MOD). Цей вид, ймовірно, зник з цієї території впродовж останніх 30 років через знищення його оселища.

Таблиця. Оселища, визначені Резолюцією 4 Бернської конвенції, наявні в межах території об'єкту.

Код	Англійська назва	Українська назва
C1.341 1	<i>Ranunculus</i> communities in shallow water	Угруповання водяних жовтеців на мілководдях
C1.341 3	<i>Hottonia palustris</i> beds in shallow water	Зарості <i>Hottonia palustris</i> на мілководдях
C2.28	Eutrophic vegetation of fast-flowing streams	Евтрофна рослинність швидких потоків
C2.34	Eutrophic vegetation of slow-flowing rivers	Евтрофна рослинність повільно текучих річок
D2.3	Transition mires and quaking bog	Перехідні болота та сплавини
D5.2	Beds of large sedges normally without freestanding water	Зарості крупних осок переважно без застою води
E 1.11	Euro-Siberian rock debris swards	Євро-сибірські угруповання на уламках скель
E 1.2	Perennial calcareous grassland and basic steppes	Багаторічні трав'яні угруповання на вапняках та степах
E 2.2	Low and medium altitude hay meadows	Рівнинні та низькогірні сінокосні луки
E1.71	<i>Nardus stricta</i> swards	Угруповання <i>Nardus stricta</i>
E1.9	Open non-Mediterranean dry acid and neutral grassland, including inland dune grassland	Незімкнені несередземноморські сухі кислі та нейтральні трав'яні угруповання, у тому числі континентальні трав'яні угруповання на дюнах
E3.4	Moist or wet eutropic and mesotrophic grassland	Мокрі або вологі евтрофні і мезотрофні луки
E5.4	Moist or wet tall-herb and fern fringes and meadows	Мокрі або вологі високотравні та папоротеві узлісся і луки
F 9.1	Riverine scrub	Прирічкові чагарники
F 3.247	Ponto-Sarmatic deciduous thickets	Понтично-сарматські листопадні чагарники
G 1.11	Riverine <i>Salix</i> woodland	Прибережні вербові ліси
G1.51	<i>Sphagnum Betula</i> woods	Березові ліси зі сфагновими мохами
G1.7	Thermophilous deciduous woodland	Термофільні листопадні ліси (за винятком G1.7D – лісів <i>Castanea sativa</i>)
G1.A1	<i>Quercus-Fraxinus-Carpinus betulus</i> woodland on eutrophic and mesotrophic soils	Дубово-ясеневі-грабові ліси на евтрофних і мезотрофних ґрунтах
H 3.1	Acid siliceous inland cliffs	Кислотні силікатні континентальні кліффи

Таблиця. Види флори та фауни, визначені Резолюцією 6 Бернської конвенції, наявні в межах території об'єкту.

Код	Латинська назва	Українська назва
1.1. Безхребетні		
1060	<i>Lycena dispar</i>	Дукачик непарний
1083	<i>Lucanus cervus</i>	Жук-олень
1.2. Риби		
1134	<i>Rhodeus sericeus amarus</i>	Гірчак європейський
1.3. Амфібії		
1166	<i>Triturus cristatus</i>	Тритон гребінчастий
1188	<i>Bombina bombina</i>	Кумка червоночерева
1.4. Рептилії		
1220	<i>Emys orbicularis</i>	Болотна черепаха європейська
1.5. Ссавці		
1355	<i>Lutra lutra</i>	Видра річкова
2647	<i>Bison bonasus</i>	Зубр
1.6. Птахи		
A021	<i>Botaurus stellaris</i>	Бугай
A027	<i>Casmerodius albus</i>	Чапля велика біла
A030	<i>Ciconia nigra</i>	Лелека чорний
A031	<i>Ciconia ciconia</i>	Лелека білий
A073	<i>Milvus migrans</i>	Шуліка чорний
A193	<i>Sterna hirundo</i>	Крячок річковий
A229	<i>Alcedo atthis</i>	Рибалочка
A338	<i>Lanius collurio</i>	Сорокопуд-жулан
A403	<i>Bufo rufus</i>	Канюк степовий
2. Рослини		
1428	<i>Marsilea quadrifolia</i>	Марсилія чотирилиста
4097	<i>Iris aphylla</i> ssp. <i>hungarica</i>	Півники угорські

Обмеження щодо здійснення певних видів діяльності на території об'єктів що внесені до Національного реєстру територій Смарагдової мережі, яка створюється в Україні, встановлюються законом України “Про території Смарагдової мережі”, обговорення проекту якого на час складання звіту триває. Передусім йдеться про менеджмент – запровадження конкретних заходів з охорони видів і оселищ. Таким чином для об'єкту Смарагдової мережі «Серетський» у майбутньому має бути розроблений менеджмент-план з метою збереження кожного з присутніх на його території видів та оселищ, їх картування та визначенням конкретних заходів з їх охорони і режимів з обмеження господарської діяльності.

Водно-болотних угіддя міжнародного значення, офіційно визнаних Рамсарською конвенцією та перспектива їх розвитку.

Території що входять до переліку водно-болотних угідь міжнародного значення, що охороняються Рамсарською конвенцією в проектній межі міста відсутні.

Об'єкти мережі біосферних резерватів ЮНЕСКО.

З листопада 2019 року Україна входить до складу Міжнародної координаційної ради Програми ЮНЕСКО «Людина і біосфера». Національна мережа біосферних резерватів ЮНЕСКО складається з восьми об'єктів, в тому числі чотирьох транскордонних: двох тристоронніх та двох двосторонніх. Території, що є частиною біосферних резерватів програми ЮНЕСКО «Людина і біосфера» в проектних межах міста та прилеглих територіях відсутні.

Об'єкти всесвітньої спадщини ЮНЕСКО.

В 1988 році Україна, перебуваючи у складі СРСР, ратифікувала Конвенцію ЮНЕСКО про охорону всесвітньої культурної та природної спадщини. Об'єкти всесвітньої спадщини ЮНЕСКО та об'єкти-кандидати на включення до списку в межах території що оцінюється та прилеглих територіях відсутні.

Зелені насадження загального користування

На даний час до зелених насаджень загальноміського користування у м. Вінниця відноситься 30 об'єктів загальною площею 252,25 га.

Найбільшими об'єктами зелених насаджень загального користування є Ботанічний сад «Поділля» та Вишенський парк, площа яких становить 44% від усіх зелених насаджень загального користування міста.

Таблиця. Зелені насадження загального користування м. Вінниця, га

Назва об'єктів	Місце знаходження	Площа
1. Ботанічний сад «Поділля»	вул. Пирогова, 153	72,0
2. П'ятничанський парк	вул. Мічуріна	32,0
3. Парк лікарні ім. О. І. Ющенка	вул.Пирогова, 109	15,0
4. Музей-садиба ім. М. Пирогова		18,7
5. Музей-садиба ім. М. Коцюбинського		0,5
6. Парк на о. Кемпа		2,95
7. Парк «Бригантіна»		2,0
8. Центральний парк ім. М. Леонтовича	вул. Хлібна, 1	29,45
9. Сквер Європейська площа	вул. Миколи Оводова, 35	1,93
10. Вишенський парк (Парк «Дружби народів»)	вул. Андрія Первозваного	39,8
11. Сквер «Площа Ліверпуль»	вул. Соборна, 51	0,14

Назва об'єктів	Місце знаходження	Площа
12. Сквер Площа Тараса Шевченка	вул. Соборна, 19	0,13
13. Сквер набережна «Рошен»	вул. Кармелюка, 2	1,8
14. Парк «Хімік»	вул. Некрасова, 25	2,35
15. Парк «Кумбари»		2,0
16. Парк «Пам'яті захисників Вінниці»	вул. Миколи Зерова - вул. Данила Нечая	0,6
17. сквер Стрілецький	вул. Стрілецька	23,8
18. Сквер по вул. Пирогова	вул. Пирогова	0,42
19. площа біля музею М. І. Пирогова	біля музею-садиби М.І. Пирогова	0,27
20. Сквер Київській	вул. Київська	1
21. площа Перемоги	біля Будинку Офіцерів	0,03
22. сквер Кармелюка	вул. Брацлавська- Центральний міст	0,25
23. сквер Чехова	вул. Гетьмана Мазепи	3,8
24. Майдан Небесної Сотні	вул. Театральна – вул. Соборна	0,03
25. площі Героїв Чорнобиля	вул. Київська	0,1
26. сквер О. Кобилянської	вул. Ольги Кобилянської	0,14
27. бульвар Свободи	вул. Зодчих	0,34
28. Сквер «Кумбари»	вул. Миколи Оводова	0,2
29. пл. Майдан Незалежності	вул. Соборна	0,46
30. пл.. Героїв Майдану	вул. Магістратська	0,06
Разом		252,25

6.6. Обмеження у використанні земель

Існуючі обмеження у використанні земель.

Інформація щодо меж відповідних обмежень у використанні земель, що визначаються нормативними показниками згідно з вимогами законодавства або встановлені на момент розроблення генерального плану населеного пункту, іншими документами.

Інформація щодо меж відповідних обмежень у використанні земель, що визначаються нормативними показниками згідно з вимогами законодавства або встановлені на момент розроблення генерального плану населеного пункту, іншими документами.

Існуючі планувальні обмеження.

Система планувальних обмежень представлена санітарно-захисними зонами (СЗЗ) від промислових підприємств і виробництв, об'єктів комунального призначення, охоронними зонами об'єктів комунальної інфраструктури, обмеженнями природоохоронного значення.

Параметри нормативних санітарно-захисних зон (СЗЗ) промислово-комунальних підприємств і виробництв представлені відповідно санітарної класифікації ДСП №173. Виробництва розташовані на території міста відносяться до I-V класів шкідливості. Найбільші території охоплюють СЗЗ підприємств I, II та III класу шкідливості, які мають параметри відповідно 1000, 500 та 300 м. Це переважно підприємства що здійснюють такі види діяльності як виробництво асфальту; видобуток гранітів; забій та обробка продуктів тваринництва; підприємства машинобудівної та будівельної галузей де наявні такі шкідливі виробничі дільниці як гальваніка, лиття, перевантаження матеріалів що пилять, консервування деревини просочуванням; також комунальні об'єкти (КОС, ГРС, кладовища) .

До підприємств IV класу шкідливості переважно відносяться – будівельно-монтажні, ремонтно-будівельні, виробничо-транспортні підприємства. До V кл. шк. – підприємства обслуговування транспорту, харчової промисловості, промислово-складські бази. Території складів, баз а також екологічно нешкідливих виробництв відповідно діючих нормативів потребують дотримання санітарних розривів 50м, (ДСП № 173, п.4.3).

Більш детальний перелік основних підприємств що функціонують в місті та параметри їх СЗЗ наведений у підрозділі даної записки *«Інформація щодо режимоутворюючих об'єктів, які обумовлюють наявність відповідних обмежень (в разі, коли відомості про такі режимоутворюючі об'єкти та обмеження ще не внесені до Державного земельного кадастру)»*.

Виробничо-комунальний комплекс міста розміщений переважно у промислово-комунальних утвореннях, найбільші з яких сформувались у північній, північно-східній, східній та південній частинах міста, де знаходяться промислові та комунальні підприємства I, II, III класів шкідливості. Також в межах житлової забудови наявні окремо розташовані комунальні і виробничо-складські підприємства, яких відносяться переважно до IV, V класу шкідливості.

Відповідно до п. 5.4. ДСП №173 санітарно-захисна зона для переважної більшості виробничих підприємств встановлюється від джерел шкідливості; для санітарно-технічних споруд та установок комунального призначення, а також сільськогосподарських підприємств та об'єктів - від межі об'єкта. Для визначення джерел шкідливості на території ділянок функціонуючих підприємств виробничо-комунальної зони міста проаналізовані дозвільні документи на здійснення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря та відомості щодо їх санітарно-захисної зони. За результатами аналізу СЗЗ від джерел викидів встановлені для ділянок близько 300 підприємств. Окремі підприємства (5 підприємств на території міста та 2 на його околицях) виконали процедуру скорочення нормативних параметрів СЗЗ про що надано висновок державної санітарно-епідеміологічної експертизи; для таких підприємств встановлені скорочені параметри СЗЗ.

Для решти виробничо-комунальних, транспортних складських підприємств, за умови відсутності відомостей про джерела викидів, СЗЗ визначені відповідно до вимог ДБН Б.2.2.-12, п. 14.11.2, абзац 2. Для частини виробничих ділянок, по яким відсутні відомості щодо їх галузевої спеціалізації та видів економічної діяльності на сучасному етапі та найближчій перспективі (території підприємств що ліквідовані через припинення діяльності; території підприємств що не функціонують та мають намір змінити функціональне використання ділянки; відводи земельних ділянок категорії «землі промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення» з невизначеною галуззю промисловості; інші нежитлові території виробничого призначення) з урахуванням вимог ДСП № 173, п. 4.3. за існуючим станом прийняті параметри СЗЗ 50м від межі земельної ділянки.

В межах нормативних параметрів СЗЗ частини виробничих та комунальних підприємств міста знаходиться житлова забудова, що потребує їх скорочення шляхом виконання проектів організації СЗЗ. Такі підприємства першочергово потребують розроблення проектів організації СЗЗ. Також з урахуванням вимог п. 14.11.2, ДБН Б.2.2-12:2019 «Планування та забудова територій» для існуючих підприємств I, II, класів шкідливості в межах населених пунктів слід передбачати зниження їх шкідливого впливу шляхом застосування новітніх технологій з екологізації виробництва, що дозволить скоротити нормативні параметри СЗЗ. В разі неможливості скорочення СЗЗ до меж житлової та прирівняної до неї забудови за рахунок впровадження інженерно-технічних заходів необхідно розглянути питання щодо скорочення виробничої потужності підприємства або його передислокації на інші ділянки виробничо-комунальної зони да існує територіальні умови для дотримання нормативні відстані СЗЗ.

Проекти організації СЗЗ промислових підприємств і інших виробничих та комунальних об'єктів необхідно розробляти відповідно до вимог ДСП №173-96, п. 5.14 в комплексі з проектом будівництва (реконструкції) підприємств, з першочерговою реалізацією заходів, передбачених в СЗЗ. Враховуючи те, що в умовах сформованого населеного пункту нормативні СЗЗ окремих підприємств не витримуються, головне завдання таких підприємств полягає у впровадженні новітніх технологій та інженерно-планувальних заходів, виконання яких дозволить забезпечити організацію СЗЗ з дотриманням параметрів до меж житлової та певних видів громадської забудови. Проекти організації СЗЗ зі скороченням їх нормативних параметрів мають бути погоджені відповідними контролюючими органами і затверджені у встановленому законодавством порядку. Згідно з п. 5.7-5.9 Державних санітарних правил планування та забудови населених пунктів, затверджених Наказом Міністерства охорони здоров'я України від 19.06.1996р. № 173, розміри санітарно-захисної зони можуть бути зменшені, коли в результаті розрахунків та лабораторних досліджень, проведених для району розташування підприємства або іншого виробничого об'єкта, буде встановлено, що на межі житлової забудови та прирівняних до неї об'єктів концентрації шкідливих речовин у атмосферному повітрі, рівні шуму, вібрації, ультразвуку, електромагнітних та іонізуючих випромінювань, статичної електрики не перевищуватимуть гігієнічні нормативи.

Зміна розмірів СЗЗ (збільшення чи зменшення) для промислових, сільськогосподарських підприємств та виробничо-комунальних об'єктів затверджується Головою державної служби з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів на підставі результатів проведення державної санітарно-епідеміологічної експертизи відповідних матеріалів.

Певні планувальні обмеження створюють також об'єкти транспортної галузі, зокрема залізничні вокзали та автовокзали (санітарно-захисні зони становлять 100 м). Від об'єктів обслуговування транспорту (СТО, гаражів, автостоянок,) необхідно дотримання санітарних відстаней 15-50м, відповідно до Додатку №10, ДСП №173. Система СТО та гаражів (санітарні відстані від 10 до 50 м) потребує свого територіального впорядкування шляхом винесення за межі сельбищних територій, концентрації у комунальних зонах як існуючих так і тих що формуються.

На території існуючої площі міста наявні 11 кладовищ, з яких частина є закритими. В 1970-х роках були закриті кладовища «Старе місто» та по вул. Київській, для яких закінчився кладовищний період, після чого можливе скорочення СЗЗ. Ділянка захоронень поступово наближається до урізу р. Південний Буг. Ситуація що склалася з кладовищем Обласного госпіталю інвалідів Великої Вітчизняної війни потребує проведення інженерно-технічних заходів для упередження забруднення акваторії річки токсичними речовинами. Нормативні параметри СЗЗ 300м від діючих кладовищ переважно не витримані. В їх межах розташована переважно садибна житлова забудова. Для даної забудови необхідно першочергове виконання 100% забезпечення централізованим водопостачанням та водовідведенням.

Специфічним планувальним обмеженням є гранітний кар'єр ВАТ «Сабарівський кар'єр» на південній околиці м. Вінниця, поблизу с. Сабарів. Параметри вибухонебезпечної зони становлять 500 м від меж гірничого відводу.

При прийнятті проектних рішень щодо функціонального використання території потребуються врахування охоронні зони комунікаційних об'єктів, інженерних мереж та споруд.

На північній, східній, південно-східній околицях міста розташовані об'єкти магістральних газопроводів. Відповідно до ЗУ "Про правовий режим земель охоронних зон об'єктів магістральних трубопроводів" №3041-VI від 17.02.2011р., охоронні зони від об'єктів магістральних газопроводів встановлюються відповідно їх розрахункового тиску та діаметру труби. Від вісей магістральних газопроводів встановлюються охоронні зони 150м в обидні сторони; від трьох ГРС радіусом 175м від огорожі об'єкту; від АГНКС радіусом 100м від межі об'єкту. Проведення планової діяльності в межах охоронних зон магістральних газопроводів та об'єктів на них обмежується режимом господарського використання, що встановлений ЗУ "Про правовий режим земель охоронних зон об'єктів магістральних трубопроводів" №3041-VI від 17.02.2011.

Для автомобільних доріг I, II, III категорії, відповідно до вимог п. 10.1.6, ДБН Б.2.2-12:2019 «Планування та забудова територій» та ДСП №173 (п.5.25, 5.26), враховується необхідність формування санітарних відстаней 100, 50м до житлової, дачної забудови та садівничих товариств, зі смугою озеленення.

На території існуючої площі міста ділянки таких доріг проходять по вулицях Львівське шосе, Житомирське шосе, Черкаське шосе, що виконують функцію об'їзної дороги, та вул.Барське шосе, підходи до міста по вулицям Немирівське шосе, Тиврівське шосе, Гніванське шосе. Згідно з п. 10.1.6, (примітка), ДБН Б.2.2-12:2019, при проведенні реконструкції або розміщенні об'єктів будівництва на територіях сформованої забудови відстань від бровки земляного полотна магістральних доріг I, II та III категорій до лінії регулювання житлової, дачної та садової забудови можливо зменшувати до 50 м за умови дотримання нормативних акустичних показників та при облаштуванні шумозахисних екранів та смуг озеленення завширшки не менше 10-15 м.

Залізничні колії потребують встановлення санітарно-захисної зони від основних колій 100 м, від під'їзних колій 50м (у відповідності з ДСП №173-96, п. 5.20; ДБН Б.2.2-12:2019). При здійсненні спеціальних шумозахисних заходів розміри санітарно-захисної зони встановлюються з урахуванням забезпечення на території житлової забудови нормативних рівнів шуму, але не менше 50 м. При цьому не менше 50% площі санітарно-захисної зони повинно бути озеленено.

Від ЛЕП напругою 35 та 110 кВ, з метою обмеження впливу на суміжні ділянки та об'єкти, згідно з вимогами Постанови Кабінету Міністрів України від 04.03.1997 №209 «Про затвердження Правил охорони електричних мереж», п.5, встановлюються охоронні зони в обидві сторони від осі ЛЕП по 15 та 20 м відповідно.

На території міста наявний радіотехнічний об'єкт, який належить Концерну радіомовлення, радіозв'язку та телебачення, а саме РТПС Вінниця., по вул. Максимовича, 23. Відповідно до робочого проекту ОВНС «РТПС-Вінниця» для даного об'єкту необхідно встановлення зони обмеження забудови по висоті 41,5м максимальним радіусом до 72,5 м.

На північно-східній околиці міста, біля с. Гавришівка розташований міжнародний аеропорт «Вінниця» який потребує врахування *обмежень використання приаеродромної території* при плануванні територіального розвитку міста відповідно до вимог Повітряного кодексу України, першочергово по фактору обмеження забудови та акустичними умовами, так і по вимогам щодо врахування поверхні обмеження перешкод для повітряних суден. Враховуючи, що на даний час аеропорт не працює і триває його реконструкція, також триває розроблення відповідно концепції розвитку аеропорту, проект визначення обмежень використання приаеродромної території (в т.ч. зон обмеження забудови із умов авіаційного шуму) відповідно до вимог Повітряного кодексу України та встановленого Порядку на даний час експлуатантом аеродрому не розроблено. За аналізом інформації наданої експлуатантом щодо акустичного впливу від аеродрому, яка розроблялась у 2010-х роках, зони акустичного впливу не поширюються на існуючу площу міста. Умовна зона обмеження забудови «Г» із умов впливу авіаційного шуму аеродрому, яка прийнята згідно з п. 14.11.7, ДБН Б.2.2-12:2019 «Планування та забудова територій» не поширюється на територію існуючої площі міста. Для подальшого функціонування аеропорту та визначення чіткої політики містобудівної діяльності в зоні впливу аеропорту необхідно розроблення відповідної документації щодо визначення обмежень використання приаеродромної території, які відповідно до вимог Повітряного кодексу України, ст. 69 розробляються експлуатантом аеродрому.

З метою забезпечення сприятливого санітарного режиму для виробництва меду необхідно забезпечувати дотримання охоронної зони навколо пасіки радіусом 300 м.

Відповідно до вимог п. 14.11.2, ДБН Б.2.2-12 «Планування та забудова населених пунктів» від об'єктів пенітенціарної системи необхідно дотримання розриву до житлової забудови не менше 100м. Об'єкти спеціального призначення (військові частини особового складу та їх продовольчо-речові склади) повинні відокремлюватися від житлової забудови санітарними розривами не менше 50м, матеріально-технічні склади для зберігання спецтехніки – не менше 100м.

Відповідно до вимог п. 17.1.2, ДБН В.2.2-75 «Каналізація. Зовнішні мережі та споруди» від скидного колектору після міських КОС врахована захисна охоронна зона каналізаційного колектору розміром 10м (в кожену сторону від бокової стінки трубопроводу), згідно з даними детального плану території.

До існуючих обмежень землекористування відносяться ділянки біологічного забруднення ґрунтів – худобомогильники, на яких здійснювались поховання трупів тварин які загинули від сибірки. За даними ГУ Держпродспоживслужби у Вінницькій області на території Вінницької МТГ захоронення трупів тварин відбувались на худобомогильниках за межами шести сіл – Стадниця, Малі Крушлинці, Великі Крушлинці, Гавришівка, Писарівка, Вінницькі Хутори, на відстанях 1-3,5 км від населених пунктів. Площі худобомогильників від 40 до 300 м кв. Останні захоронення відбувались у 1999р. на худобомогильниках сіл Писарівка та Вінницькі Хутори.

Режим обмеження господарської діяльності на ділянках зазначених худобомогильників та прилеглих до них ділянках визначений наказом МОЗ України № 314 від 09.07.03р. “Про заходи профілактики захворювань на сибірку. Медичні рекомендації з епідеміології та профілактики сибірки у людей” (далі Наказ №314) та Наказом Державного комітету ветеринарної медицини України 27.10.2008 № 232 «Правила облаштування і утримання діючих (існуючих) худобомогильників та біотермічних ям для захоронення трупів тварин у населених пунктах України» (далі наказ №232).

Відповідно до вимог наказу №232, п. 5.5. території закритих худобомогильників та біотермічних ям, де були захоронення трупів тварин, які загинули від сибірки, сказу, трихінельозу, емкару, сапу та інших особливо небезпечних інфекційних хвороб тварин невстановленої етіології, забороняється використовувати на невизначений термін для будь-яких цілей.

Відповідно до вимог п.4.3, наказу №232 санітарно-захисна зона від території худобомогильника та біотермічної ями до житлових і громадських будівель (населених пунктів), зон відпочинку та інших об’єктів, пов’язаних з постійним перебуванням людей, повинна бути не менше 1000 метрів. Режим господарської діяльності та обмеження які застосовуються у СЗЗ худобомогильників визначені розділом 5 наказу №232.

Відповідно до вимог наказу №314 заходи з профілактики захворювань на сибірку проводяться у відповідності з Комплексним планом організаційних, протиепідемічних та профілактичних заходів щодо зооантропонозних інфекцій. Комплекс профілактичних заходів включає:

- облік стаціонарно неблагополучних щодо сибірки пунктів незалежно від терміну їх давності, з реєстрацією епізоотичних та епідемічних вогнищ сибірки в них. Журнал обліку стаціонарно неблагополучних пунктів ведеться в тому числі закладом державної служби ветеринарної медицини. На кожний стаціонарно неблагополучний пункт робиться викопіювання з карт території з позначенням на них місць і меж ґрунтових вогнищ сибірки;
- облік, паспортизацію та нагляд за дотриманням належного санітарного стану (огорожа, обкопування канавами) скотомогильників, старих поховань тварин, біотермічних ям, з лабораторним дослідженням ґрунту. Впорядкування зазначених місць поховань на місцях здійснюють органи місцевого самоврядування;

- погодження із заінтересованими відомствами, службами, організаціями та нагляд за проведенням всіх видів пошукових гідромеліоративних, будівельних робіт, робіт по переміщенню ґрунту. *У санітарно-охоронній зоні ґрунтових вогнищ сибірки не дозволяється виділення земельних ділянок для проведення гідромеліоративних, пошукових, будівельних та інших робіт, пов'язаних з виїмкою і переміщенням ґрунту, затопленням, підтопленням або зміною рівня ґрунтових вод, а також передачу в оренду, продаж в особисту власність, виділення під сади, городи та в інше землекористування ділянок, територій, які безпосередньо прилягають до меж ґрунтових вогнищ сибірки. Санітарно-охоронна зона ґрунтових вогнищ сибірки, відповідно до рельєфу місцевості, визначається державною санітарно-епідеміологічною службою спільно із державною службою ветеринарної медицини.*

Точне місце розташування худобомогильників на час складання звіту не визначено, а отже деякі з них можуть бути розташовані на території сучасної площі м.Вінниця. Зазначені 6 ділянок потребують визначення точного місцерозташування, із встановленням їх меж на місцевості та внесенням до містобудівного та земельного кадастру як ділянок які забороняється використовувати на невизначений термін для будь-яких цілей.

Обмеження природоохоронного значення

На території м. Вінниця до обмежень природоохоронного значення, які мають бути враховані при прийнятті рішень з просторового розвитку території, відносяться: території та об'єкти природно-заповідного фонду та їх охоронні зони, об'єкти екомережі, території Смарагдової мережі, зонами санітарної охорони джерел питного водопостачання, водоохоронна зона, прибережна захисна смуга, смуги відведення. Дані ділянки потребують ландшафтно-планувальної організації та відповідного благоустрою а також дотримання встановлених режимів господарської діяльності відповідно до діючого законодавства.

За результатами аналізу наявних вихідних даних на території сучасної площі м. Вінниця розташовано повністю або частково 23 об'єкта ПЗФ, в тому числі 2 об'єкти загальнодержавного значення. Характеристика об'єктів наведена в таблиці, в розділі «Сучасний стан природоохоронних територій». Режим господарської діяльності на територіях та об'єктах ПЗФ залежить від категорії заповідності та визначається згідно з вимогами Закону України «Про природно-заповідний фонд України» та Положенням про об'єкт ПЗФ.

Слід зазначити, що межі територій та об'єктів ПЗФ відображені в графічній частині проекту умовно. Вони потребують розроблення технічної документації із землеустрою щодо встановлення меж та винесення в натуру відповідно до законодавства.

Для більшості існуючих об'єктів ПЗФ встановлені охоронні зони шириною 10м у відповідності з рішенням Вінницької обласної ради від 29.04.1999р., згідно з інформації наукового звіту про результати першого етапу науково-дослідної роботи «Послуги у сфері охорони довкілля (Розробка локальної схеми екомережі міста Вінниці)» (Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, Вінниця-2018р.).

Відповідно до ст. 40 ЗУ «Про природно-заповідний фонд України» режим охоронних зон територій та об'єктів природно-заповідного фонду визначається з урахуванням характеру господарської діяльності на прилеглих територіях, на основі оцінки її впливу на навколишнє природне середовище. В охоронних зонах не допускається будівництво промислових та інших об'єктів, мисливство, розвиток господарської діяльності, яка може призвести до негативного впливу на території та об'єкти природно-заповідного фонду. Оцінка такого впливу здійснюється на основі екологічної експертизи, що проводиться в порядку, встановленому законодавством України.

З метою збереження та відновлення природних екосистем розроблена Регіональна схема екологічної мережі Вінницької області, що затверджена рішенням 10 сесії 6 скликання Вінницької обласної ради від 14.02.2012 №282 Відповідно до матеріалів «Звіту наукових розробок зі створення карти регіональної екомережі Вінницької області» на території проектування (на території м. Вінниця) знаходяться частини таких елементів регіональної екомережі, як:

- Галицько-Слобожанський національний субширотний екокоридор (поширюється на всю територію проектування), поширюється на площі 4841га;
- Національний субмеридіональний коридор Південнобузький (пролягає вздовж р. Південний Буг та її прибережних зон охоплюючи лівобережну північну частину території міста), поширюється на площі 3799га;
- регіональний центр біорізноманіття Вінницький (відноситься до лісової групи ландшафтних комплексів) поширюється на площі 967га;
- буферні зони Національного субмеридіонального коридору Південнобузький і регіонального центру біорізноманіття Вінницький, поширюється на площі 1565га;
- зони потенційної ренатуралізації (між південною межею міста на р.Лісова, в районі міського кладовища та кар'єру цегельно-черепичної сировини; на лівобережній частині вздовж південної межі міста між вул. Лірницька та пров. Гетьманський), поширюються на площі 142,8га.

Відповідно до звіту «Науково-дослідної роботи з розробки локальної схеми екомережі м. Вінниця» (ВДПУ ім. М. Коцюбинського, Вінниця-2018р.), на території міста виділені: 31 біоцентр локального рівня, 25 локальних екокоридорів, 13 відновлювальних територій (зон потенційної ренатуралізації), 7 інтерактивних елементів, буферні зони.

Врахування зазначених розробок зі створення екомережі при прийнятті рішень щодо перспективного просторового розвитку території що проектується є головною передумовою для забезпечення сталого екологічно збалансованого розвитку території, охорони навколишнього природного середовища, задоволення сучасних та перспективних економічних, соціальних, екологічних та інших інтересів громади.

Проектом враховується територія об'єкту “Долини Південного Бугу та Сливоди у Вінницькій області” загальною площею 45099,3 га, що прийнято до переліку об'єктів для створення Смарагдової мережі України і частково поширюється в межах м. Вінниця. Він є важливими для збереження видів і оселищ із Резолюцій №4 та №6 Бернської конвенції. Характеристика об'єкту наведена в розділі «Сучасний стан природоохоронних територій».

Обмеження щодо здійснення певних видів діяльності на території об'єктів що внесені до Національного реєстру територій Смарагдової мережі, яка створюється в Україні, встановлюються законом України “Про території Смарагдової мережі”, обговорення проекту якого на час складання звіту триває. Передусім йдеться про менеджмент – запровадження конкретних заходів з охорони видів і оселищ. Таким чином для об'єкту Смарагдової мережі «Серетський» у майбутньому має бути розроблений менеджмент-план з метою збереження кожного з присутніх на його території видів та оселищ, їх картування та визначенням конкретних заходів з їх охорони і режимів з обмеження господарської діяльності.

Для поверхневого водозабору «П'ятничани», що розташований біля північної околиці міста на лівому березі р. Південний Буг, в проекті враховується I пояс зони санітарної охорони (ЗСО) який охоплює всю ділянку території КП «Вінницяоблводоканал» та прилеглу ділянку вздовж урізу води. Межі II-го поясу ЗСО охоплюють орієнтовно 80% від існуючої площі міста.

Режим господарської діяльності на територіях I, II, III поясів зони санітарної охорони поверхневого джерела водопостачання визначений Постановою КМУ №2024 від 18 грудня 1998р. «Про правовий режим зон санітарної охорони джерел водопостачання».

На території міста наявні родовища підземних питних вод, які експлуатуються свердловинами, що потребують визначення параметрів та встановлення I, II, III поясів ЗСО.

Параметри I-го поясу ЗСО підземних джерел водопостачання, відповідно до вимог п. 15.2.2.1 ДБН В.2.5-74, встановлюють від одиночної водозабірної споруди (свердловина, шахтний колодязь, каптаж) або від крайніх водозабірних споруд, розташованих у групі, на відстані: 30 м при використанні захищених підземних вод; 50 м при використанні недостатньо захищених підземних вод. Згідно з Приміткою до п. 15.2.2.1 для водозабірних споруд, розташованих на території об'єкта/підприємства, де неможливе забруднення ґрунту і підземних вод, а також для водозабірних споруд, розташованих в сприятливих санітарних, топографічних та гідрогеологічних умовах, розмір першого поясу ЗСО допускається зменшувати за умови гідрологічного обґрунтування та наявності позитивного висновку державних органів санітарно-епідеміологічного контролю.

Параметри II та III поясів ЗСО визначаються розрахунком спеціальною технічною документацією. В межах м. Вінниця такі параметри визначені для Тяжівського родовища мінеральних лікувально-столових вод, яке експлуатується свердловиною на північно-східній околиці міста. Відповідно до матеріалів «Проекту зони санітарної охорони Тяжівського родовища мінеральних лікувально-столових вод» (розроблено МПВП «Гірник – РЕМО ЛТД», 2009р.) параметри I-го поясу ЗСО встановлені трапецевидної форми з відстанями від свердловини на північ – 17м, на схід – 15м, на південь – 26м, на захід – 16м; параметри II-го поясу ЗСО встановлені радіусом 80м; параметри III-го поясу ЗСО встановлені радіусом 564м.

Режим господарської діяльності на територіях I, II, III поясів зони санітарної охорони підземного джерела водопостачання визначений Постановою КМУ №2024 від 18 грудня 1998р. «Про правовий режим зон санітарної охорони джерел водопостачання».

Відповідно до ст. 87 Водного кодексу України зовнішні межі водоохоронних зон річок та водойм визначаються за спеціально розробленими проектами. З 2021р. згідно з Постановою № 486 від 08.05.1996р., п.5 межі водоохоронних зон визначаються згідно з проектами землеустрою щодо організації і встановлення меж територій земель водного фонду та водоохоронних зон, окрім випадків, встановлених ЗУ «Про регулювання містобудівної діяльності, та/або генеральними планами населених пунктів. Станом на 01.01.2023р. на окрему ділянку території м. Вінниці була розроблена технічна документація «Проект землеустрою щодо організації і встановлення меж земель водного фонду та водоохоронних зон р. Південний Буг від вул. Оводова до витоку р.Вишня в м. Вінниця Кооперативно-державному проектно-викушувальному інституту «Вінницяагропроект»» (КМП «Вінницький муніципальний центр містобудування і архітектури», м. Вінниця - 2021р.), затверджена Рішенням Вінницької міської ради №952 від 25.03.2022р. Згідно з документації була визначена водоохоронна зона площею 37,8740га. До водоохоронної зони включено 69 ділянок (їх частин), частка в обмеженнях – 13,2802га.

Режим господарської діяльності території водоохоронної зони визначений статтею 87 Водного кодексу України.

Параметри прибережних захисних смуг у межах міста були визначені відповідно до спеціально розроблених проектів на окремі локальні ділянки території міста, які були затверджені рішенням виконкому Вінницької міської ради у період з 1996 по 2022 роки. Станом на 01.01.2023р. частина ділянок з встановлення ПЗС винесена в натуру.

Відповідно до вихідних даних, наданих замовником, на момент розроблення проекту «Внесення змін до генерального плану м. Вінниця» були визначені параметри прибережних захисних смуг водойм на частині території сучасної площі м. Вінниця відповідно до наступного переліку проектної та технічної документації:

1. Проектна документація визначення та внесення в натуру ПЗС технологічної водойми по вул. Покришкіна в м. Вінниця, затверджена рішенням Вінницької МР №2323 від 27.03.2009р.;
2. ТД по коригуванню та виносу в натуру меж ПЗС р. Південний Буг в м.Вінниця (на лівому березі від вул. Гонти до території ВОКВП «Вінницяводоканал»), затверджена рішенням Вінницької МР №2813 від 21.05.2010р. пункт 3 із 5 пунктів;
3. ТД по коригуванню та виносу в натуру меж ПЗС р.Південний Буг в м.Вінниця (Корегування та винесена в натуру ПЗС по р. ПБ від містка по вул.. Чорновола до місця де закінчується вул.. І. Богуна- на правому березі та від гирла р. Тяжилівка по вул. Чорновола до вул.. Гонти – на лівому березі) (2006р.), затверджена рішенням Вінницької МР №2813 від 21.05.2010р., №2450 від 26.06.2009р.;
4. ТД внесення змін в містобудівне обґрунтування категорій ПЗС р. Південний Буг та її притоків в межах м. Вінниця (2008) (430м - по вул.. Свердлова від вул..Соборної до вул.. Козицького), затверджена рішенням Вінницької МР №2014 від 04.07.2008р.;
5. ТД винесення в натуру меж ПЗС р. Тяжилівка в м. Вінниця (в районі пров. Талаїхіна) (2012), затверджена рішенням Вінницької МР №1182 від 27.02.2013р.;
6. ТД із землеустрою щодо склад. докум. що посвід. право на зд ГК Пирогово (2005р), затверджена рішенням Вінницької МР №2433 від 26.06.2009р.;
7. ПЗ по відновленню та виносу меж ПЗС р.ПБуг в районі вул. І.Богуна-Чорновола ДКГтаБ (2013р.), затверджена рішенням Вінницької МР №1379 від 23.08.2013р.;
8. ТД винесення в натуру меж ПЗС р.Вишня, правої притоки р. Південний Буг (2013р.), затверджена рішенням Вінницької МР №1628 від 27.02.2014р.;
9. ТД по коригуванню та виносу в натуру меж ПЗС частини Сабарівського водосховища на р. ПБуг в м. Вінниця (2010)), рішення Вінницької МР відсутнє;

10. ТД винесення в натуру меж ПЗС струмка без назви правої притоки р.ПБуг, в районі вул. Гончарова (зараз вул. О.Теліги) (2014), затверджена рішенням Вінницької МР №2308 від 25.09.2015р.; №2342 від 30.10.2015 «Про внесення змін до рішення ВМР №2308 від 25.09.2015р.» до п.1 – «частин р. Тяжилівка», до п.4 – «струмка б/н лівої притоки р.ПБ»;
11. ТД винесення в натуру меж ПЗС р. Віннички лівої притоки р. Південний Буг в м.Вінниці (2014), затверджена рішенням Вінницької МР №2308 від 25.09.2015р., №2342 від 30.10.2015 «Про внесення змін до рішення ВМР №2308 від 25.09.2015р.» до п.1 – «частин р. Тяжилівка», до п.4 – «струмка б/н лівої притоки р.ПБ»;
12. ТД винесення в натуру меж ПЗС струмка без назви лівої притоки р. Південний Буг м.Вінниці (2015), затверджена рішенням Вінницької МР №2308 від 25.09.2015р., №2342 від 30.10.2015 «Про внесення змін до рішення ВМР №2308 від 25.09.2015р.» до п.1 – «частин р. Тяжилівка», до п.4 – «струмка б/н лівої притоки р.ПБ»;
13. ПЗ щодо винесення меж ПЗС земель водного фонду р.Вишня та ставу Поділля (Вишенського ставка) в р-ні Барського шосе (2013), затверджена рішенням Вінницької МР №1507 від 28.11.2013р.;
14. ТД по виносу в натуру меж ПЗС частини Сабарівськ водосховища на р.ПБуг в м.Вінниця (2011), рішення Вінницької МР відсутнє;
15. ТД винесення в натуру меж ПЗС частини р. Тяжилівка в м. Вінниці (р-н 45 ЕМЗаводу) (2016), затверджена рішенням Вінницької МР №619 від 24.02.2017р.;
16. ПЗ по відновленню та виносу межПЗС р.Вінничка лівої притоки р.Південний Буг в м.Вінниці (в районі вул. Чумацька) (2017) («для можливості подальшого оформлення права власності користування земельною ділянкою по вул. Чумацька, 43а»), затверджена рішенням Вінницької МР №1040 від 26.01.2018р.;
17. Проект встановлення ПЗС р. Шереметка, на території ВМР, по вул. Корнійчука (2009), наявне лише рішення Вінницької МР №2032 від 04.07.2008р. «Про затвердження звіту по інженерно-геодезичним вишукуванням інвентаризації земельної ділянки водного фонду в межах м. Вінниці на території Вінницької міської ради по вул. Корнійчука» ;
18. ПЗ щодо організації і встановлення меж земель водного фонду та водоохоронних зон р. П.Буг від вул. Оводова до витоку р.Вишня в м.Вінниця (2021), затверджена рішенням Вінницької МР №952 від 25.03.2022р.;
19. ТД винесення в натуру меж ПЗС частини річки Тяжилівка в м. Вінниці (2015р.);
20. Документація «Містобудівне обґрунтування категорій прибережних територій вздовж р.Південний Буг та його приток в межах м. Вінниця», (графічна частина М 1:5000) (Інститут «Діпромісто», Київ – 1995р.), затверджена рішенням виконкому №399 від 24.05.1996р.

Обмеження господарської діяльності в прибережних захисних смугах уздовж річок, навколо водойм та на островах визначені статтею 89 Водного кодексу України.

Таким чином, головними об'єктами, що створюють планувальні обмеження для території що проектується є виробничо-комунальні підприємства I-III класу шкідливості, діючі кладовища, об'єкти транспортної інфраструктури (об'їзна автодорога, залізниця), об'єкти комунального господарства (КОС, об'єкти магістральних газопроводів) а також обмеження природоохоронного значення.

Врахування параметрів СЗЗ та інших планувальних обмежень, встановлених санітарними нормами та законодавством, та режимів господарської діяльності в їх межах є головними шляхами дотримання зобов'язань в сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, які мають застосовуватись при розробленні проекту генерального плану/внесення змін до генерального плану населеного пункту. Зазначені планувальні обмеження відображаються в графічній частині документу державного планування в складі схем планувальних обмежень.

Для існуючих планувальних обмежень в розділі записки «Встановлені планувальні обмеження» надані рекомендації щодо доцільності (можливості) реєстрації обмеження у кадастрі з урахуванням якості вихідних даних щодо режимоутворюючих об'єктів та їх планувальних обмежень (повнота інформації щодо функціонування окремих виробничо-складських ділянок та їх спеціалізація, чіткість меж об'єктів та обмежень на графічних матеріалах, наявність даних про координати окремих об'єктів та обмежень тощо).

Інформація щодо режимоутворюючих об'єктів, які обумовлюють наявність відповідних обмежень (в разі, коли відомості про такі режимоутворюючі об'єкти та обмеження ще не внесені до Державного земельного кадастру).

З метою дотримання вимог санітарного, екологічного та природоохоронного законодавства під час планування, забудови та іншого використання територій в процесі розроблення містобудівної документації «Внесення змін до генерального плану м.Вінниця» встановлено та враховано ряд планувальних обмежень.

В даному розділі висвітлена характеристика режимоутворюючих об'єктів та відповідних обмежень що відносяться до Класу 2 згідно з «Класифікації обмежень у використанні земель, що можуть встановлюватися комплексним планом просторового розвитку території територіальної громади, генеральним планом населеного пункту, детальним планом території», що затверджена Постановою Кабінету Міністрів України від 02.06.2021 №654. А саме, обмеження що встановлюються відповідно до нормативних розмірів, визначених законами, підзаконними актами, державними будівельними нормами та санітарними правилами.

Таблиця. Існуючі промислові, комунально-складські, сільськогосподарські підприємства і об'єкти та їх планувальні обмеження.

Підприємства, об'єкти	СЗЗ/ санітарний розрив, м	Документ
Промислові підприємства		
ТОВ "ШЛЯХБУД" (АБЗ), за межею міста на північній околиці	1000	ДСП №173 (дод. №4)
ТОВ "ДОРТРЕЙД ПОДІЛЛЯ" (АБЗ), за межею міста на північній околиці	1000	- // -
ТОВ "ЗАХІД ГРАНІТ СЕРВІС" (бітумно-емульсійна установка), за межею міста на північній околиці	1000	- // -
ТОВ "АВТОСТРАДА ТРЕЙД ГРУП" (АБЗ), за межею міста на північній околиці	1000 скорочена	висновок ДСЄЕ №12.2-18-4/7889 від 27.04.2021р.
ФОП Халоян Гагик Оганесович (АБЗ), вул. Айвазовського, 5	466-1000	Висновок ДПЄЕ № 602-123-20-4/46999 від 22.11.2018р.
ВАТ «Сабарівський кар'єр» (видобуток граніту)	500	ДСП №173
ТОВ "ВІННИЦЬКО-ХУТОРЯНСЬКИЙ М'ЯСОПЕРЕРОБНИЙ КОМБІНАТ" (проектні виробничі потужності: розтоплення сала понад 30т/рік; фактично – періодичне функціонування)	500	- // -
ФОП Собко П.М (бойня ВРХ)	500	- // -
Філія "Вінницятрансприлад" ПАТ "УКРАЇНСЬКА ЗАЛІЗНИЦЯ" (гальв., лиття)	300	- // -
КП "Вінницьке шляхове управління" (розігрів бітуму на тер-ї "ЕКОВІН")	300	- // -
ТОВ "ЦЕМЕНТОВНЯ" (розвантаження цементу з вагонів)	300	- // -
ТОВ "ВІННИЦЬКИЦ АВІАЦІЙНИЙ ЗАВОД"	300	- // -
ТОВ «ВІПДАХ» (в-во будівельн. виробів із пластмас)	300	- // -
ТОВ " ВИРОБНИЧЕ ПІДПРИЄМСТВО "РІЦА" вир-во лаків і фарб	300	- // -
ТОВ "АРКОН ЛТД" Лісопильне та стругальне в-во; просочування деревини	300	- // -
ПП "АГЗА ЛІС" просочування деревини	300	- // -
ВАТ завод "Керамзит" вир-во неметалевої мінеральної продукції	300	- // -
КНВО «ФОРТ»	300	- // -
ТОВ "Агровіт Груп" в-во пестицидів і інш. агрохім. продукц.	300	ДСП №173 (додаток №4-8)
ТОВ "АРОНІС ЛТД"; ТОВ "АГРОГРАД В" (протруєння насіння, елеватор)	200, 100 скорочена	лист ДПСС №02/3191 від 25.09.2017р.
ТОВ "ОСПРОМ" (в-во лаків, фарб, друкарської фарби), не працює, в перспективі зміна функціон. використання ділянки	50-300	ДСП №173 (додаток №4)
ТОВ "ОЙЛ ПАРТНЕР" (крупорушка, вир-во олії)	100	ДСП №173 (дод. №4)
ДП "БАРСЬКИЙ СПИРТОВИЙ КОМБІНАТ" в-во інших основних органічних речовин	100	- // -

Підприємства, об'єкти	СЗЗ/ санітарний розрив, м	Документ
ПОГ "ВІННИЦЬКЕ УВП УТОС"	100	- // -
ТОВ "ГРАНД ПАК +" (вир-во поліпропіленових мішків нагріванням, пресуванням, екструзією, та ін.).	100	ДСП №173 (дод. №4)
ТОВ "ЛАЙКОНИК" (факт. в-во: вирощування зернових, склади непродовольчі, холодильник, автопарк)	100	ДСП №173 (дод. №4- б)
ДП "Вінницький райагроліс" Вінницького ОКСЛП "ВІНОБЛАГРОЛІС" (пилорама)	100	ДСП №173 (дод. №4)
ТОВ "АГРАРНА ФРУТ УКРАЇНА"	100	- // -
ПАТ "ВІННИЦЬКИЙ ОЛІЙНОЖИРОВИЙ КОМБІНАТ"	100 скорочена	висновок ДСЄЕ №05.03.02-04/28111 від 26.06.015
ТОВ "КЕДР-ВІТАЛ" (деревообробка)	100	ДСП №173 (додаток №4)
ТОВ "БАЗИС 2011" (лінія екструзії)	100	- // -
МПП "РУСЛАНА"	100	- // -
ТОВ "АКТИВ ПЕТРОЛ ГРУП" (нафтобаза)	100	- // -
ПАТ "ВІННИЦЯ ПОБУТХІМ"	100	- // -
ТОВ "ВІННИЦЬКИЙ ІНСТРУМЕНТАЛЬНИЙ ЗАВОД"	100	- // -
ТОВ "АСТОК В" (лиття пластмаси)	100	- // -
ТОВ "КАСКАД-БЕТОН"	100	- // -
КБМП "БМУ-2" (розвантаження, відсів щебню піску)	100	- // -
ТОВ "ВІННИЦЯ ОБЛПАЛИВО" (склад вугілля, відсіву, піску)	100	- // -
ТОВ "НЕВАВУД" (пилорама, переробка деревини)	100	- // -
ТОВ "СХК "ВІННИЦЬКА ПРОМИСЛОВА ГРУПА" (елеватор)	100	- // -
ТОВ "РДО УКРАЇНА" Житомир.шосе,6 (обслугов. с/г техніки)	100	- // -
ПП "АДІС" (паливний склад)	100	- // -
ТОВ "ЗЕРНОСВІТ" (млин, зерноочистка)	100	- // -
ТОВ "СОЛАР ОЙЛ" (зберігання палива)	100	- // -
ТОВ "ВІННИЦЯ-МЛИН"	100	- // -
АГНКС (ДП «УКРАВТОГАЗ» АГНКС №1, №2; ТОВ «ЕКОГАЗЕНЕРДЖІ»)	100	ДСП №173, (дод. №4; п.5.33)
АЗС, АГЗС	50, 100	ДСП №173, (дод. №4; п.5.32), відомості про СЗЗ з Документів що обґрунтовують викиди для отримання дозволу.
АТ "УКРЗАЛІЗНИЦЯ" (цех вир-ва металокопункцій)	50	ДСП №173 (дод. №4)
ВФ "ДИНАМО" (вир-во текстильних виробів)	50	- // -
ПАТ "ВІННИЦЬКА ХАРЧОСМАКОВА ФАБРИКА"	50	- // -
ТОВ "СОЛОДКА МРІЯ – ВІННИЦЯ"	50	- // -
ТОВ "ТЕПЛОКОМУНЕНЕРГО МАЯК ЛТД"	50	- // -
ПРАТ "ВІННИЦЬКИЙ ЗАВОД "МАЯК"	50	- // -

Підприємства, об'єкти	СЗЗ/ санітарний розрив, м	Документ
ТОВ "МЕТІНВЕСТ-СМЦ" (пром.м. № 12)	50	- // -
ТОВ Компанія "ЕЛІТ" (мех обробка металу, фарбування)	50	- // -
ТОВ "ГІДРОХАУС" (металообробка без ливарень)	50	- // -
ТОВ "АВСТРІЯ ДЖУС УКРАЇНА"	50	- // -
ТОВ "АРПАЛ" (металообробка, мех. збирання)	50	- // -
ТОВ "СТОЛЯРНИЙ СВІТ"	50	- // -
ТОВ "БРАНАЛДІ СВ"	50	- // -
АТ "ВІННИЦЬКИЙ ЗАВОД "КРИСТАЛ"	50	- // -
ТОВ "ПРЕС КОРПОРЕЙШН ЛІМІТЕД"	50	- // -
ТОВ "ЮГА-СЕРВІС"	50	- // -
ТОВ "КОНСОЛЬ"	50	- // -
ПП "ВІННИЦЬКА ОВОЧЕВА КОМПАНІЯ"	50	- // -
ТОВ "ГРІН КУЛ"	50	- // -
ПАТ "СБМУ №8"	50	- // -
ТОВ РМК "ТОРГТЕХНІКА" (вир-во гофрокартону)	50	- // -
ТОВ "ВІННИЦЬКЕ АВТОТРАНСПОРТНЕ ПІДПРИЄМСТВО - 10556"	50	- // -
Зовнішньоекономічна асоціація "НОВОСВІТ"	50	- // -
СУП ТОВ "СПЕРКО УКРАЇНА"	50	- // -
ВКФ ТОВ "Нічлава"	50	- // -
ПАТ "КОНЦЕРН ХЛІБПРОМ"	50	- // -
ПАТ "ІНФУЗІЯ"	50	- // -
ТОВ «Вінницька макаронна фабрика»	50	- // -
ПАТ "ВІННИЦЯАГРОСПЕЦПОСТАЧ"	50 скорочена	висновок ДСЄЕ № 05.03.02-07/12074 від 11.04.2016р.
ПАТ "ВІННИЦЬКА КОНДИТЕРСЬКА ФАБРИКА", вул. Г. Успенського, 8	50 скорочена	висновок ДСЄЕ №05.03.02-07/18798 від 30.04.2015
ДП "КОНДИТЕРСЬКА КОРПОРАЦІЯ "РОШЕН"	50	ДСП №173 (дод. №4)
Приватне НВП "ЗАЛІЗОБЕТОНЦЕНТР"	50	- // -
ТОВ "ЕЛЕКТРОМОНТАЖ-425"	50	- // -
Комунальне унітарне підприємство "ЕКОВІН"	50	- // -
ПАТ "ПЛАЗМАТЕК"	50	- // -
ТОВ НВП "ТЕРМІНАЛ-СПЕЦТЕХНІКА"	50	- // -
Спільне українсько-іспанське підприємство у формі ТОВ "СПЕРКО УКРАЇНА"	50	- // -
ТОВ "ВІННИЦЬКИЙ ОПТИКО-МЕХАНІЧНИЙ ЗАВОД"	50	- // -
ПАТ "ПОДІЛЛЯ"	50	- // -
ТДВ "ШВЕЙНА ФАБРИКА "ПОДІЛЛЯ"	50	- // -
ТОВ "ПРОМСПЕЦСЕРВІС"	50	- // -
ТОВ "СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКЕ ПІДПРИЄМСТВО "МЕД ПОДІЛЛЯ"	50	- // -
ПАТ "ВІННИЦЬКИЙ ЗАВОД ФРУКТОВИХ КОНЦЕНТРАТІВ І ВІН"	50	- // -

Підприємства, об'єкти	СЗЗ/ санітарний розрив, м	Документ
Інші підприємства IV - V класу шкідливості (відповідно до експлікації опорного плану, понад 800 об'єктів)	100-50	- // -
Об'єкти комунального призначення		
Кладовища діючі / закриті	300 / 50	ДСП №173 (дод. №4)
КП "ВІННИЦЯОБЛВОДОКАНАЛ" (КОС- 1 об'єкт)	500 скорочена	висновок ДСЄЕ №602-123-20-4/49755 від 18.12.2018
Каналізаційна насосна станція (КНС – 17 об'єктів)	20	ДБН В.2.5-75:2013, табл.30
АТ«УКРТРАНСГАЗ» (ТОВ «Оператор ГТС України»): (ГРС - Південна, Північна, Східна Бердичівського ЛВУМГ)	300	ДСП №173 (дод. №4)

Міські інженерні мережі:

- Повітряні лінії електропередачі (ПЛЕ):
- ПЛЕ напругою 110 кВ:
- Трансформаторні електростанція напругою 35кВ: 1 об'єкт,
- Трансформаторні електростанція напругою 110кВ: 14 об'єктів.

Об'єкти магістральних газопроводів:

- ГРС: 3 об'єкти - ГРС «Південна», ГРС «Східна» та ГРС «Північна»,
- АГНКС: 3 об'єкти - АГНКС ЕКОГАЗ ЕНЕРДЖІ (ГРС Вінниця Півд.); ДП "УКРАВТОГАЗ" НАК "НАФТОГАЗ УКРАЇНИ" (АГНКС №1, АГНКС №2);
- магістральні газопроводи: відгалуження від магістральний газопровід I класу (5,5 МПа) «Київ-Захід України I,II»;

Радіотехнічних об'єкт «РТПС-Вінниця» Концерну радіомовлення: 1 об'єкт.

Транспортна інфраструктура:

Автомобільні дороги I, II, III категорії:

Автомобільний шлях міжнародного значення:

- М-30 (Стрий - Тернопіль - Кропивницький – Знам'янка - Луганськ -Ізварине);
- М-21 Виступовичі - Житомир - Могилів-Подільський -кордон із Молдовою.
- Автодороги регіональні: Р -33 Вінниця - Турбів - Гайсин - Балта - Велика Михайлівка- /М-16/.
- Автодороги територіальні:

- Т-02-04 Південний об'їзд м. Вінниця;
- Т-02-12 Вінниця-Шпиків-Комаргород;
- Т-02-31 під'їзд до аеропорту «Вінниця»

Залізничний транспорт:

- залізнична лінія Жмеринка – Вінниця – Козятин;
- одноколійна залізнична лінія з тепловозною тягою Вінниця – Зятківці;
- під'їзні залізничні колії до ділянок виробничо-комунальної зони міста.

Міжнародний аеропорт: 1 об'єкт МА «Вінниця» (розташований за межами території проектування).

Джерела водопостачання:

- Поверхневий водозабір: 1 об'єкт.
- Підземні джерела водопостачання: 8 свердловин.

Природно-заповідний фонд: 23 об'єкти.

Водні об'єкти:

- великі річки: 1 об'єкт р. Південний Буг;
- малі річки: 64 водотоки, частина з яких протікають за межами території проектування (характеристику надано в Частині I, розділ «Гідрологічні умови»). Наявність, назва та коридори проходження водотоків потребує уточнення в рамках виконання заходів з реалізації Концепції розвитку малих річок Вінниці - 2035;
- водосховище: 1 об'єкт Сабарівське водосховище;
- ставки, озера: відповідно до топогеодезичної зйомки;
- канали: меліоративні канали Тяжилівської меліоративної системи: 1-ГД (головний дренаж) – частина зміненого русла струмка Тяжилівка (права притока р. Тяжилів); 2-ГД (головний дренаж) – частина зміненого русла р. Тяжилів.

ЧАСТИНА III. Обґрунтування проектних рішень

6.15. Природоохоронні та ландшафтно-рекреаційні території

Пропозиції щодо природоохоронних територій та об'єктів

За даними Управління розвитку територій та інфраструктури Вінницької ОДА відомості щодо зарезервованих територій для наступного заповідання відсутні. На час розроблення проекту містобудівної документації були відсутні ініціативи від фізичних або юридичних осіб, громадських або державних організацій щодо створення перспективних територій та об'єктів ПЗФ України.

Проте, відповідно до наявних наукових звітів щодо розвитку території природно-заповідного фонду Вінницької області, які були опубліковані в останні роки, слід відмітити про наявність цінних природних екосистем, на базі яких доцільно створення в перспективі територій ПЗФ, які будуть розповсюджуватись і на землі Вінницької МТГ та м. Вінниця.

В центральній частині міста, територія о. Кемпа пропонується для перспективного заповідання, як комплексна пам'ятка природи місцевого значення «Острів Кемпа» на площі орієнтовно 2,7га, що передбачено документом державного планування - КІРМ Вінниця 2030, рішення Вінницької МР від 24.02.2023р. №1464. На ділянці виявлено понад 30 видів птахів, що занесені до додатку 2 Бернської конвенції, згідно з матеріалів звіту «Розробка локальної схеми екомережі міста Вінниці», (ВДПУ імені Михайла Коцюбинського, Вінниця-2018р.).

У північній частині м. Вінниця територія існуючого зоопарку пропонується для перспективного заповідання, як зоологічний парк місцевого значення «Подільський зоопарк», з урахуванням завдань документу «Програма розвитку лісового і мисливського господарства в лісах, які надані в постійне користування Вінницькому обласному комунальному спеціалізованому лісгосподарському підприємству „Віноблагроліс” ... на 2017-2021 роки» зі змінами, затверджена рішенням Вінницької обласної ради від 30 червня 2017р. № 382 зі змінами Рішення Вінницької ОР від 24.12.2021р. №301, щодо підготовки обґрунтування по наданню „Подільському зоопарку” статусу об'єкта природо-заповідного фонду;

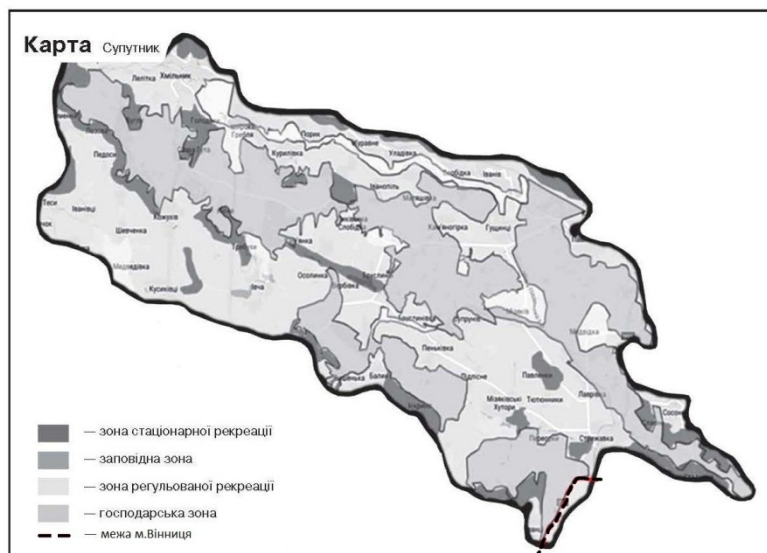
В останнє десятиріччя дослідження що проводились по ділянкам існуючих природних ландшафтів зайнятих деревними, чагарниковими та луговими угрупованнями, що поширені на захід, північ, північний захід, північний схід від м. Вінниця, визначили їх потенціал для подальшого заповідання та створення на їх основі об'єкту ПЗФ за категорією регіональний ландшафтний парк «Буго-Деснянський» (пропозиції щодо створення якого були враховані при розробленні містобудівної документації регіонального рівня «Схема планування території Вінницької області») або національний природний парк «Центральне Поділля» (пропозиції про створення якого мали також наукове обґрунтування).

Характеристика перспективного НПП наведена далі відповідно до наукового обґрунтування про створення НПП, згідно з статті «Обґрунтування створення НПП «Центральне Поділля»», О.В. Мудрак, Г.В. Мудрак, В.В. Серебряков, А.Л. Щерблюк, В.В. Клочанюк, (Агроекологічний журнал, випуск №2, 2021 рік).

Відповідно до наукових досліджень, що проводились в останнє десятиріччя, були надані наступні пропозиції. На основі комплексного екологічного моніторингу, геоботанічних, зоогеографічних, ландшафтно-екологічних, гідроекологічних, лісотипологічних, агроекологічних принципів і підходів та власних польових досліджень створити національний природний парк (НПП) «Центральне Поділля» у межах Вінницької області. Перспективний НПП планується створити на території Вінницького і Хмельницького адміністративних районів Вінницької області як ареал мешкання і міграційні шляхи зубра (*Bison bonasus*) та збереження унікального біотичного й ландшафтного різноманіття. Проектована площа НПП «Центральне Поділля» сягає 53820 га. Необхідність створення парку зумовлена наявністю природних (лісових, водно-болотних, торфво-болотних, заплавних, лучних, лісостепових, лучно-степових, степових, бур'яно-польових) комплексів з асоціаціями рослинних угруповань, де зростає понад 40 видів рослин і мешкає більше 50-ти видів тварин, занесених до ЧКУ, а також наявність значної кількості об'єктів, що мають історико-культурну, рекреаційну, оздоровчу (лікувальну) цінність.

У структурі проектового НПП «Центральне Поділля» відповідно до вимог Закону України «Про природно-заповідний фонд України» запропоновано виділити 4 функціональні зони (орієнтовна схема наведена на малюнку №1). Так, до заповідної зони пропонуємо включити окремі, нині існуючі, об'єкти ПЗФ, місця локалізації репродуктивних груп зубра європейського (*Bison bonasus*), kota лісового (*Felis silvestris*), колоніальних поселень птахів, загальною площею 1,8 тис. га.

До зони регульованої рекреації, загальною площею близько 1,4 тис. га рекомендуємо включити: а) інші об'єкти ПЗФ у межах пропонованої для створення НПП «Центральне Поділля» території, площею 450 га; б) смугу, прилеглих до заповідної зони територій, завширшки 200–400 м; в) долину р. Постолова в околицях с. Іванів Калинівської ТГ (полівидова гніздова колонія чапель), площею 228 га; г) заплави річок Хвоста і Польова Гребля від с. Кожухів та Кусиківці до автошляху, площею 720 га. Зоною стаціонарної рекреації, загальною площею близько 2 тис. га, варто оголосити долину р. Південний Буг у межах пропонованої для створення НПП «Центральне Поділля» території, за виключенням тих ділянок річки, які включені до заповідної зони та зони регульованої рекреації. Господарська зона, загальною площею близько 48,6 тис. га, охоплює усі лісові масиви в межах пропонованої для створення НПП «Центральне Поділля» території за виключенням тих лісостанів, які входять до заповідної зони.

Малюнок №1:
Картосхема функціонального зонування території перспективного НПП «Центральне Поділля»

Таким чином, при створенні НПП в межах м. Вінниця мінімум 650га (максимум 1322га) лісів в межах населеного пункту, що відносяться до категорії рекреаційно-оздоровчих лісів, можуть бути включені в перспективний об'єкт ПЗФ (НПП/РЛП). Це смуга лісових насаджень що межує із північно-західною ділянкою об'їзної дороги м. Вінниця. Відповідно до функціонального зонування території парку, що запропонована науковцями, ця територія буде відноситись до господарської зони НПП. В разі якщо буде включено весь лісовий масив, то ділянки перспективних рекреаційних закладів мають бути віднесені до зони стаціонарної рекреації перспективного НПП/РЛП.

Виготовлення наукового обґрунтування і проект створення НПП «Центральне Поділля» - це пілотний проект, що потребує офіційної деталізації, виділення меж, землевпорядкування, погодження із землекористувачами на території яких знаходитиметься парк, створення дирекції парку, впровадження технологій, які спрямовані на збереження і відновлення біогеоценотичного покриву, відтворення порушених видів зв'язків, збереження оселищ, оптимізації землекористування, збалансованого розвитку територіальних громад, що будуть входити до складу НПП.

В складі проекту внесення змін до генплану міста Вінниця існуючі лісові масиви в північно-західній частині міста відображені як потенційно придатні для подальшого заповідання. Визначення категорії та точних меж перспективного об'єкту ПЗФ потребує виконання відповідної процедури, згідно з чинним законодавством, в тому числі проведення попередніх узгоджень із землевласниками/землекористувачами. Враховуючи зазначені перспективи розвитку території ПЗФ та потреби соціально-економічного розвитку міста, проектом передбачено збереження рекреаційної функції використання лісових масивів в межах м. Вінниця із частковим використанням для розміщення рекреаційних закладів.

Пропозиції щодо охорони водних об'єктів та впорядкування території їх водоохоронних зон та прибережних захисних смуг

Проектом внесення змін до генерального плану міста визначені межі водоохоронних зон (ВЗ) та прибережних захисних смуг (ПЗС) для водних об'єктів в межах міста, на ділянках для яких межі ВЗ та ПЗС станом на час розроблення проекту містобудівної документації не були встановлені відповідно до розроблених технічних документацій із землеустрою. Межі ВЗ та ПЗС визначались з урахуванням вимог Водного та Земельного кодексів України; «Порядку визначення розмірів і меж водоохоронних зон та режиму ведення господарської діяльності в них», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 8 травня 1996 р. №486 зі змінами; відомостей про ділянки внесені до ДЗК наданих замовником.

Таким чином, в межі м. Вінниця визначено за необхідне встановлення водоохоронних зон водних об'єктів на площі орієнтовно 4160,32га, в т.ч. 3550,12га встановлені з урахуванням пропозицій, визначених в документації «Містобудівне обґрунтування категорій прибережних територій вздовж р. Південний Буг та його приток в межах м. Вінниця», (графічна частина М 1:5000) (інститут «Діпромiсто», Київ – 1995 р.), яка затверджена рішенням виконкому №399 від 24.05.1996р., а решта 610 га визначені згідно з рішенням проекту містобудівної документації щодо просторової організації території. В площу 4160,32 га не входить ділянка водоохоронної зони, що вже була встановлена на час розроблення проекту, згідно з «Проектом землеустрою щодо організації і встановлення меж земель водного фонду та водоохоронних зон р. Південний Буг від вул. Оводова до витоку р.Вишня в м. Вінниця» (2021), затверджена рішенням Вінницької МР від 25.03.2022 №952. При цьому, в загальну площу 4160,32 га входять також і площі водних об'єктів, що визначені в опорному плані як площинні об'єкти з можливістю обчислення площі водного плеса.

На час розроблення проекту внесення змін до генплану міста замовником було надано в якості вихідних даних межі ПЗС, які вже встановлені на підставі розроблених технічних документацій із землеустрою і внесені у містобудівних кадастр в форматі шейп-файлу. В рамках розроблення проекту визначено за необхідне встановлення прибережних захисних смуг на решті ділянок водотоків та водойм загальною площею орієнтовно 305,3га. При цьому, самі площі водних об'єктів, що визначені в опорному плані як площинні об'єкти з можливістю обчислення площі водного плеса, не входять до площі ПЗС 305,3 га.

Слід зазначити, обчислення зазначених площ здійснено програмою ArcGIS, в використанні системи координат Pulkovo 1942 GK Zone 5 і може дещо відрізнятись при її обчисленні з використанням інших систем координат при розробленні землевпорядної документації щодо встановлення меж ВЗ і ПЗС з винесенням в натурі.

У зв'язку з тим що малі річки і струмки та ставки на них з плином часу можуть змінювати проходження русла та контури берегової лінії, рекомендується до ДЗК вносити межі зовнішнього контуру планувального обмеження (водоохоронної зони, прибережної захисної смуги) який включає в себе площу водного об'єкту.

Упорядкування територій водоохоронних зон та прибережних захисних смуг необхідно здійснювати у відповідності до вимог ДБН Б.2.2-5:2011, розділу 8 «Благоустрій територій водоохоронних зон та прибережних захисних смуг».

Серед основних вимог щодо упорядкування ВЗ та ПЗС водних об'єктів слід виділити наступні:

- проект благоустрою водоохоронних зон водних об'єктів розробляють як для всієї території водоохоронної зони водного об'єкту у складі єдиного проекту планування, так і для її ділянок у складі проектів планування для окремих територій: природного комплексу, житлових, виробничих тощо;
- у межах водоохоронних зон розміщують за погодженням із органами охорони природи та санітарної служби окремі об'єкти виробничої і соціальної сфери, обладнані централізованою каналізацією та спорудами, що забезпечують охорону водних об'єктів від забруднення, засмічення та виснаження вод;
- зелені насадження водоохоронної зони повинні складати у сукупності комплексну зелену зону та включати зелені насадження загального, обмеженого користування та спеціального призначення. Вони складаються з лісових смуг, урочищ та зелених насаджень штучного походження, створених в процесі зеленого будівництва;
- за ступенем перетворення і режиму охорони ландшафту виділяють три крупні узагальнені зони: урбанізованого ландшафту; організованого природного ландшафту; природного ландшафту.;
- території організованого природного ландшафту треба розташовувати між зоною урбанізованого ландшафту і зоною природного ландшафту. Вони повинні оточувати рекреаційні центри, служити основними зонами відпочинку для відвідувачів цих центрів. Разом з тим території організованого природного ландшафту не повинні служити захисними бар'єрами від доріг з інтенсивним рухом, комунально-господарських і промислових зон.;
- заходи щодо благоустрою прибережних захисних смуг треба проектувати за трьома природними елементами: зелені насадження; водні простори (акваторії) і їх береги; рельєф.;
- заходи щодо благоустрою прибережних захисних смуг треба проектувати з урахуванням вимог ДБН В.1.1-24. «Захист від небезпечних геологічних процесів. Основні положення проектування.»;
- зелені насадження прибережних захисних смуг можуть бути двох типів: природні; пристосовані для цілей рекреації і прийому відвідувачів (як введенням додаткових елементів устаткування, так і частковою зміною самих природних компонентів ландшафту – штучні водні басейни, реконструкція лісу або нові насадження тощо) або інженерного захисту.

- на території зони відпочинку в прибережних смугах встановлюють питні джерела, урни, контейнери для збирання побутових відходів, санітарні вузли. У місцях масового відпочинку радіус обслуговування для цих пристроїв приймають відповідно до норм, затверджених для пляжів;
- благоустрій територій акваторій та прибережних захисних смуг водою треба здійснювати в залежності від складу та функціонального призначення території, стану берегів та зелених насаджень тощо.

Серед пропозицій щодо охорони водних об'єктів слід виділити наступні першочергові заходи:

- забезпечення всіх водних об'єктів в проектних межах міста внесенням ділянок водоохоронних зон та прибережних захисних смуг до державного земельного кадастру з відповідними природоохоронними обмеженнями, з винесенням їх меж в натуру, виконанням ландшафтного благоустрою;
- проведення повної інвентаризації мереж зливової каналізації на території міста, та передача існуючих мереж та споруд зливової каналізації на утримання відповідному комунальному підприємству; забезпечення системи відведення поверхневого стоку з усієї території міста; будівництво очисних споруд зливової каналізації в існуючих та проектних місцях випуску стічних вод; (розділ « Дощова каналізація»);
- забезпечення постійним контролем щодо дотримання режиму господарської діяльності відповідно до вимог Водного і Земельного кодексів України;
- виконання процедури ОВД та врахування висновків оцінки для робочих проектів взяття русел малих річок та струмків в підземний колектор або спрямлення русла, що передбачені в рамках затверджених детальних планів території в межах міста, відповідно до вимог ЗУ «Про оцінку впливу на довкілля»;
- на промислових та комунальних підприємствах міста забезпечити контроль щодо відповідності показників стічних вод нормативним показникам для приймання стічних вод в мережу централізованого водовідведення, в разі перевищення - забезпечити попередню очистку стоків перед випуском в міську каналізацію, з будівництвом локальних очисних споруд;
- будівництво та реконструкція станцій миття автомобілів з оборотним водопостачанням на автотранспортних підприємствах;
- виконання заходів визначених Рішенням Вінницької міської ради від 07.07.2023 № 1748 «Про затвердження Концепції розвитку малих річок Вінниці - 2035» (Концепцією визначено наявність 64 водотоків), в тому числі щодо: проведення гідрологічних та гідронімічних досліджень водних об'єктів; щодо виконання порядку утримання малих річок та прилеглих територій; щодо демонтажу тимчасових конструкцій для господарських потреб (гаражів) на берегах малих річок;

- проведення комплексу заходів щодо благоустрою та захисту водойм з організацією та благоустроєм, інженерним облаштуванням існуючих та перспективних рекреаційних зон відповідно до державних будівельних та санітарних норм;
- здійснення інженерної підготовки при освоєнні територій на ділянках що зазнають впливу несприятливих природних процесів: регулювання поверхневого стоку, протипаводковий захист території, ліквідація підтоплення та заболочення (окрім заболочення на ділянках що віднесені до природних ландшафтних зон, міських лісів), рекультивация порушених ділянок тощо (розділ «Інженерна підготовка та захист території»);
- розробити проекти щодо визначення розмірів смуг відведення та режиму користування ними для магістральних, міжгосподарських та інших каналів на зрошувальних і осушувальних системах в межах міста та на прилеглих до міста територіях, гідротехнічних та гідрометричних споруд, а також водойм і гребель на річках (стаття 91 Водного кодексу України);
- реалізація заходів передбачених проектом внесення змін до генерального плану міста: реконструкція та розширення мереж централізованого водопостачання та водовідведення з підключенням всіх об'єктів (існуюча та перспективна житлово-громадська забудова) до централізованої системи водопостачання та водовідведення та інші заходи, що викладені в розділах «Водопостачання», «Каналізація»;
- визначити перелік підприємств (споживачів) у яких наявні виробничі процеси під час здійснення яких споживачі повинні мати локальні очисні споруди для попереднього очищення стічних вод перед їх скиданням до системи централізованого водовідведення та очищення стічних вод (Додаток 1 до наказу Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 01.12.2017 № 316 «Про затвердження Правил приймання стічних вод до систем централізованого водовідведення та Порядку визначення розміру плати, що справляється за понаднормативні скиди стічних вод до систем централізованого водовідведення») та зобов'язати суб'єктів господарської діяльності здійснити будівництво локальних очисних споруд для попереднього очищення стічних вод перед їх скиданням до системи централізованого водовідведення та очищення стічних вод; розробити програму фінансової підтримки для реалізації зазначених заходів.

Пропозиції щодо пляжних зон

Проектом передбачено облаштування в межах міста нових 6 пляжів на р.Південний Буг, загальною площею 1,47 га.

Облаштування території пляжу має здійснюватись відповідно до вимог ДБН Б.2.2-5:2011 Благоустрій територій, розділу 5.7 Пляжі.

Питання функціонування місць відпочинку населення на воді регламентується нормативно-правові акти санітарного законодавства, а саме:

- пункти 6.22, 6.23, 7.11-7.14, таблиці №№ 1, 2 ДСП «Державні санітарні правила розміщення, улаштування та експлуатації оздоровчих закладів» від 19.06.1996 № 172;
- пункти 3.10-3.14 ДСанПіН 5.5.5.23-99 «Влаштування, утримання і організація режиму діяльності дитячих оздоровчих закладів»;
- пункти 5.2-5.4 ДСанПіН «Влаштування, утримання та організації режиму діяльності дитячих наметових містечок»;
- розділ IV, п.4.1-4.12, ДСанПіН «Державні санітарні норми та правила утримання територій населених місць» від 17.03.2011р. № 145;
- пункти 6.12-6.15, додатки №№ 11, 13, розділ VIII, в частині охорони водних ресурсів та ґрунту ДСП «Державні санітарні правила планування та забудови населених пунктів» від 19.06.1996 № 173, зі змінами.

Серед основних вимог щодо облаштування місць масового відпочинку населення на водних об'єктах (громадських пляжах та пляжах оздоровчих закладів) слід виділити наступні.

Розміщення і організація місць відпочинку на воді здійснюється відповідно до гігієнічних вимог до зон рекреації водних об'єктів.

Пляжі повинні бути забезпечені централізованими інженерними мережами водопостачання та водовідведення, відповідно договорів на водопостачання та каналізування.

Пляжна зона повинна бути обладнана:

- питними фонтанчиками з підведенням питної води, призначеної для споживання людиною, відповідно до вимог санітарного законодавства;
- душовими та ногомийками з прісною водою, роздягальнями, тіньовими навісами, тощо;
- урнами для збирання сміття та твердих побутових відходів з облаштуванням відповідно до санітарних вимог;
- громадськими вбиральнями, розташованими відповідно до нормативних вимог, з підключенням до систем централізованого водопостачання та каналізації.

На пляжах повинні бути організовані медичні пункти (або договір з поблизу розташованим закладом охорони здоров'я) та рятувальні станції.

Майданчик під розміщення контейнерів для зберігання побутових відходів повинен бути облаштований поза межами прибережної захисної смуги водойм та пляжної зони. В наявності повинен бути договір зі спеціалізованим підприємством на вивіз твердих побутових відходів.

З метою профілактики гельмінтозів на піщаних пляжах не рідше одного разу на тиждень повинно проводитись механізоване рихлення піску з видаленням зібраних відходів та своєчасна підсипка (заміна) піску.

З метою утримання території пляжу в належному санітарному стані необхідно забезпечити щоденне (до 8 години ранку) прибирання берега, роздягалень, зеленої зони, миття тари і дезінфекцію вбиралень, а також видалення зібраних відходів. В роботі необхідно застосовувати деззасоби, дозволені до використання Міністерством охорони здоров'я України, передбачити достатній сезонний запас миючих та дезінфекційних засобів та дотримання умов їх зберігання.

Об'єкти громадського харчування та продуктової торгівлі всіх форм власності, які розташовуються в пляжній зоні, відповідно до наказу Мінагрополітики від 10.02.2016 №36, повинні бути зареєстровані в держреєстрі та мати в наявності Довідку про державну реєстрацію потужностей оператора ринку.

Перед початком та в період функціонування пляжу, суб'єкту господарювання необхідно забезпечити лабораторний контроль безпечності та якості питної води, води відкритих водоймищ чи морської води, ґрунту (піску) в об'ємі визначеному чинним законодавством.

Керівники підприємств, установ та організацій, які використовують водні об'єкти з виробничою, оздоровчою чи спортивною метою або для відпочинку людей, та організатори масових заходів відповідають за охорону життя людей у межах закріпленої ділянки водної поверхні чи прибережної частини акваторії, відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 06.03.2002 №264 «Про затвердження Порядку обліку місць масового відпочинку населення на водних об'єктах». Умови використання водних об'єктів погоджуються відповідно до чинного законодавства України.

Пропозиції щодо врахування результатів досліджень та отриманих пропозицій щодо запропонованих територій для заліснення, ренатуралізації та відновлення лучних, степових та заліснення, ренатуралізації та відновлення цінних природних екосистем

Відповідно до проектних рішень з просторового розвитку міста, запропоновано дві ділянки для відновлення цінних природних екосистем, переважно для заліснення.

Ділянка площею орієнтовно 14 га розташована у північній частині міста, між вулицями С.Зулінського і Житомирське шосе, примикає із східної сторони до існуючого лісового масиву ДП «Вінницьке лісове господарство». Ділянка визначена із функціональним використанням в якості природних ландшафтів з можливістю рекреаційного використання. Даний захід сприятиме посиленню природних захисних функцій існуючих біоценозів на території Стрижавсько-Бузького родовища питних вод, розширенню площі Північного біоцентру локальної екомережі та розвитку біорізноманіття. Проведення робіт по залізненню та залуженню на даній ділянці необхідно виконувати з урахуванням підбору порід трав'яних і деревно-чагарникових рослин відповідно до існуючих природних біотопів.

Ділянка площею орієнтовно 9,7га розташована у південній частині міста, із західної сторони від кладовища с. Лука-Мелешківська і примикає до існуючого лісового масиву ВОСЛП "ВІНОБЛАГРОЛІС". Даний захід направлений на рекультивуацію порушених територій після експлуатації кар'єру Південно-Вінницького родовища цегельної сировина, що в останні роки не розроблявся, на відновлення природних лісових комплексів та сприятиме розширенню площі Північного біоцентру локальної екомережі та розвитку біорізноманіття.

Підбір деревно-чагарникових насаджень необхідно здійснювати з урахуванням конкретного типу природної екосистеми, ґрунтових та гідрогеологічних характеристик для кожної зони на двох зазначених вище ділянках відновлення.

При прийнятті рішень проаналізована місцева «Концепція розвитку малих річок Вінниці 2035», затверджена рішенням Вінницької МР від 07.07.2023 №1748. Серед основних рекомендацій Концепції, яка передбачає інтегрування малих річок у міський простір, були визначені: звільняти простори в межах прибережно-захисної смуги від гаражів; залишати якомога більше ділянок природи не трансформованими людиною; влаштовувати рішення благоустрою без змін існуючого рельєфу, збереження існуючої рослинності (за виключенням інвазійних видів); створювати безбар'єрний доступ до річки впродовж всієї її протяжності.

З метою врахування основних принципів та пропозицій зазначеної концепції, проектом внесення змін до генерального плану міста передбачені наступні рішення щодо перспективного функціонального використання прибережних ділянок вздовж малих річок, з урахуванням наданої замовником топогеодезичної зйомки:

- виділення ділянок для розміщення зелених насаджень загального користування на загальній площі орієнтовно 32,5 га. До них відносяться і ділянки в межах прибережних захисних смуг і великі за площею ділянки які виходять до водотоку або водойми. Найбільші за площею ділянки виділені вздовж водотоків р. Вишня та лівої притоки Дьогтянець, Лісова, Тяжилів та її правої притоки Тяжилівка, Вельбешівка, П'ятничанка. Це ділянки які наближені до існуючих чи перспективних громадських центрів, районів багатоквартирної забудови, магістральних вулиць та ліній руху громадського транспорту;

- виділення ділянок природних ландшафтних просторів з можливістю часткового рекреаційного використання на загальні площі орієнтовно 39,0га. Найбільші за площею ділянки виділені вздовж водотоків р. Вишня, Шереметка, Лісова та її правих приток, в районі Старого міста ліва притока р. Вінничка, струмки біля вулиць Паліїв Яр, Крутнів Яр. Це ділянки що розташовані в оточенні переважно садибної житлової забудови, яким притаманне нижче акустичне навантаження, а упорядкування території з ландшафтом наближеним до природнього сприятиме підсиленню природоохоронної функції та розвитку біорізноманіття;
- на решті ділянок, що прилеглі до малих річок, передбачено створення зелених насаджень спеціального призначення на загальній площі орієнтовно понад 134,2га. Це ділянки вздовж водотоків, які розташовані в межах існуючих або перспективних виробничо-комунальних підприємств та їх санітарно-захисних зон, поблизу магістральних транспортних мереж (вулиць, автодоріг, залізниць) та їх зон впливу.

В зазначені території з відновлення природних екосистем прибережних ділянок малих річок входить ділянка існуючих гаражів, яка розташована переважно в прибережній-захисній смузі р. Тяжилів і передбачена для створення зелених насаджень загального та спеціального призначення на загальній площі орієнтовно 2 га, відповідно до рішень ДПТ «Стрілецька 23 – військове містечко».

В умовах глобального потепління відбувається зміна клімату, який стає різко континентальним. Літо стає більш посушливим і жарким, збільшується амплітуда нічних і денних температур, падає рівень ґрунтових вод, змінюється гідрогеологічний режим ґрунтів. При цьому, лісгосподарським підприємствам необхідно використовувати науково обґрунтовані, сучасні технології формування високопродуктивних лісових насаджень, збагачення їхнього породного складу. З метою сприяння адаптації середовища міста та умов проживання населення до негативних наслідків зміни клімату необхідно здійснювати підбір видів дерев та чагарників з урахуванням їх кліматичної резистентності та асиміляційних властивостей. В якості супутніх порід дерев доцільно активно вводити до складу лісових культур більш посухостійкі породи дерев та чагарників, що мають високу ступінь асиміляції для лісостепової зони України.

Пропозиції щодо врахування структурних елементів екомережі відповідно до розроблених регіональних і місцевих схем та програм розвитку екомережі тощо (за наявності)

В процесі розроблення проекту внесенні змін до генерального плану м. Вінниця були проаналізовані схеми розвитку екомережі на регіональному рівні та місцевому рівні (науково-дослідна робота зі створення місцевої екомережі м. Вінниця - далі НДР).

Після проведеного аналізу існуючого стану щодо земельних ділянок, що внесені до ДЗК, їх категорій та цільового призначення, існуючого рівня містобудівного освоєння території та з урахуванням необхідності реалізації цілей і завдань з соціально-економічного розвитку міста, що потребують відповідного земельного ресурсу при планувальній організації території, визначені наступні ділянки, що пропонується враховувати при створенні місцевої екомережі м. Вінниця.

Регіональна схема екологічної мережі Вінницької області, що затверджена рішенням 10 сесії 6 скликання Вінницької обласної ради від 14.02.2012 №282. Робота була виконана в масштабі М 1:100000 зі значним ступенем генералізації.

Згідно із зазначеного звіту на території проектування (на території м. Вінниця) знаходяться частини таких елементів регіональної екомережі, які пропонуються врахувати при створенні місцевої екомережі Вінницької МТГ, і зокрема в межі м. Вінниця:

- Галицько-Слобожанський національний субширотний екокоридор (поширюється на всю територію проектування): враховується лише в незначній частині, при виділенні вузьких локальних екокоридорів вздовж водотоків та інших шляхів можливої міграції тварин;
- Національний субмеридіональний коридор Південнобузький – враховується частково, вздовж річки П.Буг, в частині, яка визначена НДР;
- регіональний центр біорізноманіття Вінницький (відноситься до лісової групи ландшафтних комплексів) поширюється у північно-західній частині міста: пропонується включити повністю, з урахуванням уточненої, дещо збільшеної площі;
- буферні зони Національного субмеридіонального коридору Південнобузький і регіонального центру біорізноманіття Вінницький: пропонується включити, але зі зменшеними параметрами буферу, як запропоновано в НДР;
- зона потенційної ренатуралізації між південною межею міста на р.Лісова, в районі міського кладовища та кар'єру цегельно-черепичної сировини: пропонується включити в якості біоцентру лише в частині існуючих лісових масивів, згідно з пропозицією НДР;
- частина зони потенційної ренатуралізації на лівобережній частині вздовж південної межі міста між вул. Лірницька та пров. Гетьманський: пропонується врахувати в якості буферної зони, враховуючи перспективу будівництва на цій ділянці магістральної вулиці, що передбачено рішення ДПТ «території обмеженої вулицями Юзвинська, Барське шосе, Щептицького».

Схема розвитку екомережі на місцевому рівні була розроблена в науково-дослідній роботі - Науковий звіт Про результати другого етапу науково-дослідної роботи «Послуги у сфері охорони довкілля (розробка локальної схеми екомережі міста Вінниці)», Том I, II, Вінницький державний педагогічний університет імені М. Коцюбинського, м. Вінниця – 2018р. Хоча графічна частина цієї роботи була виконана в масштабі М 1:100000, дослідження та аналіз природних та антропогенних чинників території був зроблений з високим ступенем деталізації окремих об'єктів та елементів екомережі. При цьому деякі елементи екомережі, що були визначені на регіональному рівні, за результатами аналізу були уточнені та відкореговані у розмірах. Зокрема, ширина національного субмеридіонального коридору вздовж р. Південний Буг визначення в значно менших параметрах у порівнянні із тими, що запропоновані в регіональній екомережі; буферні зони від національного субмеридіонального коридору і регіонального центру біорізноманіття значно зменшені, відповідно до 50м і до 20м. Але при цьому, запропоновано значна кількість локальних екокоридорів, біоцентрів та відновлювальних територій (зон потенційної ренатуралізації).

Згідно із зазначеного звіту на території проектування (на території м. Вінниця) знаходяться частини таких елементів місцевої екомережі, які пропонуються врахувати при створенні місцевої екомережі Вінницької МТГ, і зокрема в межі м. Вінниця:

- 1 регіональний центр біорізноманіття «Північно-Західний» (співпадає з біоцентром локального рівня Північно-Західний): враховується повністю;
- 31 біоцентр локального рівня: враховуються повністю або частково. Межі кожного біоцентру були адаптовані до існуючих контурів природних та антропогенних елементів міського середовища у масштабі 1:2000, площі окремих біоцентрів змінені та/або зменшені з урахуванням існуючого містобудівного освоєння та проектних ділянок містобудівного розвитку території що визначені рішеннями чинної містобудівної документації на місцевому рівні (генеральний план м.Вінниця, детальними планами території) або рішеннями даного проекту внесення змін до генерального плану м. Вінниця, загальна площа біоцентрів запропонованих до включення - 1823,8га;
- буферні території (зони) у локальній екомережі міста Вінниці виділено навколо локальних біоцентрів та екокоридорів: враховується повністю, межі та площі відкореговані відповідно до змінених меж біоцентрів та екокоридорів при їх відображенні в масштабі 1:2000 та перспективи збільшення двох біоцентрів за рахунок виділення двох додаткових відновлювальних територій (зон потенційної ренатуралізації);
- 1 національний субмеридіональний коридор Південно-Бузький: враховується повністю;

- 25 локальних екокоридорів: враховується повністю. Межі кожного екокоридору були адаптована до існуючих контурів природних та антропогенних елементів міського середовища у масштабі 1:2000, площі окремих екокоридорів змінені та/або зменшені з урахуванням існуючого містобудівного освоєння та проектних ділянок містобудівного розвитку території що визначені рішеннями чинної містобудівної документації на місцевому рівні (генеральний план м.Вінниця, детальними планами території) або рішеннями даного проекту внесення змін до генерального плану м. Вінниця, сумарна площа локальних екокоридорів запропонованих до включення - 953га, але враховуючи їх пересічення на окремих ділянках загальна площа є меншою;
  - 13 відновлювальних ділянок (зон потенційної ренатуралізації): враховується повністю або частково, при цьому одна зона Південно-Східна розташована за межами міста, на території с. Вінницькі Хутори. Площі окремих зон змінені та/або зменшені з урахуванням існуючого містобудівного освоєння та проектних ділянок містобудівного розвитку території що визначені рішеннями чинної містобудівної документації на місцевому рівні (генеральний план м.Вінниця, детальними планами території) або рішеннями даного проекту внесення змін до генерального плану м.Вінниця. Зокрема, найбільше зменшена площа ділянка «Озерна», яка розташована в межах північної промислової зони, через значний розподіл земель на користь розвитку виробничо-комунального господарства міста. Загальною площею 12 зон потенційної ренатуралізації запропонованих до включення на території м. Вінниця – 66,0га;
- окрім того, даним проектом запропоновано ще 2 відновлювальні ділянки (зони потенційної ренатуралізації) Південна та Північна, загальною площею 23,7га, які в перспективі можуть стати частинами існуючих біоцентрів.

Вцілому даним проектом пропонується створення локальної екомережі міста на загальній площі 3502 га.

Запропоновані проектом ділянки структурних елементів локальної екомережі міста потребують внесення до Переліків територій та об'єктів екологічної мережі, відповідно до вимог пунктів 3, 5 та ін. «Порядку включення територій та об'єктів до переліків територій та об'єктів екологічної мережі», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 16.12.2015 №1196.

Зелені насадження загального користування

Згідно ДБН Б.2.2-12:2019 потреба в зелених насадженнях загального користування м. Вінниці, (враховуючи групу міста та географічну зону) виходячи з розрахункової чисельності населення 403,3 тис. осіб, складає 443,63 га (при нормативі 11 м²/люд)¹. Існуючих зелених насадженнях загального користування є 252,25 га Тобто, на розрахунковий строк дефіцит зелених насаджень становить 191,38 га.

---

¹ зона III –лісостепова.

Для досягнення нормативного показника зелених насаджень у м. Вінниця проектом передбачено влаштування наступних об'єктів зелених насаджень загального користування (таблиця).

Таблиця: Проектні зелені насадження загального користування

Назва об'єктів	Місцезнаходження	Площа,га
	Парки та зелені зони	212,25
1. Спортивний парк	(від 2 проїзд Енергетиків)	30,3
2. Зелена зона	між вул.Сергія Зулінського – вул. Житомирське шосе	15,09
3. Парк	вул.Князів Коріатовичів- вул. Романа Скалецького	14,83
4. Зелена зона	оз.Нижнє	16,93
5. Зелена зона	вздовж річки по вул.Івана Богуна	11,72
6. Лісопарк	(блокована забудова вул.Вінницьке лісництво)	9,84
7. Парк	"Спортивний"	9,37
8. Зоологічний парк	вул.Київська -вул. Сергія Зулінського	8,53
9. Парк	по вул.Данила Нечая	8,48
10. Зелені зони	між вул. Івана Гонти - вул. Сергія Зулінського	8,04
11. Парк	вул. Батозька -вул.Гонти	7,74
12. Зелена зона	вздовж річки Південний Буг	7,63
13. Парк	вздовж річки пров..Крутів Яр	7,30
14. Зелена зона	поблизу Гуманітарно-педагогічного коледжу	4,93
15. Парк "Тяжилівський"	Район Тяжилівський	4,90
16. Парк	Хмельницьке шосе - вул.Келецька	4,84
17. Набережний парк	вздовж вул.Івана Богуна	4,44
18. Спортивний парк	ПП вул.Добровольців -вул. Північна	4,39
19. Зелена зона	оз. Вишенське	3,72
20. Парк	(історичний ареал)	3,62
21. Зелена зона	Набережна від парку "Бригантина"	3,58
22. Зелена зона	вздовж річки	3,49
23. Парк	вул.К. Широцького- вул.Марії Приймаченко	3,29
24. Парк	по вул.Князів Каріатовичів	3,08
25. Парк	Парк "Маяк"	2,72
26. Зелена зона	Зелена зона з набережною "Колос"	2,67
27. Паркова зона	Паркова зона вздовж річки вул.Свгена Коновльця	2,59
28. Паркова зона	вздовж річки (вул.Миколи Оводова -вул. Князів Коріатовичів)	2,39
29. Меморіальний парк	вул. Івана Гонти	1,80
	Сквери та бульвари	47,83
30. Пішохідний бульвар	пр-т Космонавтів	3,32
31. Сквер з бульваром	Лісовий Масив –вул. Перемишльська	3,13
32. Сквер	вул. Барське шосе – вул. Хмельницьке шосе	2,40
33. Сквер	вул. Сергія Зулінського - вул. Житомирське шосе	2,21
34. Сквер	вул. Сергія Зулінського	2,18
35. Паркова зона	по вул. Ольги Кобилянської	2,03
36. Сквер	пров. Крутнів Яр	1,96
37. Сквер	вул. Миколи Пирогова - пров. Степана Бандери	1,74

Назва об'єктів	Місцезнаходження	Площа,га
38. Сквер	вул. Сергія Зулинського – вул. Житомирське шосе	1,67
39. Сквер	для житловго мікрорайону вул. Івана Гонти	1,60
40. Сквер	вул.Дубовецька	1,54
41. Бульвар	вул. Гонти - вул. Північна	1,49
42. Бульвар	мікрорайон №10	1,48
43. Сквер	пров. Київський	1,22
44. Зелена зона	біля зоопарку	1,09
45. Сквер	по вул.Євгена Коновальця	1,09
46. Бульвар	спортивний комплекс по вул. Житомирське шосе	1,04
47. Сквер	мікрорайон №10	1,00
48. Сквер	пров .Олени Теліги - р. Південний Буг	0,99
49. Меморіальний сквер	вул. Якова Шепеля -вул. Грушева	0,86
50. Зелені зони	вул. Північна	0,80
51. Зелена зона	вздовж річки	0,79
52. Зелена зона	вздовж вул. Миколи Пирогова	0,73
53. Зелена зона	вул. Північна	0,61
54. Сквер	по вул. Ольги Кобилянської	0,61
55. Зелена зона	вул. Келецька	0,48
56. Зелена зона	біля проектного пляжу (вул. Івана Гонти)	0,45
57. Зелені зони	пров. Маріупольський	0,45
58. Зелені зони	вул. Київська – вул. Івана Гонти	0,42
59. Сквер "Колос"	Сквер "Колос"	0,40
60. Зелена зона	вул. Григорія Сковороди	0,37
61. Зелені зони	вул. Брацлавська	0,33
62. Сквер	вул. Северина Наливайка	0,32
63. Зелена зона	вул. Липовецька	0,24
64. Сквер	вул. Київська - вул. Чайковського	0,22
65. Зелена зона	Колос	0,19
66. Зелені зони	по вул.Богдана Ступки	0,15
67. Зелена зона	вул. Келецька	0,14
68. Зелена зона	вул. Михайла Грушевського,о 24	0,085
69. Вибірково		6,0
Разом		260,08

На розрахунковий строк площа зелених насаджень загального користування по м. Вінниця становитиме 512,33 га (252,25 га існуючих та 260,08 га проектних). Таким чином на 1 мешканця міста припадатиме близько 12,7 м² зелених насаджень загального користування, що на 15% перевищує нормативний показник.

6.21. Обмеження у використанні земель

6.21.1. Проектні обмеження у використанні земель

Інформація та пропозиції щодо меж відповідних обмежень у використанні земель, що встановлюються згідно з вимогами діючого законодавства в результаті реалізації проектних рішень генерального плану.

Проектом передбачається виділення проектних виробничих зон на території міста з розміщенням підприємств виробничого, логістично-транспортного, складського напрямку IV, V класів шкідливості, відповідно до класифікації Державних санітарних правил планування та забудови населених пунктів, затверджених Наказом міністерства охорони здоров'я України від 19 червня 1996 р. № 173. Планувальні рішення враховують необхідність дотримання санітарно-захисних зон відповідно 100 та 50 метрів відповідно до вимог ДСП №173, ДБН Б.2.2-12:2019 «Планування та забудова територій», а також інших державних та відомчих будівельних норм, державних санітарних правил і норм, галузевих нормативних документів тощо).

Проектом передбачається зміна цільового призначення або зміна профілю окремих виробничих ділянок в результаті чого в перспективі відбудеться ліквідація СЗЗ або модернізація (зміна параметру СЗЗ).

Проектом передбачено розміщення нових ділянок кладовищ традиційного поховання на північно-східній та південно-східній околиці міста, від яких будуть встановлені СЗЗ 300 м.

Відповідно до проектних рішень перспективні планувальні обмеження будуть представлені:

- СЗЗ від виробничих, складських, транспортних підприємств з СЗЗ в залежності від класу шкідливості підприємства – 50м, 100м, відповідно вимог ДСП № 173, Додаток №4;
- СЗЗ від перспективних ділянок кладовищ 300м, відповідно ДСанПіН 2.2.2.028-99.

Проектом передбачено розміщення нових об'єктів обслуговування транспорту (багаторівневих гаражів, автопарковок, СТО), від яких відповідно до вимог ДСП №173, Додаток №10 встановлюються санітарні відстані 15-50м.

Розміщення споруд інженерної інфраструктури потребує врахування планувальних обмежень, що визначені відповідними будівельними і санітарними нормами, а саме:

- для перспективних каналізаційних насосних станцій (КНС) передбачено встановлення СЗЗ радіусом 20м, згідно з Додатком №12, ДСП № 173. На подальших етапах проектування СЗЗ має бути уточнена відповідно до розрахункової продуктивності КНС;

- для перспективних каналізаційних насосних станцій підкачування (КНС-підкачування) передбачено встановлення СЗЗ радіусом 15м, згідно з Додатком №12, ДСП № 173. На подальших етапах проектування СЗЗ має бути уточнена відповідно до розрахункової продуктивності КНС;
- для локальних очисних споруд зливової каналізації СЗЗ встановлюються в розмірі 15-30 м в залежності від потужності очисних споруд, згідно з Додатком И.3, ДБН Б.2.2-12:2019 «Планування та забудова територій». З метою ефективного очищення зливових вод, що відповідає санітарно-екологічним вимогам рекомендовано використання сучасних локальних очисних споруд типу “Solap”, “Ecorpom”, “Потенціал-4”. Їх СЗЗ залежить від продуктивності ЛОС і має бути уточнена на стадії робочого проектування;
- перспективних повітряних ліній електропередачі (ПЛЕ) згідно з вимогами Постанови КМУ від 27 грудня 2022р. №1455 «Про затвердження Правил охорони електричних мереж», п.7, встановлюються охоронні зони в обидві сторони від осі ПЛЕ в залежності від напруги лінії;
- за периметром трансформаторних підстанцій, розподільних пунктів та пристроїв, призначених для передачі та розподілу електричної енергії, на відстань 3 метри від огорожі, краю фундаменту неогороженої споруди або стояків щоглової підстанції;
- уздовж підземних кабельних ліній електропередачі (крім кабельних ліній електропередачі напругою до 1 кВ, прокладених у місцях під тротуарами) - у вигляді земельної ділянки, обмеженої вертикальними площинами, що віддалені по обидва боки лінії від крайніх кабелів, а також стін кабельного колодязя чи іншої підземної або наземної кабельної споруди (опори) на відстань 1 метра;
- для перспективних ділянок водопровідних споруд (РЧВ) по вул. Немирівське шосе, біля АЗС, згідно з п. 15.2.3.1, ДБН В.2.5-74 межа першого поясу ЗСО водопровідних споруд на відстані: - від стін резервуарів фільтрованої (питної) води, фільтрів (крім напірних), контактних освітлювачів з відкритою поверхнею води - не менше ніж 30 м;
- для проектної водопровідної насосної станції (ВНС) по вул. Немирівське шосе, біля АЗС, згідно з п. 15.2.3.1, ДБН В.2.5-74 межа першого поясу ЗСО від стін інших водопровідних споруд і ствола водонапірної башти - не менше ніж 15 м.;
- для перспективної сміттєперевантажувальної станції необхідно встановлення СЗЗ 100 м.

Проектом передбачено виконання спеціальних шумозахисних заходів для залізничних колій на окремих ділянках сельбищної зони. При їх здійсненні розміри санітарно-захисної зони основних залізничних колій встановлюються з урахуванням забезпечення на території житлової забудови нормативних рівнів шуму, але не менше 50 м. При цьому не менше 50% площі санітарно-захисної зони повинно бути озеленено.

Проектом передбачається будівництво залізничної гілки до аеропорту на північно-східній околиці міста, для якої передбачено встановлення санітарно-захисної зони 100 м (у відповідності з ДСП №173-96, п. 5.20; ДБН Б.2.2-12:2019).

Проектом передбачено будівництво магістральної вул. Проектна №2, на південній околиці міста, за рахунок продовження траси автодороги Т-02-04 до Барського шосе (автодорога Е583). Ця вулиця буде виконувати функції об'їзної дороги, до моменту ведення в експлуатацію південної зовнішньої автодороги, що потребує дотримання санітарної відстані і виконання екологічних заходів зі зниження акустичного та хімічного забруднення атмосферного повітря на ділянках розміщення існуючої та перспективної житлової забудови. В умовах реконструкції території санітарна відстань може бути зменшена до 50м, при дотриманні вимог з п.10.1.6, (примітка), ДБН Б.2.2-12:2019.

Проектом передбачено будівництво зовнішньої об'їзної дороги I категорії на значній відстані від південної околиці міста, з метою виведення руху транзитного транспорту з міста. В зв'язку з чим частина автодороги Т-02-04 на ділянці від перехрестя Немирівського і Черкаського шосе на південь до вул. Чапельська і далі на захід змінюється на магістральну вулицю міста і санітарна відстань ліквідується.

Проектом передбачено виконання спеціальних шумозахисних заходів для автомобільних доріг I, II, III категорії, на окремих ділянках сельбищної зони. Згідно з п.10.1.6, (примітка), ДБН Б.2.2-12:2019 «Планування та забудова територій», при їх здійсненні розміри санітарних відстаней від бровки земляного полотна магістральних доріг I, II та III категорій до лінії регулювання житлової, дачної та садової забудови можливо зменшувати до 50 м за умови дотримання нормативних акустичних показників та при облаштуванні шумозахисних екранів та смуг озеленення завширшки не менше 10-15 м.

Проектом визначені межі водоохоронних зон (ВЗ) та прибережних захисних смуг (ПЗС) для водних об'єктів в межах міста, на ділянках для яких межі ВЗ та ПЗС станом на час розроблення проекту містобудівної документації не були встановлені відповідно до розроблених технічних документацій із землеустрою. Межі ВЗ та ПЗС визначались з урахуванням вимог Водного та Земельного кодексів України; «Порядку визначення розмірів і меж водоохоронних зон та режиму ведення господарської діяльності в них», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 8 травня 1996 р. №486 зі змінами; відомостей про ділянки внесені до ДЗК наданих замовником. Параметри водоохоронних зон встановлені з урахуванням рішень документації «Містобудівне обґрунтування категорій прибережних територій вздовж р.Південний Буг та його приток в межах м. Вінниця», (графічна частина М 1:5000) (Інститут «Діпромiсто», Київ – 1995р.), затверджена рішенням виконкому від 24.05.1996 №399.

У зв'язку з тим що малі річки і струмки та ставки на них з плином часу можуть змінювати проходження русла та контури берегової лінії, рекомендується до ДЗК вносити межі лише зовнішнього контуру планувального обмеження (водоохоронної зони, прибережної захисної смуги) який включає в себе площу водного об'єкту.

Проектом прийняті для врахування параметри смуг відведення 10м вздовж існуючих каналів Тяжилівської меліоративної системи, відповідно до рекомендацій БУВР р. Південний Буг. При розроблені спеціалізованого проекту, згідно з вимогами ст.91 ВКУ, зазначені параметри можуть бути відкореговані та змінені в процесі ведення містобудівного моніторингу. За даними БУВР р. Південний Буг на існуючій площі міста розташована частина відкритих осушувальних каналів Тяжилівської меліоративної системи, у східній та північно-східній частині міста. За даними БУВР басейну р. П. Буг проектна документація щодо встановленні розміру смуг відведення відсутня. За даними БУВР басейну р. П. Буг, за відсутності проекту землеустрою щодо встановлення смуг відведення вздовж меліоративних каналів, встановлюється мінімальна ширина смуги відведення, яка дорівнює: для каналів з витратами до 10 м куб./с – 10 м; для каналів з витратами до 100 м куб./с – 25м з відповідним режимом господарської діяльності. Відповідно до ст. 91, ВКУ режим користування смуг відведення встановлюються за проектом, який розробляється і затверджується водокористувачами за погодженням з обласними адміністраціями та центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері розвитку водного господарства. Відповідно до ст. 91, ВКУ Земельні ділянки в межах смуг відведення надаються для створення водоохоронних лісонасаджень, берегоукріплювальних та протиерозійних гідротехнічних споруд, будівництва переправ, виробничих приміщень.

Інформація та пропозиції щодо режимоутворюючих об'єктів, які обумовлюють наявність відповідних обмежень.

На території м. Вінниця відповідно до проектних рішень передбачається розвиток близько 130 майданчиків виробничої зони міста, та резервування 37 майданчиків виробничої зони, що передбачено для освоєння на поза розрахунковий період реалізації проекту, в результаті чого будуть створені нові СЗЗ або утворені СЗЗ на існуючих виробничих ділянках після зміни профілю виробництва. Вони зосереджені переважно в межах північної та західної промислових зон. Перспективні зони будуть мати параметри 50 м, 100 м, для підприємств без шкідливих наслідків параметри СЗЗ мають бути обмежені розмірами земельної ділянки виробничого майданчику або зовсім відсутні.

При цьому були враховані та параметри СЗЗ відповідно до затверджених детальних планів території, в частині проектних рішень які прийняті в основу рішень проекту внесення змін до генплану міста. Зокрема, СЗЗ від виробничих майданчиків Індустріального парку «Вініндастрі» встановлені згідно з останнім ДПТ 2023 року. Слід зазначити, що визначення точних параметрів СЗЗ підприємств, що передбачається збудувати на території індустріальних парків міста, можливе лише на етапі робочого проектування (розділ ОВНС) та врахування результатів процедури ОВД, відповідно до вимог чинного законодавства.

Проектом передбачено розміщення двох нових кладовищ: на східній межі міста, біля об'їзної дороги, та на південній межі міста біля існуючого кладовища с. Лука-Мелешківська. Враховуючи розташування ділянки перспективного кладовища на південній околиці міста в межах об'єкту Смарагдової мережі, перед відведенням земельної ділянки для його розміщення необхідно провести натурні обстеження щодо наявних видів флори та фауни та оселищ відповідно до Резолюцій №4 та №6 Бернської конвенції, та за необхідності визначити і реалізувати заходи для запобігання шкідливого впливу на них при будівництві кладовища.

Проектом передбачено близько 50 нових ділянок для розміщення транспортної інфраструктури, об'єктів обслуговування транспорту (гаражів, багаторівневих паркінгів, автостоянок, СТО) переважно у північно-східній частині міста.

Проектом передбачено розміщення споруд інженерної та комунальної інфраструктури: 2 трансформаторних підстанцій «П'ятничани» у північно-західній частині міста, «Тяжилівська» у східній частині міста; 24 КНС, 49 КНС-підкачування, 48 локальних очисних споруд дощової каналізації. Проектом передбачено розміщення сміттєперевантажувальної станції в межах перспективної комунальної зони що з південної сторони кладовища Сабарів-2. Точне місце розміщення зазначених об'єктів визначається при розробленні проектів детальних планів територій.

Проектом враховано перспектива перенесення стаціонарний пост №1 обласного гідрометеоцентру по вул. Київська 25 на нове місце за адресою вул. Київська, 44.

6.21.2. Встановлені обмеження у використанні земель

Пропозиції щодо обмежень у використанні земель, які встановлюються генеральним планом та режимоутворюючих об'єктів, які обумовлюють наявність відповідних обмежень.

Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 2 червня 2021 р. №654 визначена Класифікація обмежень у використанні земель, що можуть встановлюватися комплексним планом просторового розвитку території територіальної громади, генеральним планом населеного пункту, детальним планом території.

З метою відображення меж зон з відповідними регламентами, що обмежують містобудівну діяльність на певних територіях, згідно з вимогами Державних будівельних норм Б.2.2-12:2019 «Планування та забудова територій» у рамках роботи над проектом встановлені та враховані в процесі прийняття планувальних рішень містобудівні та історико культурні обмеження регламенту забудови.

Червоні лінії — межі існуючих та запроектованих вулиць, доріг, майданів, які відмежовують території мікрорайонів, кварталів та території іншого призначення.

Червона лінія позначає землі загального користування, які призначені для прокладки інженерних і транспортних комунікацій, пішохідних зв'язків, впорядкування, озеленення й освітлення вулиць тощо.

Червоні лінії визначаються «Планом червоних ліній» на підставі рішень містобудівної документації.

Зелені лінії обмеження розміщення об'єктів у межах озелених територій загального користування повинні уточнюватися на наступних стадіях проектування (детальні плани територій). Після встановлення меж парків та зелених зон загального користування необхідне віднесення цих ділянок до рекреаційних земель рішенням Вінницької міської ради.

Зелені лінії визначені для зелених насаджень загального користування (парків, скверів, лугопарків, зелених зон), як існуючих, так і проектних.

Блакитні лінії – (лінії обмеження висоти та силуету забудови) визначені відповідно науково-проектної документації «Розробка (коригування) історико-архітектурного опорного плану м. Вінниця» (Український державний інститут культурної спадщини, м. Київ, 2021 р.).

Блакитна лінія складається історично і, по можливості, зберігається в процесі реконструкції охоронних територій міста.

У проекті блакитні лінії визначені для кварталів центральної частини міста, на основі розробленого історико-архітектурного опорного плану та регулюватимуть висоту та силует забудови.

Блакитні лінії зазначаються при розробленні детальних планів територій, при виконанні розгортки фасадів вулиць, кварталів.

Відповідно науково-проектної документації «Розробка (коригування) історико-архітектурного опорного плану м. Вінниця» виходячи з класифікації території міста за ступенем історико-культурної цінності визначена така номенклатура територій і зон охорони пам'яток:

- території комплексів пам'яток архітектури, історії, пам'ятки монументального мистецтва національного значення;
- території пам'яток археології;
- охоронні зони пам'яток всіх видів та категорій;
- зони охорони археологічного культурного шару
- зони регулювання забудови;

- зони охоронюваного ландшафту.

Також, проектом внесення змін до генерального плану м. Вінниця встановлюються наступні види обмежень, що зумовлені розташуванням на території міста об'єктів виробничої та інженерно-транспортної інфраструктури:

- санітарно-захисні зони виробничих підприємств, складів, баз, КНС, сміттєперевантажувальної станції;
- санітарно-захисна зона залізничної колії;
- охоронні зони повітряних ліній електропередачі та трансформаторних підстанцій;
- зони санітарної охорони джерел водопостачання.

Планувальні обмеження природоохоронного значення у межах м. Вінниця представлені водоохоронними обмеженнями, що встановлюються генеральним планом відповідно до вимог Постанови Кабінету Міністрів України від 2 червня 2021 р. №654. В проекті внесення змін до генплану м. Вінниця визначені межі водоохоронних зон та прибережних захисних смуг для водних об'єктів на ділянках, що не мали розробленої технічної документації із землеустрою на час розроблення проекту містобудівної документації. Також проектним рішенням передбачено резервування територій потенційно придатних для заповідання, чим встановлено особливий вид обмеження, передбачений Додатком 6 до Постанови КМУ № 1051 від 17.10.2012р. – території, зарезервовані з метою наступного заповідання (код 10.25).

Таблиця. Встановлені (існуючі) обмеження у використанні земель м. Вінниця

Вид обмеження згідно з "Класифікації обмежень у використанні земель, що можуть встановлюватися комплексним планом просторового розвитку території територіальної громади, генеральним планом населеного пункту, детальним планом території" (затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 02.06.2021р., №654)	Вид обмеження	Особливості	Доцільність (можливість) реєстрації обмеження в кадастрі	Обґрунтування можливості або недоцільності реєстрації обмеження в кадастрі
охоронна зона навколо (уздовж) об'єкта транспорту;	охоронна зона навколо інженерних комунікацій (трубопровідного транспорту): Охоронна зона від ГРС, АГНКС, Магістральні трубопроводи газопостачання	175м від межі об'єкту, 100м від межі об'єкту, 100-150м від осі в дві сторони	Можливо Можливо неможливо	ЗУ "Про правовий режим земель охоронних зон об'єктів магістральних трубопроводів" №3041-VI від 17.02.2011р. Низька точність вихідних даних щодо проходження коридорів трубопроводів
охоронної зони навколо (уздовж) об'єкта зв'язку;	охоронна зона навколо (уздовж) кабеля зв'язку	2 м від осі траси кабелю	Неможливо	Відсутні відомості щодо маршрутів проходження мереж зв'язку
охоронної зони навколо (уздовж) об'єкта енергетичної системи;	Охоронна зона кабельних ЛЕ 35кВ	1м від осі крайніх проводів в обидві сторони	неможливо	Відсутні відомості щодо точних маршрутів проходження мереж
	Охоронна зона ПЛЕ 110кВ	20м від осі крайніх проводів в обидві сторони	Можливо	п.7, Постанова КМУ від 27 грудня 2022р. №1455 «Про затвердження Правил охорони електричних мереж»
	охоронна зона навколо трансформаторних підстанцій	3 м від будівлі або огорожі	Можливо	п.7, Постанова КМУ від 27 грудня 2022р. №1455 «Про затвердження Правил охорони електричних мереж»
санітарно-захисна зона навколо об'єкта	санітарно-захисна зона навколо виробничого підприємства	50-1000 м від джерел викидів забруднюючих речовин	можливо	відомості підприємства, документ для отримання дозволу на викиди ЗР, висновок держсанепідекспертизи (згідно з атрибутивної таблиці Бази геоданих)
	санітарно-захисна зона навколо виробничого підприємства	50-1000 м від виробничих споруд, геометричних центрів виробничої ділянки	Неможливо	Відсутні офіційні дані від підприємств стосовно їх спеціалізацій, наявності і місця розташування джерел викидів та параметрів СЗЗ
	санітарно-захисна зона навколо кладовища	300 м від межі території кладовища де продовжуються поховання (кладовищний період не закінчений); 50 м від межі території	можливо	Додаток № 4 ДСП №173; ДСанПіН 2.2.2.028-99.

		кладовища де припинені поховання більше 20 років		
санітарна відстань (розрив) від об'єкта	санітарна відстань (розрив) від гаража, автопаркінгу, СТО	радіус 10-50м від гаражів, виробничих/нежитлових будівель	Неможливо	Відсутня актуальні дані щодо кількості гаражів, машино-мість, постів та уточнення топогеодезичної зйомки
	санітарна відстань (розрив) від автодороги загальної мережі I, II, III категорій	100 м від бровки земляного полотна	Можливо	п. 5.25 ДСП № 173; п.10.1.6, ДБН Б.2.2-12:2019;
санітарно-захисна смуга об'єкта водопостачання	Санітарно захисна смуга навколо першого поясу ЗСО водопровідних споруд, що розташовані за межею другого поясу ЗСО джерела водопостачання	-	-	Відсутні в межах території проектування
санітарно-захисна смуга об'єкта водопостачання	Санітарно-захисна смуга водоводів	Що проходяться по незабудованій території (від крайніх ліній): при прокладанні в сухих ґрунтах та умовному діаметрі до 1000 мм включно – не менш ніж 10м, а при більшому діаметрі – не менше ніж 20м; при прокладанні в мокрих ґрунтах (незалежно від умовного діаметра) – не менше ніж 50м. При прокладанні водоводів по забудованій території ширину смуги призначають у встановленому порядку, згідно з п. 15.2.4, ДБН В.2.5-74:2013.	неможливо	Відсутні дані від комунального підприємства про місцезнаходження водоводів
перший пояс зони санітарної охорони джерел та об'єктів централізованого питного водопостачання (суворого режиму)	перший пояс зони санітарної охорони навколо поверхневого джерела водопостачання	Відповідає земельній ділянці виробничого майданчику	неможливо	Відсутні офіційні актуальні дані комунального підприємства (суб'єкта господарської діяльності)
	перший пояс зони санітарної охорони навколо свердловин	від одиночної водозабірної споруди (свердловина, шахтний колодезь, каптаж) або від крайніх водозабірних споруд, розташованих у групі, на відстані: 30 м при використанні захищених підземних вод; 50 м при використанні недостатньо захищених підземних вод	неможливо	Відсутні офіційні актуальні дані підприємства (суб'єкта господарської діяльності)
	перший пояс зони санітарної охорони навколо свердловин	від одиночної водозабірної споруди (свердловина, шахтний колодезь, каптаж) або від крайніх водозабірних споруд, розташованих у групі, на відстані: 30 м при використанні захищених підземних вод; 50 м при використанні недостатньо захищених підземних вод	можливо	«Проект зони санітарної охорони Тяжлівського

	охорони навколо свердловини мінеральних вод	споруди (свердловина) з відстанями на північ – 17м, на схід – 15м, на південь – 26м, на захід – 16м;		родовища мінеральних лікувально-столових вод» (розроблено МПВП «Гірник – РЕМО ЛТД», 2009р.)
водоохоронна зона	водоохоронна зона	водоохоронна зона р.П.Буг від вул. Оводова до витoku р.Вишня	можливо	Проект землеустрою щодо організації і встановлення меж земель водного фонду та водоохоронних зон р.П.Буг від вул. Оводова до витoku р.Вишня в м.Вінниця (2021), затверджена рішенням Вінницької МР №952 від 25.03.2022р.
прибережна захисна смуга вздовж річок, навколо водойм та на островах	прибережна захисна смуга	прибережні захисні смуги вздовж р. Південний Буг та інших водних об'єктів міста, які були встановлені іншою технічною документацією на дату початку розроблення проекту внесення змін до генплану міста	Можливо	Технічні документації із землеустрою щодо встановлення меж ПЗС (перелік технічних документацій наведений у пояснювальній записці, підрозділ «Інформація щодо меж відповідних обмежень у використанні земель, що визначаються нормативними показниками згідно з вимогами законодавства або встановлені на момент розроблення генерального плану населеного пункту, іншими документами»)
прибережна захисна смуга вздовж морів, морських заток і лиманів та на островах у внутрішніх морських водах	-	-	-	Відсутні в межах території проектування
берегова смуга водних шляхів	-	-	-	Відсутні в межах території проектування
пляжна зона	-	-	-	Відповідно до ст.88 ВКУ пляжна зона встановлюється у межах прибережної захисної смуги морів та навколо морських заток і лиманів, які відсутні в межах території проектування

Таблиця. Встановлені (існуючі) обмеження у використанні земель, передбачені Додатком 6 до Порядку ведення Державного земельного кадастру, затвердженого Постановою КМУ від 17 жовтня 2012р. №1051

Вид обмеження у використанні земель, зазначені в додатку 6 до Порядку ведення Державного земельного кадастру, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17 жовтня 2012 р. №1051" (код обмеження)	Вид обмеження	Особливості	Доцільність (можливість) реєстрації обмеження в кадастрі	Обґрунтування можливості або недоцільності реєстрації обмеження в кадастрі
охоронна зона навколо об'єкта гідрометеорологічної діяльності (01.06)	Охоронна зона стаціонарного посту спостереження за забрудненням довкілля №1 Вінницький ОГМЦ по вул. Київська 25	50м від об'єкту	недоцільно	в перспективі передбачається передислокація посту на іншу сторону вулиці, за адресою вул. Київська, 44
	Охоронна зона стаціонарного посту спостереження за забрудненням довкілля №2, Вінницький ОГМЦ по вул. Немирівське шосе, 29	50м від об'єкту	можливо	Постанови КМУ №2262 від 11.12.1999р. «Про затвердження Порядку встановлення охоронних зон навколо об'єктів, призначених для гідрометеорологічних спостережень та інших видів гідрометеорологічної діяльності, та режиму їх використання»
санітарно-захисна зона навколо (уздовж) об'єкта (01.05.1)	санітарно-захисна зона залізничних колій	100 м від осі крайньої колії основного руху; 50м від осі під'їзної колії	можливо	п. 5.20 ДСП №173; ДБН Б.2.2-12:2019
Інше обмеження (06)	санітарна відстань (розрив) від об'єкта	100м від межі території об'єкту пенітенціарної системи	можливо	ДБН Б.2.2-12:2019, п. 14.11.2, абзац 6
Інше обмеження (06) - Захисна охоронна зона каналізаційного колектору	санітарна відстань (розрив) від об'єкта	10м в кожную сторону від бокової стінки трубопроводу	доцільно	ДБН В.2.5-75, п.17.1.2, Таблиця 31;
Заборона на провадження окремих видів діяльності (13)	Зона розміщення ґрунтового вогнища сибірки	Орієнтовний ареал розміщення худобомогильника, де відбувалось захоронення трупів тварин загиблих від сибірки площею 0,6га	неможливо	Зона місця розташування об'єкта орієнтовна, для її точного визначення необхідні додаткові дані, спеціалізовані обстеження та висновок експертної комісії.
Зона обмеження забудови від радіотехнічних, радіолокаційних об'єктів (06.05.1)	Зона обмеження забудови від радіотехнічних об'єктів	Радіусом від осі башти РТО: 303 по висоті 41,5м максимальним радіусом до 72,5м	можливо	робочий проект ОВНС «РТПС-Вінниця»
Зона обмежень забудови щодо умов авіаційного шуму (06.05.3)	Авіаційні радіолокаційні обмеження: зона обмеження забудови "Г" із умов авіаційного шуму	віддалення від ЗПС бокове 500м, торцеве – 2500м, згідно з п. 14.11.7, ДБН Б.2.2-12:2019 «Планування та забудова	недоцільно	За існуючим станом аеродром не функціонує. В перспективі передбачається реконструкція ЗПС, що змінить параметри обмеження. Параметри зони обмеження забудови «Г» із умов авіаційного шуму

		територій»		потребують визначення з урахуванням перспективного сценарію експлуатації, відповідно до вимог чинного законодавства після реконструкції об'єкта.
Другий пояс зони санітарної охорони джерел та об'єктів централізованого питного водопостачання (обмеження), (02.01.2)	другий пояс зони санітарної охорони навколо поверхневого джерела водопостачання	ареал водозбірного басейну Сабарівського водосховища в долині р. Південний Буг	неможливо	Відсутні офіційні актуальні дані комунального підприємства (суб'єкта господарської діяльності). Обмеження відображено за схематичними матеріалами низької точності.
	другий пояс зони санітарної охорони навколо свердловини мінеральних вод	від одиночної водозабірної споруди (свердловина) радіусом 80м	можливо	«Проект зони санітарної охорони Тяжлівського родовища мінеральних лікувально-столових вод» (розроблено МПВП «Гірник – РЕМО ЛТД», 2009р.)
Третій пояс зони санітарної охорони джерел та об'єктів централізованого питного водопостачання (спостереження), (02.01.3)	третій пояс зони санітарної охорони навколо свердловини мінеральних вод	від одиночної водозабірної споруди (свердловина) радіусом 564м	можливо	«Проект зони санітарної охорони Тяжлівського родовища мінеральних лікувально-столових вод» (розроблено МПВП «Гірник – РЕМО ЛТД», 2009р.)
Пам'ятки природи (10.05)	Території та об'єкти природно-заповідного фонду	17 об'єктів ПЗФ	неможливо	Межі відображені умовно, необхідно розроблення технічної документації із землеустрою щодо встановлення меж об'єкту ПЗФ.
Парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва (10.07)	Території та об'єкти природно-заповідного фонду	Центральний парк ім. М.Леонтовича площею 30,0га	можливо	«Проект землеустрою щодо встановлення меж територій природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного... за адресою вул.Хлібна, 1», затверджений Рішенням міської ради від 26.08.2022 №1172.
	Території та об'єкти природно-заповідного фонду	Інші 5 об'єктів ПЗФ	неможливо	Межі відображені умовно, відсутня технічна документація із землеустрою щодо встановлення меж об'єкту ПЗФ.
Охоронна зона навколо території та об'єкта природно-заповідного фонду (01.01)	Охоронна зона навколо об'єкту ПЗФ	22 об'єкта ПЗФ	неможливо	Межі відображені умовно, необхідно розроблення технічної документації із землеустрою щодо встановлення меж об'єкту ПЗФ.
	Охоронна зона навколо об'єкту ПЗФ «Центральний парк ім. М.Леонтовича»	Навколо об'єкту ПЗФ Центральний парк ім. М.Леонтовича площею 0,8 га	можливо	«Проект землеустрою щодо встановлення меж територій природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного... за адресою вул.Хлібна, 1», затверджений Рішенням міської ради від 26.08.2022 №1172.

Таблиця. Встановлені (проектні) обмеження у використанні земель м. Вінниця

Вид обмеження згідно з "Класифікації обмежень у використанні земель, що можуть встановлюватися комплексним планом просторового розвитку території територіальної громади, генеральним планом населеного пункту, детальним планом території"	Вид обмеження	Особливості	Доцільність (можливість) реєстрації обмеження в кадастрі	Обґрунтування можливості або недоцільності реєстрації обмеження в кадастрі
---	---------------	-------------	--	--

(затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 02.06.2021р., №654)				
охоронна зона навколо (уздовж) об'єкта енергетичної системи	охоронна зона вздовж кабельних ліній електропередач	1 м від крайніх проводів в обидві сторони	неможливо	Низька точність відображення режимоутворюючих об'єктів (мереж)
	охоронна зона навколо трансформаторних підстанцій	3 м від будівлі або огорожі	неможливо	Низька точність відображення режимоутворюючих об'єктів
санітарно-захисна зона навколо об'єкта	санітарно-захисна зона навколо перспективного виробничого підприємства, складів, баз, КНС, КНС-підкачування, сміттеперевантажувальної станції	50-100 м від джерел викидів забруднюючих речовин	неможливо	відомості про перспективні місця розміщення джерел викидів ЗР невідомі, визначаються або уточнюються на подальших стадіях проектування
	санітарно-захисна зона навколо кладовища	300 м від межі території кладовища	можливо	Додаток № 4 ДСП №173; ДСанПіН 2.2.2.028-99.
санітарна відстань (розрив) від об'єкта	санітарна відстань (розрив) від багаторівневого автопаркінгу	радіус 50м від будівлі , багаторівневого автопаркінгу	Неможливо	відомості про перспективні місця розміщення джерел викидів ЗР визначаються на подальших стадіях проектування (ДПТ, проект будівництва об'єкту)
	санітарна відстань (розрив) від СТО	радіус 10-50м від виробничих/нежитлових будівель	Неможливо	відомості про перспективні місця розміщення джерел викидів ЗР визначаються на подальших стадіях проектування (ДПТ, проект будівництва об'єкту)
	санітарна відстань (розрив) від автодороги загальної мережі I, II, III категорій	100 м від бровки земляного полотна	Неможливо	Точний маршрут проходження коридору траси автодороги уточнюється на подальших стадіях проектування (ДПТ, проект будівництва об'єкту)
перший пояс зони санітарної охорони джерел та об'єктів централізованого питного водопостачання (суворого режиму)	перший пояс зони санітарної охорони навколо ВНС, РЧВ	- від водопровідних споруд: від стін резервуарів фільтрованої (питної) води, фільтрів (крім напірних), контактних освітлювачів з відкритою поверхнею води - не менше ніж 30 м; - від стін інших водопровідних споруд і ствола водонапірної башти не менше ніж 15 м.;	неможливо	відомості про перспективні точні місця розміщення режимоутворюючого об'єкту визначаються або уточнюються на подальших стадіях проектування
водоохоронна зона	водоохоронна зона	водоохоронна зона водних об'єктів на території м.Вінниця	можливо*	Проект містобудівної документації «Внесенні змін до генерального плану м. Вінниця», розроблений в порядку, визначеному Законом України «Про регулювання містобудівної діяльності»
прибережна захисна смуга вздовж річок, навколо водойм та на островах	прибережна захисна смуга	прибережні захисні смуги вздовж р. Південний Буг та інших	можливо*	Проект містобудівної документації «Внесенні змін до генерального плану м. Вінниця», розроблений в

прибережна захисна смуга вздовж річок, навколо водойм та на островах		водних об'єктів в існуючих межах міста, з урахуванням вимог Водного, Земельного кодексів України, відомостей ДЗК, проектних рішень містобудівної документації		порядку, визначеному Законом України «Про регулювання містобудівної діяльності»
--	--	---	--	---

* - У зв'язку з тим що малі річки і струмки та ставки на них з плином часу можуть змінювати проходження русла та контури берегової лінії, рекомендується до ДЗК вносити межі лише зовнішнього контуру планувального обмеження (водоохоронної зони, прибережної захисної смуги) який включає в себе площу водного об'єкту.

Таблиця. Встановлені (проектні) обмеження у використанні земель, передбачені Додатком 6 до Порядку ведення Державного земельного кадастру, затвердженого Постановою КМУ від 17 жовтня 2012р. №1051

Вид обмеження у використанні земель, зазначені в додатку 6 до Порядку ведення Державного земельного кадастру, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17 жовтня 2012 р. № 1051" (код обмеження)	Вид обмеження	Особливості	Доцільність (можливість) реєстрації обмеження в кадастрі	Обґрунтування можливості або недоцільності реєстрації обмеження в кадастрі
охоронна зона навколо об'єкта гідрометеорологічної діяльності (01.06)	Охоронна зона стаціонарного посту спостереження за забрудненням довкілля №1 Вінницький ОГМЦ по вул. Київська,44	50м від об'єкту	неможливо	Відсутні офіційні достовірні дані щодо нового місця розташування об'єкту. Низька точність відображення в графічній частині.
санітарно-захисна зона навколо (уздовж) об'єкта (01.05.1)	санітарно-захисна зона залізничної колії	від осі колії 100м	неможливо	Точний маршрут проходженні коридору траси залізничної колії уточнюється на подальших стадіях проектування (ДПТ, проект будівництва об'єкту)
Смуга відведення (05.05)	Смуги відведення гідротехнічних споруд (меліоративних каналів)	10м в дві сторони, згідно з рекомендаціями БУВР р. Південний Буг	неможливо	Параметри визначені згідно з показника поверхневого стоку, що має високу ступінь генералізації. Розміри смуг відведення та режим користування ними потребують встановлення за проектом, який розробляється і затверджується водокористувачами, відповідно до вимог ст.91 ВКУ
території, зарезервовані з метою наступного заповідання (10.25)	Території та об'єкти природно-заповідного фонду	пам'ятки природи місцевого значення «Острів Кемпа»	можливо	Наявність точних меж острова
території, зарезервовані з метою наступного заповідання (10.25)	Території та об'єкти природно-заповідного фонду	зоологічний парк місцевого значення «Подільський зоопарк»	можливо	Наявність відведених земельних ділянок землевласника/землекористувача
території, зарезервовані з метою наступного заповідання (10.25)	Території та об'єкти природно-заповідного фонду	НПП/РЛП на ділянках лісових масивів ПнЗх частини міста	неможливо	Відсутність відведених земельних ділянок в ДЗК; необхідність уточнення меж на етапі створення

Вплив проектних рішень на значення індикаторів розвитку території міста.

Відповідно до переліку і значень індикаторів розвитку території міста, що визначений в завданні на розроблення проекту містобудівної документації «Внесення змін до генерального плану м. Вінниця», вплив на індикатор «наявні природно-заповідні території» при реалізації проектних рішень матиме наступні характеристики.

Індикатор розвитку території	вплив на індикатор
- наявні природно-заповідні території	<p>Позитивний вплив. Територія міста має потенціал для збільшення території ПЗФ орієнтовно на 1336га, в тому числі:</p> <p>Очікується відновлення існуючого об'єкту ПЗФ "Алея горіха Зібольда" зі збільшенням його фактичної площі на 0,48га.</p> <p>Очікується збільшення площі територій ПЗФ при створенні комплексної пам'ятки природи місцевого значення «Острів Кемпа» орієнтовно на 2,7га; при створенні зоологічного парку місцевого значення «Подільський зоопарк» орієнтовно на 11,1 га.</p> <p>В разі створення НПП «Центральне Поділля»/РЛП «Буго-Деснянський»/інша категорія заповідання можливе збільшення площі територій ПЗФ на орієнтовно 1322га.</p>

Даним проектом передбачено рішення щодо відновлення існуючого об'єкту природно-заповідного фонду "Алея горіха Зібольда". Відповідно до даних державного реєстру про ПЗФ України площа даного об'єкту має бути 1,0га, однак за даними відкритих веб-ресурсів площа цього об'єкту складає 0,6га на місці де він був створений. А площа додаткової ділянки, яка відображена в складі роботи «Розроблення (коригування) історико-архітектурного опорного плану м. Вінниці» (2021), переданого замовником в складі вихідних даних, цей об'єкт відображений на протилежній стороні на площі лише 0,225га, оскільки на місці де від був створений алея горіха майже повністю знищена за винятком поодиноких дерев.

Проектом містобудівної документації передбачено захід з відновлення зазначеного об'єкту ПЗФ на місці його створення, на стороні парних номерів будинків вулиці Пирогова. При відновленні об'єкта ПЗФ його площа збільшиться на орієнтовно 0,48 га.

При відновленні алеї горіха Зібольда площу та місце розташування слід уточнювати з урахуванням необхідності реконструкції вулиці Пирогова на ділянці вул. Пирогова від будинку №62 до №146.

Проектом враховані цілі щодо створення нових об'єктів ПЗФ, відповідно до інших документів державного планування – місцевих та регіональних програм, планів, концепцій розвитку: комплексної пам'ятки природи місцевого значення «Острів Кемпа» орієнтовно на 2,7га; при створенні зоологічного парку місцевого значення «Подільський зоопарк» орієнтовно на 11,1 га.

Окрім того, враховуючи наявність цінних природних комплексів у Вінницькій області існує перспектива створення НПП «Центральне Поділля» або РЛП про що науковцями було складено наукове обґрунтування та запропоноване попереднє функціональне зонування території.

Таким чином, при умові створення НПП в межах м. Вінниця близько 1322га лісів в межах населеного пункту, що відносяться до категорії рекреаційно-оздоровчих лісів, будуть включені в НПП. Це масиви лісових насаджень що межують із північно-західною ділянкою об'їзної дороги м. Вінниця.

Відповідно до функціонального зонування території парку, що запропонована науковцями, ця територія буде відноситись до господарської зони НПП. В разі створення НПП при розробленні проекту організації території парку слід враховувати перспективи просторового розвитку територій, що увійдуть до його площі відповідно до чинної містобудівної документації на регіональному та місцевому рівні. А саме, при уточненні функціонального зонування території НПП на ділянці що знаходиться в межах міста, слід виділити ділянки зон стаціонарної рекреації, де проектними рішеннями даного проекту передбачено розміщення рекреаційних закладів, а решту лісових масивів доцільно віднести до зони регульованої рекреації.

Пропозиції щодо послідовності реалізації заходів з охорони навколишнього природного середовища.

Пропозиції щодо послідовності реалізації заходів з охорони навколишнього природного середовища.

В даному розділі висвітлені лише основні заходи з охорони навколишнього природного середовища на території міста, які в більшій мірі впливають на поширення планувального обмеження та просторову організацію території населеного пункту. Такі заходи потребують виконання для забезпечення санітарно-гігієнічних показників території існуючої сельбищної зони міста і ті, які необхідно виконати через перспективну зміну функціонального використання території міста на окремих ділянках в зв'язку з реалізацією проектних рішень даного проекту внесення змін до генерального плану населеного пункту.

1) Розроблення проектів організації/скорочення/встановлення СЗЗ виробничих підприємств та об'єктів, або зміна цільового призначення використання ділянки з метою забезпечення санітарно-гігієнічної сумісності із прилеглими ділянками сельбищної зони. Першочергово необхідно виконувати зазначений захід для виробничих ділянок планувальні обмеження яких впливають на існуючі прилеглі території сельбищної зони міста, в другу чергу для тих, які впливають на містобудівне освоєння проектних ділянок сельбищної зони;

1.1) створення зелених насаджень спецпризначення за рахунок визначени виробничих територій, з попереднім розроблення проектів організації комплексних СЗЗ від груп підприємств перспективних виробничих територій міста.

2) Винесення, скорочення виробничих потужностей або закриття шкідливого виробництва з метою ліквідації СЗЗ та забезпечення санітарно-гігієнічної сумісності із прилеглими ділянками сельбищної зони. Першочергово необхідно виконувати зазначений захід для виробничих ділянок планувальні обмеження яких впливають на існуючі прилеглі території сельбищної зони міста, в другу чергу для тих, які впливають на містобудівне освоєння проектних ділянок сельбищної зони;

3) Виконання інженерно-технічних, планувальних заходів з охорони атмосферного повітря у місцях прояву шкідливого впливу господарської діяльності на ділянки сельбищної зони.

За даними Відділу екології Департаменту відновлення та розвитку територій Вінницької МР, на час розроблення проекту було зафіксовані вісім скарг, які перебували на розгляді виконавчих органів Вінницької міської ради від суб'єктів господарювання на території Вінницької МТГ. Зокрема шість з них розташовані на території міста Вінниця. Основними причинами скарг були: забруднення атмосферного повітря шкідливими речовинами та шумове забруднення, зокрема сильний сморід; оброблення полів отрутохімікатами поруч із житловою забудовою.

Основними методами усунення зазначених порушень екологічних вимог з господарської діяльності є такі заходи, як: організації джерел викидів забруднюючих речовин; встановлення пилогазоочисного устаткування; отримання дозволу на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря; впровадження органами місцевого самоврядування контролю щодо дотримання суб'єктами господарювання технологічних вимог застосування ХЗЗР.

4) Проведення процедури скорочення охоронної зони об'єкту магістральних газопроводів відповідно до чинного законодавства, в т.ч., за потреби, виконання інженерно-технічних заходів з метою забезпечення безпеки умов життєдіяльності на прилеглих існуючих ділянках сельбищної і виробничої зон міста;

5) Закриття кладовища/ділянки кладовища із заборонаю повторного використання (заборона проведення повторного захоронення на місці існуючого поховання) або виконання процедури скорочення СЗЗ відповідно до законодавства.

Закриття органами місцевого самоврядування ділянок діючих кладовищ, що найближче розташовані до існуючої житлової забудови, які мають 100%-не заповнення проектної площі, з заборною послідуочого їх повторного використання (проведення підзахоронення на місці існуючих поховань). СЗЗ закритих кладовищ після закінчення кладовищного періоду може бути зменшена до 50м. З урахуванням вимог ДСанПіН 2.2.2.028-99 «Гігієнічні вимоги щодо облаштування і утримання кладовищ в населених пунктах України» (п. 3.12, Примітка 1), в умовах міської і сільської забудови що склалася, рішення щодо розміщення нових об'єктів в зонах, що примикають до закритих кладовищ (в т.ч. рішення щодо реконструкції і капітального ремонту житлових та громадських будинків) приймаються за погодженням з місцевими органам державного санітарного нагляду залежно від природних умов (рельєф місцевості, гідрогеологія та інш.) та ступеню інженерного обладнання території. Для діючих кладовищ, які не мають 100%-го заповнення проектної площі і розташовані в оточені житлової забудови, іншої забудови, розміщення якої недопустимо в СЗЗ відповідно до вимог п.3.5., ДСанПіН 2.2.2.028-99, необхідно першочергово виконати 100% забезпечення житлової забудови в межах СЗЗ централізованим водопостачанням та водовідведенням, і виконати процедуру скорочення СЗЗ відповідно до законодавства з виконанням необхідного комплексу інженерно-технічних заходів.

б) Створення захисних екранів та/або зелених насаджень вздовж трас проходження автодоріг I, II, III категорії для захисту від акустичного та хімічного забруднення ділянок сельбищної зони населеного пункту. Першочергово необхідно виконувати зазначений захід для виробничих ділянок планувальні обмеження яких впливають на існуючі прилеглі території сельбищної зони міста, в другу чергу для тих, які впливають на містобудівне освоєння проектних ділянок сельбищної зони. Виконання шумозахисних заходів вздовж вул. Проектна №2, що на південній околиці міста, за рахунок продовження траси автодороги Т-02-04 до Барського шосе (автодорога Е583), слід виконувати одночасно із будівництвом самої вулиці, в разі її будівництва до моменту будівництва зовнішнього південного обходу міста, який передбачено поза межами м. Вінниця.

В разі будівництва вул. Проектна №2 після введення в експлуатацію зовнішнього південного обходу міста, шумозахисні заходи необхідно виконувати в разі необхідності досягнення нормативних санітарно-гігієнічних показників стану довкілля (показники атмосферного повітря, рівнів звукового тиску, вібрації), що визначається за результатами моніторингових досліджень акустичного та хімічного впливу транспортних потоків вулиці на існуючі прилеглі ділянки сельбищної зони.

7) Створення захисних екранів та/або зелених насаджень вздовж головних залізничних колій для захисту від акустичного забруднення ділянок сельбищної зони населеного пункту. Першочергово необхідно виконувати зазначений захід для виробничих ділянок планувальні обмеження яких впливають на існуючі прилеглі території сельбищної зони міста, в другу чергу для тих, які впливають на містобудівне освоєння проектних ділянок сельбищної зони;

8) Розроблення, після завершення реконструкції аеродрому, проектної документації з визначення комплексу обмежень використання приаеродромної території відповідно до вимог Повітряного кодексу України, з внесенням її до містобудівного кадастру та, за потреби, внесення відповідних змін до містобудівної документації на місцевому рівні всіх стадій;

9) Відновлення існуючого об'єкту природно-заповідного фонду "Алея горіха Зібольда". Проектом передбачено реконструкція вул.Пирогова, тому відновлення зазначеного об'єкту ПЗФ необхідно передбачити в робочому проекті реконструкції вулиці і здійснювати висадження дерев горіха Зібольда на завершальному етапі реконструкції вулиці;

10) Проведення натурних обстежень ділянок для виявлення, реєстрації, інвентаризація видів флори і фауни та картування оселищ, відповідно до Резолюцій №4 та №6 Бернської конвенції (перелік наведений в підрозділі даної записки «Виділення об'єктів для створення Смарагдової мережі України»), з метою запобігання шкідливих впливів на них та оцінювання можливості і реалізації проектних рішень з просторового розвитку території. Даний захід необхідно здійснювати перед початком розроблення ДПТ або робочого проекту на будівництво об'єктів і споруд, що передбачені містобудівною документацією, з урахуванням наявних на час розроблення таких проектів закону та підзаконних актів щодо створення Смарагдової мережі України. Такі заходи сприятимуть інвентаризації оселищ, видів флори і фауни і допоможуть підготовці плану управління об'єктом Смарагдової мережі. При виявленні відповідних видів флори, фауни і оселищ до моменту прийняття закону та підзаконних актів зі створення Смарагдової мережі України необхідно виконати фахову оцінку шкідливого впливу на них від реалізації рішень містобудівного освоєння таких ділянок, визначити комплекс пом'якшувальних, запобіжних та компенсаційних заходів зі збереження видів флори, фауни і оселищ, а при виявленні впливі що матимуть незворотні шкідливі наслідки, необхідно розглянути інші варіанти досягнення цілей просторового розвитку міста, шляхом внесення змін до містобудівної документації на місцевому рівні;

11) Будівництво переходів у місцях перетину ймовірних шляхів міграції представників фауни з коридорами руху наземних видів транспорту, при розробленні відповідних ТЕО.

Будівництво переходів має здійснюватись першочергово в місцях існуючих транспортних коридорів, в другу чергу в місцях перспективних транспортних коридорів. Цей захід доцільно здійснювати з урахуванням результатів виконання процедури віднесення запропонованих територій для створення екомережі Вінницької МТГ до Переліку територій та об'єктів екологічної мережі, відповідно до вимог пунктів 3, 5 та ін. «Порядку включення територій та об'єктів до переліків територій та об'єктів екологічної мережі», затвердженого Постановою КМУ від 16.12.2015р. №1196. В даному проекті визначені орієнтовні місця для розміщення переходів для тварин (великих, дрібних, середніх, в туюлю земноводних). Для визначення точних місць розташування переходів, їх призначення, мінімальних параметрів, типу і конструктивних рішень необхідно виконати першочергово натурні обстеження території на ділянках запропонованих екокоридорів, особливо на землях громади за межами міста Вінниця щодо інвентаризації місцевих видів фауни та місць концентрації їх міграційних шляхів. Більш детально з методами проектування переходів для тварин можна ознайомитись в публікації Рафал Т. Курек. «Посібник з проектування переходів для тварин і заходів зі зниження смертності фауни на дорогах» (Київ, 2021р. – 245с.).

Додаток